

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B SERVEI OCUPACIÓ
/ ILLES BALEARS

soib
formació
i ocupació

Polítiques Actives d'Ocupació
a les Illes Balears
2021

Servei d'Ocupació de les Illes Balears

Autors (ordre alfabètic):

Antònia Pepa Puiggròs Rebassa

Cristina Rodríguez Rodríguez

Francisca Sampol Morell

Servei d'Avaluació, Estratègia de les Polítiques d'Ocupació i Desenvolupament Local
SOIB

Direcció

Llorenç Pou Garcias

Director general de Model Econòmic i Ocupació

Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball

Consultes i suggeriments:

avaluacioiestrategia@soib.caib.es

Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	6
1.1. Les polítiques actives d'ocupació a les Balears	6
1.2. Tipus de polítiques actives a les Balears i resultats clau	13
2. PRESSUPOST	16
3. ORIENTACIÓ LABORAL	18
3.1. El servei d'orientació del SOIB i els programes especialitzats	18
3.2. El Sistema Nacional de Garantia Juvenil a les Illes Balears i el programa SOIB Jove ..	23
3.3. El POAP	27
4. INTERMEDIACIÓ LABORAL	30
4.1. La gestió d'ofertes de feina	30
4.2. Les col·locacions gestionades	33
4.3. Els certificats d'insuficiència	34
4.4. Els programes de mobilitat laboral: Eures.....	34
4.5. La plataforma contr@ta	35
5. LA FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ	37
5.1. Estratègia Balear de Formació Professional per a l'Ocupació.....	37
5.2. Famílies professionals, certificats de professionalitat i acreditació centres de formació.....	40
5.3. Accions formatives per a treballadors preferentment desocupats	46
5.4. Formació per a col·lectius vulnerables	47
5.5. Programes de formació per a treballadors ocupats.....	48
5.6. La formació no finançada	49
5.7. Formació en competències transversals: idiomes i TIC	50
5.8. Formació dual	54
5.9. La formació vinculada en els contractes de formació i aprenentatge	57
5.10. Els Programes Mixts de Formació i Ocupació	57
5.11. Formació amb compromís de contractació	58
5.12. Les Beques d'Èxit.....	59
5.13. L'avaluació de les competències clau	61
5.14. L'acreditació de l'experiència laboral	63
6. MESURES DIRECTES DE FOMENT I CREACIÓ D'OCUPACIÓ	64
6.1. SOIB Reactiva	65
6.2. SOIB Dona	68
6.3. Programes de bonificacions i suport a la contractació	70
7. SUPORT A L'EMPRENEDORIA I AL TEIXIT EMPRESARIAL	71

7.1.	L'Oficina de l'Emprenedor i l'Empresa de l'IDI: <i>Servei iempren</i>	73
7.2.	El Programa ICAPE	74
7.3.	El programa de subvencions a l'economia social	74
8.	DESENVOLUPAMENT LOCAL.....	75
8.1.	Convocatòria SOIB - Desenvolupament local 2020-2023.....	76
8.2.	Els Plans Estratègics Ocupació Local (PEOL): l'eina de desenvolupament de les PAO i l'emprenedoria	78
9.	CONCLUSIONS.....	80
10.	BIBLIOGRAFIA.....	83
11.	LLISTA DE QUADRES	86
12.	LLISTA DE GRÀFICS.....	88
13.	LLISTA DE MAPES.....	88

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Les polítiques actives d'ocupació a les Balears

Per sisè any consecutiu el SOIB presenta l'Informe Anual de Polítiques Actives d'Ocupació, amb l'objectiu d'aportar una visió transparent i global de la feina que es duu a terme en matèria d'ocupació i formació des del Servei d'Ocupació de les Illes Balears, així com des de la resta de direccions generals de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Ocupació del Govern de les Illes Balears.

El mercat de treball, o mercat laboral, és l'àmbit on s'interrelaciona la demanda de persones treballadores que fan les empreses que necessiten el factor treball per dur a terme les seves activitats i l'oferta de treball que constitueixen les persones que cerquen feina, treballin o no.

Les polítiques de mercat de treball són el conjunt d'actuacions públiques que regulen i faciliten el funcionament del mercat de treball. En una situació ideal, es tractaria d'assolir la plena ocupació de la població. En concret, dins de les polítiques de mercat de treball, les d'ocupació es classifiquen tradicionalment en dos grups:

- Les polítiques passives d'ocupació, que són les destinades a mantenir rendes en períodes de desocupació.
- Les polítiques actives d'ocupació, que cerquen millorar les possibilitats d'accés a l'ocupació de les persones aturades, ja sigui per compte propi o aliè, i l'adopció de la formació i requalificació per a l'ocupació de les persones treballadores, estiguin aturades o en cerca d'una feina millor. També poden tenir com a objectiu ajudar a mantenir l'ocupació i la promoció professional de les persones treballadores i reduir l'atur.

Les dades de l'any 2021, s'han de contextualitzar, encara, dins la crisi sanitària i econòmica derivada de la COVID-19, no obstant això i, segons els registres administratius, l'any 2021 es tanca amb una mitjana de 473.763 treballadors d'alta a la Seguretat Social a les Illes Balears, el que en termes relatius suposa un increment del 2,4 % respecte a l'any 2020. D'altra banda, la mitjana de demandants d'ocupació registrats a les oficines del SOIB cau en un 23,6 % respecte en el 2020 i se situa en les 143.129 persones. Tot i així, es tracta de la segona xifra més alta de tota la sèrie estadística. S'ha de tenir en compte que els treballadors acollits a un ERTO¹ passaren a formar part del col·lectiu de demandants d'ocupació, atès que la prestació que reben la paga el Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE). Els ERTO són eines legals a les quals poden acollir-se les empreses en situacions totalment excepcionals i de manera temporal (Alomar i Ribas, 2020), venen regulats per l'article 47 de l'Estatut dels Treballadors i impliquen que l'empresa pot suspendre el contracte de treball o reduir la jornada laboral enlloc d'acomiar els treballadors en situacions de força major o per causes productives.

¹ Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19.

La reactivació de l'activitat econòmica també s'han fet notar de manera clara en la contractació registrada a les oficines del SOIB durant l'any 2021. Així, es registraren 357.365 nous contractes a les Illes Balears, fet que suposa un 42,3 % per sobre de la dada del 2020.

Malgrat que les Balears ja mostren una clara reactivació, els efectes de la crisi es mantindran encara en el temps i, per tant, el disseny de les polítiques actives d'ocupació (PAO) han de reforçar el SOIB com a columna vertebral del mercat de treball de les Illes Balears, per a la qual cosa cal coordinar totes les PAO per millorar l'ocupabilitat de les persones desocupades, fomentar l'ocupació en tots els vessants i desenvolupar la formació professional.

Així doncs, les polítiques actives d'ocupació són l'eina de què disposa el Govern de les Illes Balears per gestionar de manera efectiva la competència en matèria de treball i ocupació. El principal òrgan administratiu autonòmic responsables de les polítiques actives d'ocupació és el Servei d'Ocupació de les Illes Balears (SOIB) sota la Direcció General de Model Econòmic i Ocupació. Ambdós consensuen amb els agents econòmics i socials les línies d'acció, desenvolupen els plans d'ocupació i estableixen una xarxa de col·laboració institucional amb altres agents especialitzats per desplegar adequadament les polítiques actives d'ocupació en el territori.

L'objectiu bàsic de l'avaluació de les PAO és generar informació adient per guiar les decisions del sector públic i dels agents socials i econòmics a l'hora de decidir quins programes ocupacionals donen resposta a les necessitats existents i quins no. Per tant, l'avaluació no és només la fiscalització de l'actuació pública sinó també la valoració de la política, i les conclusions i recomanacions han de servir per a la planificació pública al llarg del temps. L'avaluació ha de ser un mecanisme que generi debat públic tant sobre els mateixos programes com sobre els problemes que intenta solucionar, és a dir, ha d'haver-hi una cultura de l'avaluació transparent, crítica i constructiva.

La variada tipologia de mesures que hi ha en l'àmbit de les polítiques actives d'ocupació s'ha classificat tradicionalment en aquests quatre grans grups:

- 1) Polítiques d'orientació, intermediació i col·locació: actuacions que miren de millorar la relació entre l'oferta i la demanda d'ocupació, com l'orientació en la recerca de feina, la gestió d'ofertes, la contractació, etc.
- 2) Polítiques de formació: actuacions de formació professionalitzadora, de competències transversals, ocupacionals i contínues dirigides a proveir coneixements, capacitats i habilitats a les persones —ja sigui perquè estan en situació de desocupació, en cerca de millora de feina o en risc de quedar-se aturades per millorar les seves oportunitats d'inserció o millora en el mercat laboral.
- 3) Polítiques de promoció i creació d'ocupació: persegueixen crear ocupació mitjançant incentius a la contractació, la creació d'ocupació pública directa, el foment de l'autoocupació, etc.
- 4) Polítiques de suport a les empreses: actuacions per facilitar la incorporació de bones pràctiques de gestió de persones, especialment les relacionades amb la seva formació i desenvolupament professional, com ara la identificació de perfils, el suport al procés de reclutament, la introducció de la gestió per competències, etc.

Al llarg dels últims anys, l'enfocament de les polítiques d'ocupació, especialment entre les administracions locals més modernes, ha evolucionat cap a polítiques més integrals i/o mixtes que actuen de manera simultània en ambdós vessants del mercat de treball (oferta i demanda) i interaccionen amb les polítiques de desenvolupament econòmic (promoció de l'economia productiva), educatives i de benestar social.

El sistema per a l'ocupació a les Illes Balears el conformen el conjunt d'entitats, serveis i programes que promouen i desenvolupen la política pública d'ocupació i que garanteixen uns **serveis ocupacionals de qualitat** a les persones i empreses de les Illes Balears en el marc de l'Estratègia Espanyola de Suport Actiu per a l'Ocupació 2021-2024 i del Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears.

Els programes i els serveis relacionats amb l'assistència en la recerca de feina, la formació per a l'ocupació, els subsidis salarials per a col·lectius específics, la creació directa d'ocupació en el sector públic i la promoció de l'emprenedoria s'apliquen tant per millorar l'oferta de mà d'obra – qualificació– com per augmentar la demanda de treball –subsidis– i millorar el funcionament del mercat laboral –serveis públics d'ocupació– (Betcherman, Olives i Dar, 2004).

Posteriorment, cal analitzar l'eficàcia de les polítiques actives d'ocupació, la Direcció General Model Econòmic i Ocupació, en col·laboració amb el SOIB, fa avaluacions d'impacte dels principals programes i serveis d'ocupació per a conèixer les taxes d'inserció laboral dels participants una vegada han acabat i per a destriar l'efecte diferencial que té respecte de les persones amb característiques semblants que no hi participaren.

L'esforç en transparència i eficiència ha transformat el SOIB en una administració pública orientada a resultats, els quals són revisats a curt termini a través dels indicadors d'acompliment d'objectius dels Plans Anuals d'Ocupació (PAPO) de l'Estat i de manera estratègica a través del Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears (POQIB). Ambdós plans estan relacionats i són les guies programàtiques per a dissenyar, executar, seguir i avaluar totes les polítiques actives d'ocupació de les Balears, tot i les dificultats per poder fer una òptima avaluació de les PAO a Espanya i a les Illes Balears.

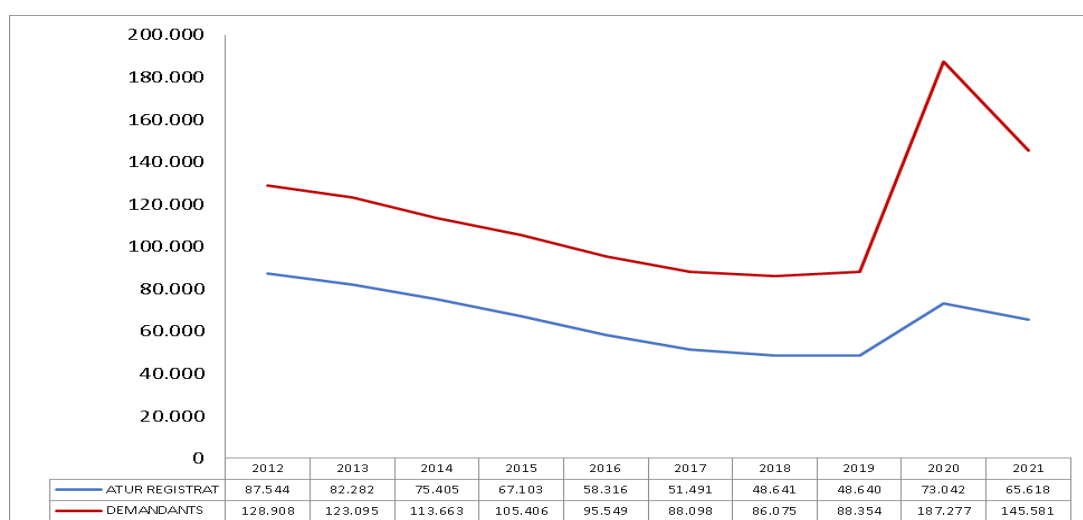
Els estudis d'**avaluació** de les PAO volen copsar aquest doble vessant econòmic i social i centren l'anàlisi en:

- **Els efectes macroeconòmics;** per tant, avaluen si s'han aconseguit els objectius estratègics de la política mitjançant, per exemple, les possibles relacions entre la despesa en PAO i indicadors clau macroeconòmics com la taxa d'atur, el nivell d'ocupació, la formació dels salaris reals, etc. No hi ha conclusions concloents, alguns estudis semblen demostrar fortes interrelacions i d'altres quasi cap correlació.
- **Els efectes microeconòmics,** analitzen els programes en concret i els seus efectes en els participants. Són avaluacions a curt i mitjà termini.
- **Els possibles efectes socials** (més inclusió social, menys delinqüència...), aquesta avaluació és quasi inexistent per l'elevada complexitat i cost que comporta, atès que suposa d'una banda recórrer necessàriament a fonts primàries per la multiplicitat de variables que hi intervenen, i de l'altra fer una investigació de llarg termini per poder copsar itineraris reals d'inserció.

Ara bé, sigui quin sigui el focus d'anàlisi, l'objectiu bàsic de l'avaluació de les PAO és generar informació adient per guiar les decisions del sector públic i dels agents socials i econòmics a l'hora de decidir quins programes ocupacionals donen resposta a les necessitats existents i quins no. Per tant, l'avaluació no és només la fiscalització de l'actuació pública sinó també la valoració de la política, i les conclusions i recomanacions han de servir per a la planificació pública al llarg del temps. L'avaluació ha de ser un mecanisme que generi debat públic tant sobre els mateixos programes com sobre els problemes que intenta solucionar, és a dir, ha d'haver-hi una cultura de l'avaluació transparent, crítica i constructiva.

El gràfic 1 mostra com la tendència descendent de l'atur i les demandes registrades canvia. És molt manifesta per a l'any 2021, en què passa a 65.618 aturats i 145.581 demandes registrades en el SOIB, la qual cosa suposa un descens interanual del 10,16 % de l'atur i del 22,26 % de les demandes registrades.

Gràfic. 1. Evolució de l'atur i les demandes registrades a les Illes Balears

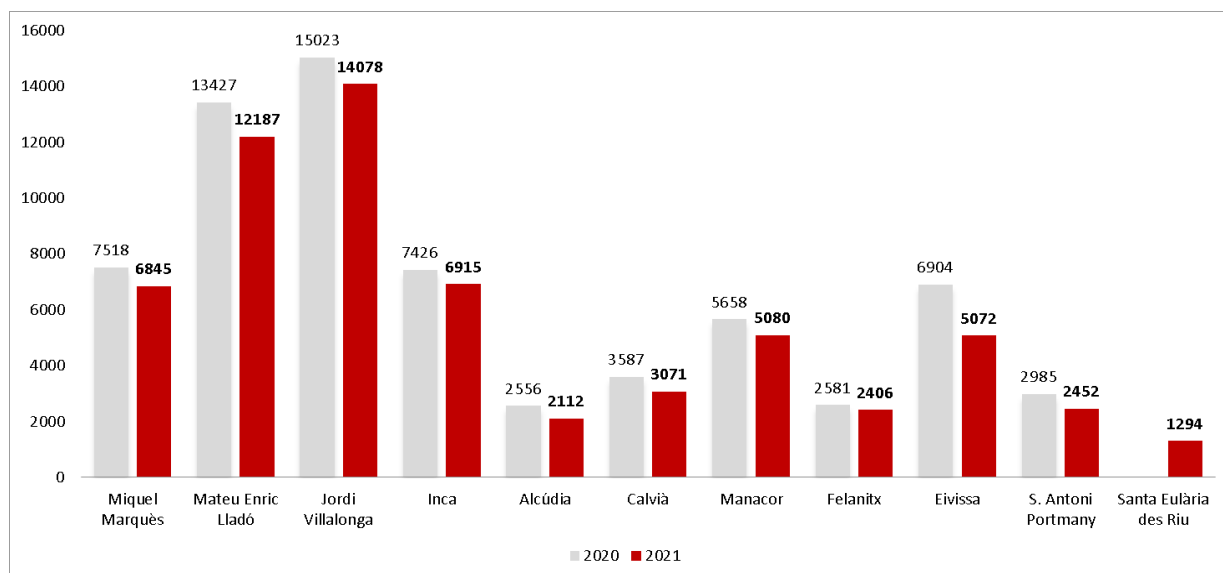
Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Del total de demandants, el 49,0 % corresponen als demandats no ocupats, els anomenats DENO²; el 46,3 % ja tenen una ocupació (fixs discontinus, treballadors en ERTO i altres), i la resta (el 4,6 %) són persones amb una disponibilitat limitada (per exemple, estudiants) o bé que demanen una ocupació específica.

Respecte al 2020 cau amb més intensitat el col·lectiu de demandants ocupats (-36,8 %), i especialment la categoria altres (-60,1 %) en què es classifiquen els treballadors en ERTO, que durant el 2021 s'ha retallat de forma significativa per la represa de l'activitat econòmica. En canvi, augmenta el nombre de demandants fixos discontinus (+6,4 %). Els demandants no ocupats, per la seva part, experimenten un descens del 7,9 % respecte al 2019.

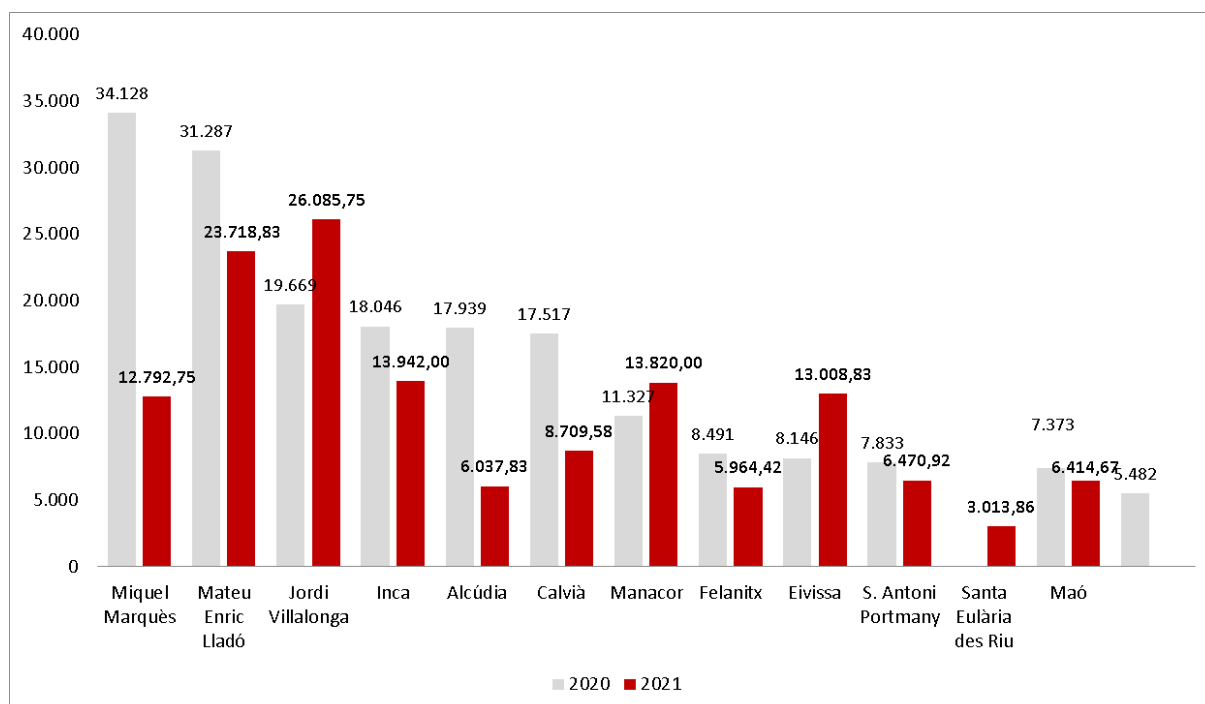
² Com a demandants no ocupats, segons la terminologia del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, s'hi inclouen les categories d'aturats registrats i altres no ocupats (demandants d'una jornada inferior a 20 hores, demandants estudiants, demandants de serveis previs a l'ocupació). Els altres no ocupats són les persones demandants de feina que es considerarien aturades en l'EPA.

Gràfic. 2. Evolució atur registrat per oficines del SOIB

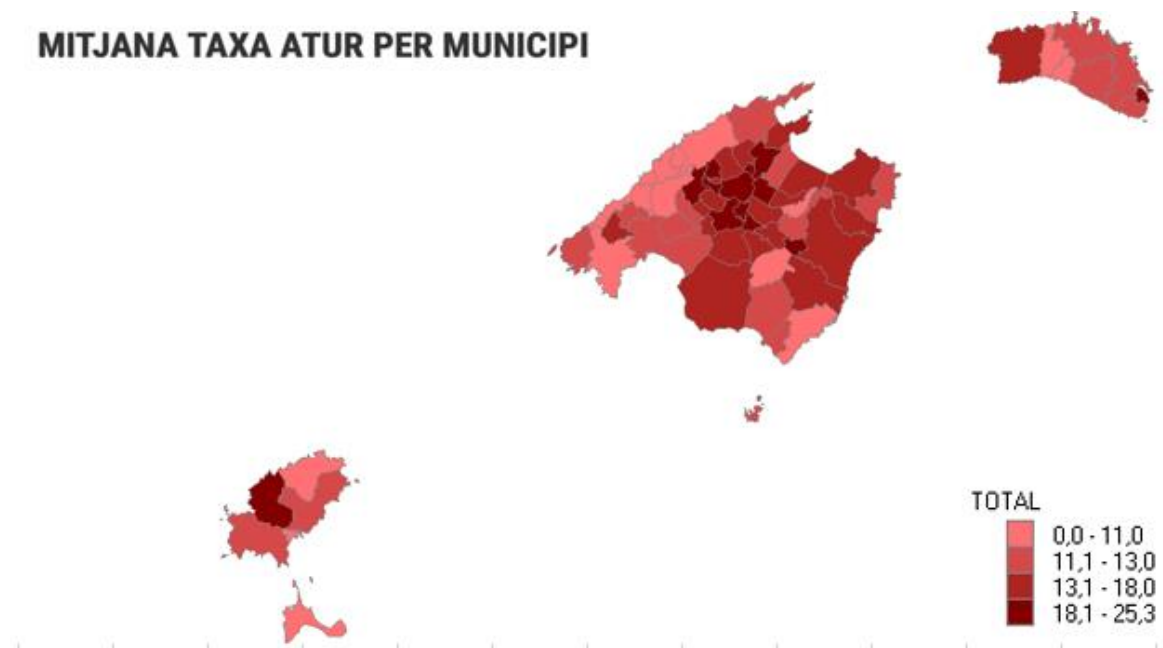
Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Gràfic. 3. Evolució demandes registrades per oficines del SOIB

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Mapa. 1. Taxa d'atur registrat per municipi 2021

Font: Observatori del Treball de les Illes Balears. SOIB

Quadre 1 Manteniment de les actuacions extraordinàries en matèria de polítiques actives d'ocupació davant la COVID-19, any 2021

Manteniment i reforç en les Polítiques actives d'ocupació davant el COVID19	
Orientació	Manteniment de l'atenció durant el confinament estricte Línia COVID telefònica per a ciutadans Atenció multicanal reforçada Impuls versió beta de l'app SOIB a la mà Agilitació i reforç del registre de la demanda d'ocupació Flexibilització del segellat de la demanda Posada a disposició de personal tècnic del SOIB en el SEPE Reforç dels objectius d'atenció i flexibilització dels resultats d'inserció de col·lectius vulnerables
Intermediació	Línia COVID telefònica per empreses Impuls de la difusió i tramitació de tot l'oferta pública urgent per a COVID de les administracions de les Illes Reforç de la intermediació en ocupacions clau per a combatre la pandèmia; serveis de salut, sociosanitaris i residencials Suport multicanal a les empreses per a la tramitació d'ERTOS i ajudes Implantació de programa de prospecció empresarial proactiu a sectors estratègics; hoteleria, turisme i náutica
Foment de la contractació i Formació amb alternança amb l'ocupació	Programa massiu de contractació pública Reactiva Reforç SOIB Dona Reforç i manteniment del programa de foment d'ocupació protegida adreçat a persones amb discapacitat Flexibilització dels aspectes jurídics de distribució de la formació amb alternança amb l'ocupació Mesures específiques d'exàmens no presencials per a les formacions sociosanitàries Autorització del teletreball a la formació dual Flexibilització de la formació dual en els casos d'empreses afectades per ERTO
Formació per a l'ocupació	Promoció de mesures de prevenció anticovid en els casos de formació presencial i compliment dels aforaments establerts per les autoritats sanitàries. Instruccions específiques al centres de formació en casos d'alumnes afectats per COVID o per aïllaments/confinaments. Ampliació dels terminis d'execució de les diverses convocatòries de formació que s'han impartit amb temps de pandèmia. Reprogramació sistemàtica de la formació presencial a formació a distància utilitzant mitjans telemàtics Minimització de les sessions presencials a només les sessions inicial, tutories i avaluativa
Emprenedoria	Ajudes extraordinàries adreçades a empreses i emprenedors pel manteniment de l'ocupació amb especial focus en el sector del transport discrecional turístic Manteniment del servei de formació en línia per a emprenedors Redisseny de les jornades de networking d'emprenedors a formats virtuals Sector audiovisual, mitjançant la promoció d'emissores de ràdio locals i televisions locals
Desenvolupament local	Flexibilització en la incorporació dels Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local Gestió telemàtica del desenvolupament local a les Illes Balears en 42 territoris participants Reorientació a la normalitat post covid i integració dels Plans Estratègics d'Ocupació Local dins el SOIB
Suport transversal	Suport en el SEPE per a la tramitació de prestacions, ajudes i subsidis davant les conseqüències del COVID Agilitació de la tramitació dels ERTOS Reestructuració i millora de la dotació de personal del SOIB Reforç i major difusió dels indicadors de mercat de treball, aturats, demandants, suspensions per ERTO

Font: SOIB, IDI, Direcció General de Treball i Salut Laboral i Direcció de General de Promoció Econòmica

1.2. Tipus de polítiques actives a les Balears i resultats clau

L'**orientació laboral** és el conjunt d'actuacions adreçades a donar suport a les persones que cerquen feina o en volen canviar. Això és possible a través del diagnòstic professional, l'assessorament professional, la informació laboral i l'entrenament en habilitats per a la recerca de feina. El SOIB desenvolupa una metodologia d'orientació basada en itineraris personalitzats d'ocupació. El itineraris són l'opció menys costosa per augmentar les taxes de recerca activa de feina dels desocupats (Rosholm, 2014).

La **formació professional per a l'ocupació** és el conjunt d'actuacions qualificadores i d'actualització de competències professionals (De la Rica, 2016). Poden anar adreçades a treballadors ocupats o desocupats i el seu format és variat: accions formatives, formació amb ocupació, formació dual o formació en competències transversals.

La **intermediació laboral** té per objectiu connectar les ofertes de treball registrades al SOIB amb els treballadors que cerquen feina. Es tracta d'oferir una ocupació adequada a les seves característiques i alhora facilitar a les empreses els treballadors més apropiats als seus requeriments. Endemés, les noves tecnologies juguen un paper clau en els processos d'intermediació laboral entre l'oferta i la demanda de feina (Kuhn, 2014).

Els **programes de foment i creació d'ocupació** són oportunitats temporals d'ocupació en el sector públic que impliquen la producció de béns o serveis socialment valuosos (Caliendo i Schmild, 2016). Tenen com a principal objectiu incorporar al mercat laboral a les persones amb majors dificultats d'inserció a través de la seva contractació temporal a les administracions públiques. Per altra banda, les empreses privades poden gaudir de subsidis o bonificacions a la seguretat social com a mecanisme per incentivar la contractació de determinats col·lectius de persones desocupades amb menor productivitat inicial relativa.

El **suport a l'emprenedoria i el desenvolupament local** són el conjunt d'actuacions que esperonen la iniciativa de l'autoocupació i la creació de riquesa a l'àmbit local com a mitjà per promoure la incorporació de les persones en el mercat de treball. En definitiva, les polítiques d'emprenedoria volen crear un sistema de suport que promogui el sorgiment de noves empreses i ajudi a superar els problemes que es puguin trobar les empreses recent constituïdes en les fases primerenques del seu desenvolupament (Lundström i Stevenson, 2005).

De manera sintètica, el quadre 2 resumeix les principals polítiques actives d'ocupació executades i facilita la lectura de resultats clau abans d'entrar en profunditat en cada un dels programes i serveis existents en matèria d'orientació, intermediació laboral, formació, foment d'ocupació, suport a l'emprenedoria i desenvolupament local. Les sèries de dades s'han consultat amb els serveis gestors i s'han actualitzat algunes dades d'anys anteriors. Així doncs, el volum d'actuacions en el bloc d'orientació laboral ha crescut significativament (6,00 %) respecte a 2020 i assoleix la xifra de 278.293 actuacions d'orientació; si no tenim en compte les dades relatives al Punt d'Orientació Acadèmica i Professional (POAP), amb 2.211 consultes, que es corresponen exclusivament a les atencions fetes pels tècnics del SOIB que formen la Xarxa POAP, i no reflecteixen les dades dels tècnics d'Educació. Aquestes atencions realitzades durant el 2021 no es poden comparar amb les

consultes realitzades els anys anteriors, ja que és un servei que s'ha modificat i, està en procés de canvi.

Pel costat de l'oferta de treball, la intermediació laboral juntament amb el treball previ de l'orientació fa que el SOIB hagi gestionat prop de 120.000 col·locacions, xifra important si tenim en compte que l'any 2021 ha suposat l'inici de la reactivació del mercat de treball. Aquestes col·locacions, s'entenen com a persones que han rebut un servei d'orientació laboral i han trobat feina abans que hagin transcorregut sis mesos. Tot i que les col·locacions han disminuït (-12,3 %) respecte l'any 2020, es considera un èxit relatiu el volum de col·locacions en funció de l'evolució positiva del mercat de treball.

La formació per a l'ocupació gestionada pel SOIB mobilitza més d'11.000 participants i els programes de foment i subvenció de la contractació per a col·lectius de difícil inserció impliquen 3.068 contractacions incloent les diferents actuacions; SOIB Reactiva, ocupació protegida i SOIB Dona van en línia amb els objectius establerts de creació d'ocupació del Pla de Xoc 2020-2021.

Els serveis a l'emprenedoria ha mantingut estable el nombre de beneficiaris. Durant l'any 2021 s'ha relançat la línia de formació especialitzada en emprenedoria a través del programa IEMPREN que ha donat formació a més de 700 persones amb un total de 40 accions formatives, tot i que encara queda lluny del volum de participants dels anys anteriors a la pandèmia. D'altra banda, durant l'any 2021 no es van gestionar ajuts destinats al foment de l'autoocupació.

Quadre 2. Resum actuacions principals en polítiques actives d'ocupació fetes 2016-2021

POLÍTiques ACTIVES D'OCUPACIÓ		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Orientació laboral	Serveis d'orientació laboral que han rebut els demandants a les oficines del SOIB	187.189	206.721	221.739	221.920	199.904	206.078
	Itineraris Personalitzats d'Ocupació fets a les oficines del SOIB pels Tècnics d'ocupació i Mercat Laboral	7.423	7.670	6.752	8.519	6.777	13.920
	Itineraris Integrals d'Inserció laboral fets per entitats especialitzades en col·lectius vulnerables	6.118	6.048	5.742	5.823	6.301	5.847
	Joves incorporats en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil: sol·licitud d'inscripcions	5.332	20.413	31.969	39.181	49.553	52.448
	Serveis d'orientació acadèmica i professional a través dels punts mixtes del SOIB i la Conselleria d'Educació (POAP)	5.224	8.313	10.358	10.313	11.187	2.211
Intermediació laboral	Col·locacions gestionades a través d'ofertes d'ocupació gestionades pel SOIB o perquè els demandants que han signat un contracte previament han rebut serveis d'Orientació	159.045	171.715	170.960	174.345	136.782	119.959
	Llocs de feina gestionats pel SOIB	6.810	8.861	11.981	11.424	9.633	6.929
	Empreses ateses pel SOIB	2.419	2.929	2.953	2.406	2.208	1.453
	Atenció i Preselecció candidats per a ofertes d'ocupació registrades al SOIB	25.836	24.404	29.272	26.186	33.919	33.548
	Atencions demandants i suport CV per a ofertes i qualificacions gestionades a través de la Xarxa Eures	256	296	160	350	310	-
	Participants en Programes de Formació d'Oferta: desocupats, ocupats, vulnerables i formació no finançada	10.000	8.990	11.408	11.074	11.237	13.316
Formació Professional per a l'Ocupació	Certificats de professionalitat i acreditacions parcials acumulables expedides	2.495	2.387	2.006	2.744	1.736	2.663
	Beneficiaris de programes de formació Dual	409	255	362	328	581	49
	Beneficiaris de Programes mixts de formació i ocupació	430	409	405	487	490	426
	Sol·licituds de beques per a la tornada a la qualificació; Beques èxit, VVG i ALD	214	533	2.675	2.596	6.018	10.208
	Autoritzacions contractes de formació i aprenentatge	309	606	879	988	1.149	963
	Unitats de competència professionals acreditades per l'IQPIB	1.747	1.590	1.428	1.636	1.414	n.d.
Foment i creació d'ocupació	Beneficiaris del programa SOIB Visibles/Reactiva	533	558	664	532	868	453
	Beneficiaris del programa SOIB Joves/Reactiva	289	750	290	180	515	2.164
	Beneficiàries del programa SOIB Dona	-	-	87	275	227	365
	Beneficiaris del programa Subvencions a la contractació de persones amb discapacitat en ocupació protegida	1.250	1.369	1.250	1.454	1.310	1.541
	Centres especials d'ocupació	-	35	39	40	39	43
Suport a l'emprenedoria i el desenvolupament local	Beneficiaris d'Assessorament especialitzat en emprenedoria per l'IDI	286	279	637	653	758	339
	Formació especialitzada en emprenedoria. Programa IEMPREN	3.004	3.366	2.838	2.816	294	714
	Beneficiaris del Programa de Subvencions per a l'autocupació	221	247	334	351	9	-
	Beneficiaris del Programa de Foment de l'Economia Social	17	21	6	7	18	10
	Subvencions a la contractació d'Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local	40	43	50	10	69	69
TOTAL		426.896	478.808	517.244	526.638	483.306	475.716

Font: SOIB, IDI, DG Promoció econòmica i DGI de Treball i Salut Laboral

2. PRESSUPOST

Diversos autors com De la Rica (2016), Cueto i Suárez (2016) han posat de manifest que la inversió en polítiques actives d'ocupació a Espanya se situa en valors relatius baixos amb independència de la fase del cicle econòmic, la qual cosa dificulta la recuperació del mercat de treball i no evita la depreciació del capital humà de les persones afectades per períodes d'atur. A més a més, històricament s'observa una correlació negativa entre despesa en polítiques actives d'ocupació i taxa d'atur en els països europeus (Pou, 2017).

Per lliurar correctament polítiques actives d'ocupació diversos organismes internacionals han recomanat a l'Administració espanyola que faci un esforç financer entès com a inversió en capital humà que permeti prestar serveis i executar programes d'ocupació de manera adequada (OIT, 2014).

En el quadre 2 es pot observar un creixement sostingut del pressupost consignat que la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Ocupació ha dedicat a polítiques actives d'ocupació els darrers anys a través del SOIB, l'IDI i les direccions generals de Treball i d'Emprenedoria. El pressupost per l'any 2021 demostra l'aposta ferma envers aquest tipus de polítiques i serveis enmig del context COVID-19.

Quadre 3. Evolució pressupostària per a Polítiques Actives d'Ocupació per Programes de despesa

	Any 2016	Any 2017*	Any 2018*	Any 2019*	Any 2020*	Any 2021*	Any 2022*
SOIB	50.900.000 €	75.545.358 €	87.512.696 €	90.457.862 €	87.022.483 €	95.399.475 €	121.966.990 €
IDI	83.719 €	68.855 €	541.455 €	1.309.091 €	6.122.738 €	4.175.230 €	4.952.730 €
DG TREBALL	7.115.869 €	8.287.656 €	7.968.191 €	8.709.222 €	5.820.000 €	9.478.126 €	12.980.930 €
DG PROMOCIÓ EMPRENEDORIA					4.258.061 €	4.386.636 €	9.327.191 €
TOTALS	58.099.588 €	83.901.869 €	96.022.342 €	100.476.175 €	103.223.282 €	113.439.467 €	149.227.841 €

(*) El pressupost del SOIB inclou les partides de formació i ocupació que assigna l'Impost de Turisme Sostenible

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Quadre 4. Evolució històrica de l'atur i demanda registrada al SOIB

	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Aturats registrats	58.316	51.491	48.641	48.640	73.042	66.157
Demandants registrats	95.549	88.098	86.075	88.364	187.744	144.385

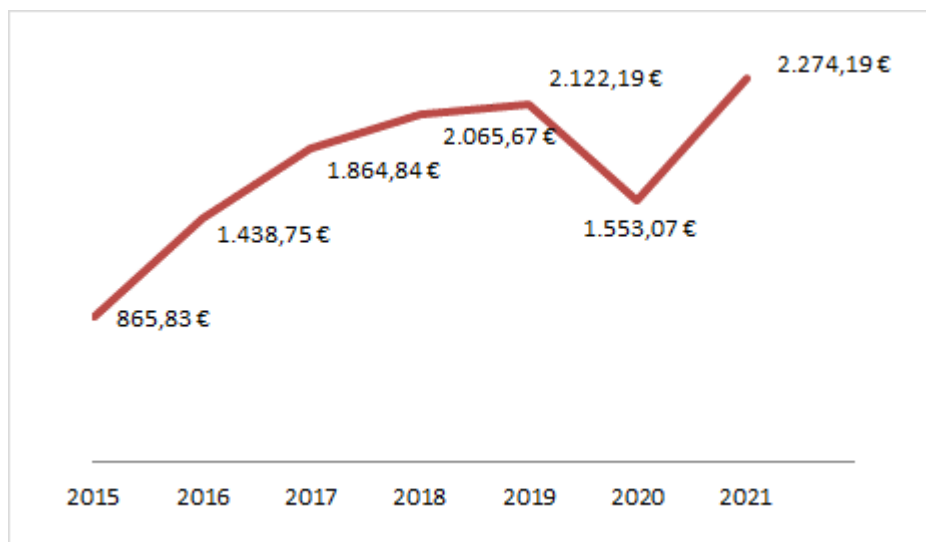
Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Anant al detall de l'evolució pressupostària per a polítiques actives d'ocupació, cal dir que la despesa del SOIB és la que està inclosa en el Programa 322D Foment i gestió de l'ocupació a les Illes Balears segons les lleis generals de pressuposts de la CAIB més l'assignació que prové de l'Impost de Turisme Sostenible. S'inclouen tots els programes i serveis d'orientació laboral, la formació professional per a l'ocupació, la intermediació laboral, els programes mixts de formació i ocupació, la formació dual, el foment de la contractació directa, el desenvolupament local i el sosteniment de les oficines d'ocupació, dels centres de formació i del personal del SOIB. En definitiva, el SOIB gestiona el gruix pressupostari de les polítiques actives d'ocupació a les Balears.

Per altra banda, la Direcció General de Treball i Salut Laboral, la Direcció General Promoció Econòmica, Emprenedoria, Economia Social i Circular o l'IDI també executen programes o serveis rellevants des de la perspectiva de la demanda de treball com són el suport a la contractació dels col·lectius de difícil inserció, l'ocupació a mercat protegit, la promoció de l'autoocupació i l'assistència tècnica a l'emprenedoria.

S'observa un increment pressupostari en totes les unitats administratives de la CAIB que executen programes o serveis d'ocupació. El pressupost total destinat a polítiques actives d'ocupació ha crescut considerablement aquests dos últims anys, s'ha passat dels 103.223.282 € pressupostats per a l'any 2020 als 149.227.481 per a l'any 2022. És un increment molt significatiu (+44,57 %) respecte del finançament assignat a polítiques actives en aquests darrers tres exercicis pressupostaris, molt marcats per la situació de pandèmia.

Gràfic. 4. Evolució despesa en PAO per aturat registrat en el SOIB

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

El gràfic 4 mostra com la COVID-19 ha tingut un impacte pressupostari negatiu en la despesa per persona al llarg de l'any 2020. No obstant això, per a l'any 2021 la despesa per persona creix en 721 euros per persona, la qual cosa suposa un increment en termes relatius del 46,4 %.

3. ORIENTACIÓ LABORAL

3.1. El servei d'orientació del SOIB i els programes especialitzats

Les oficines d'ocupació del SOIB són la porta d'entrada que té qualsevol demandant d'ocupació per accedir al catàleg de polítiques actives d'ocupació i així gestionar exitosament la seva transició laboral. Per això, el **Servei d'orientació laboral** resulta cabdal a l'hora d'articular l'estratègia en polítiques actives d'ocupació, ja que ofereix una entrevista diagnòstica individualitzada i elabora un itinerari personalitzat d'ocupació consensuat amb el demandat d'ocupació que pot incloure accions de capacitació en recerca de feina, de qualificació professional, d'intermediació laboral, de participació en programes de foment o suport a l'emprenedoria.

L'objectiu és ordenar i monitoritzar la intervenció amb el demandant d'ocupació des de l'evidència que aporta el diagnòstic i així facilitar un ventall d'actuacions específiques que l'ajudin aconseguir les seves fites professionals.

El SOIB disposa de serveis propis especialitzats per a col·lectius com els **joves, les dones víctimes de la violència masclista i aturats de llarga durada** així com també fa orientació per a activitats econòmiques estratègiques com el turisme a través de l'**oficina sectorial ubicada a l'Escola d'Hoteleria de les Illes Balears** o els processos de captació massius derivats de l'Eures i els **job days**, malgrat enguany ha quedat molt afectat per causa de la pandèmia. I el **SOIB Empreses** ofereix la informació i l'assessorament que necessiten les empreses pel que fa a la selecció de personal, la contractació, la formació o altres situacions laborals relacionades amb el personal de la seva empresa o idea de negoci.

Les polítiques adreçades a millorar l'ocupabilitat dels joves i de les persones aturades de llarga durada es van reagrupar en l'àmbit estatal a través del **Pla de Xoc per a l'Ocupació Juvenil** i el **Pla Reincorpora-T per a prevenir l'atur de llarga durada**, ambdós són plans triennals que van des de 2019 fins 2021 promoguts pel SEPE i en què el SOIB ha integrat la seva cartera de serveis per als col·lectius als quals es fa referència a l'àmbit de les Illes Balears.

Finalment, el SOIB a l'àmbit de l'orientació també finança programes molt especialitzats i gestionats per entitats col·laboradores que estan enfocades a atendre els col·lectius de demandants d'ocupació amb les majors dificultats d'inserció. Són els **Itineraris Integrals d'Inserció per a l'Ocupació** que es desglossen en diferents col·lectius vulnerables, programa molt més intensiu en termes d'ajuda individual, personalitzada i integral.

Les entitats col·laboradores, mitjançant metodologies d'intervenció específiques com el treball en suport, construeixen un itinerari personalitzat d'ocupació que integra les necessitats personals amb les exigències socials, amb l'objectiu final d'incorporar el beneficiari en el mercat de treball de manera regular. Es considera com a col·lectius vulnerables d'atenció prioritària les persones amb discapacitat, els joves en risc d'exclusió social, les persones amb malaltia mental i altres persones en risc d'exclusió social com els beneficiaris de la renda mínima d'inserció.

Les principals actuacions de l'orientació laboral estan recollides en el quadre 5, les persones ateses pel servei d'orientació laboral i la tasca feta d'itineraris integrals d'inserció apareixen en els quadres 6 i 7.

Quadre 5. Actuacions principals d'orientació laboral des de les oficines del SOIB

ORIENTACIÓ LABORAL - CARTERA DE SERVEIS	Definició	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Diagnòstics d'ocupabilitat	Atenció específica a l'usuari a fi d'identificar les seves habilitats, competències, formació i experiència, els seus interessos, la seva situació familiar i les possibles oportunitats professionals	8.360	12.576	9.741	7.197	13.978
Disseny d'itineraris Personalitzats per a l'ocupació	Un cop realitzat el Diagnòstic d'ocupabilitat s'ha d'establir el procés més adequat per a l'accés de l'usuari a l'ocupació. Inclou les principals actuacions proposades, calendari de realització, elements de verificació i de seguiment	7.670	6.752	14.333	6.777	13.920
Accions d'assessorament per a l'ocupació	Ajuda tècnica per elaborar el curriculum en termes de competències professionals i adaptat als objectius del demandant. Altres accions són l'aplicació de tècniques per a la recerca activa d'ocupació, provissió d'informació, maneig de mitjans, tècniques i eines per a la recerca d'ocupació per compte d'un altre, incloent mitjans telemàtics i xarxes socials	34.921	42.454	22.102	16.949	16.948
Acompanyament en l'itinerari	Seguiment individualitzat per part del tècnic d'ocupació de l'itinerari que duu a terme l'aturat de llarga durada, supervisió de fites i obligacions especialment quan són perceptors de prestacions, ajudes o subsidis	5.294	9.820	12.678	6.615	11.371
Informació Professional	Informació sobre la situació del mercat de treball i l'oferta de polítiques actives d'ocupació; formació, atenció d'ofertes, programes de foment d'ocupació, programes de mobilitat i l'acreditació de l'experiència professional	145.918	144.604	153.601	157.699	142.603
Informació i motivació per l'autocupació	Informació bàsica sobre temes d'autocupació i creació d'empreses per a l'atenció posterior per part de l'IDI	52	56	125	64	0
Eures: suport per a la recerca de feina a l'estranger	Informació sobre la situació del mercat de treball en els diferents països de la UE, característiques de la mobilitat laboral, ofertes de feina i suport en els processos de selecció internacionals en els demandants que lliuren CV perquè cerquen feina	296	160	350	222	302
Accions específiques SOIB JOVE i Garantia Juvenil	Orientació integral per a joves inscrits en el Programa Nacional de Garantia Juvenil	4.210	3.782	5.103	1.307	1.633
Accions específiques per a aturats de llarga durada	Orientació integral per a persones aturades de llarga durada	-	530	1.035	996	908
Accions específiques adreçades al sector d'Hosteleria	Orientació integral desenvolupada en el marc de l'oficina sectorial d'Hosteleria de la UIB	-	1.005	2.852	1.581	4.050
Accions específiques Xarxa dones víctimes de violència de gènere	Orientació integral a les dones amb la condició de víctimes de la violència masclista per a fer efectiu el seu dret en matèria d'inserció laboral	-	584	542	497	365
TOTALS		206.721	220.204	222.462	199.904	206.078

Font: Departament d'Orientació i Intermediació. SOIB

Quadre 6. Persones diferents ateses pel Servei d'Orientació Laboral de les oficines del SOIB

Persones ateses pels serveis del SOIB **	Any 2015	Any 2016	Any 2017*	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Per sexe	79.778	96.460	87.649	95.093	104.059	79.946	75.273
Dona	42.079	45.010	47.219	52.066	62.286	51.831	47.390
Home	37.699	51.450	40.430	43.027	41.773	28.115	27.883
Per trams d'edat	79.778	96.460	87.649	95.093	104.059	79.946	75.273
Menors de 25 anys	15.491	14.061	13.187	16.521	20.973	17.699	59.130
25 anys i més	64.287	82.399	74.462	78.572	83.086	62.247	16.143
Durada de la demanda	79.778	96.460	87.649	95.093	104.059	79.946	75.273
Menys de 12 mesos	60.227	71.379	68.740	74.380	84.564	73.442	63.827
Més de 12 mesos	19.551	25.081	18.909	20.713	19.495	6.504	11.446
Cobren prestació	79.778	96.460	87.649	95.093	104.059	79.946	75.273
Si	30.050	37.832	39.870	58.264	35.161	53.360	24.422
No	49.728	58.628	47.779	36.829	68.898	26.586	50.851

(**) Les persones ateses han pogut rebre més d'un servei d'orientació laboral

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

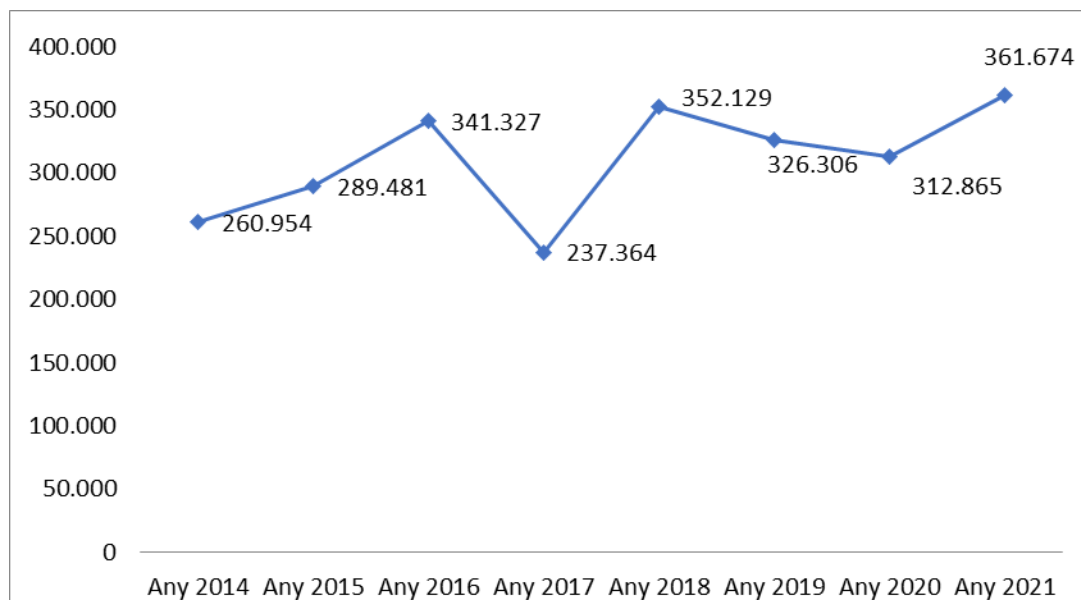
Quadre 7. Orientació laboral de les entitats especialitzades amb col·lectius vulnerables

ORIENTACIÓ LABORAL	Definició	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Itineraris Integrals d'inserció per a l'ocupació en col·lectius vulnerables	Processos d'ajuda individual, personalitzada i integral, en els quals la persona, mitjançant l'acompanyament, construeix un itinerari professional que combina les necessitats personals amb les exigències socials, amb l'objectiu final d'incorporar-se al mercat de treball de manera regular.	3.717	3.490	3.482	3.492	4.167
Itineraris Integrals d'inserció per a l'ocupació en col·lectius vulnerables de joves	Processos específicament dissenyats per a joves d'ajuda individual, personalitzada i integral, en els quals la persona, mitjançant l'acompanyament, construeix un itinerari professional que combina les necessitats personals amb les exigències socials, amb l'objectiu final d'incorporar-se al mercat de treball de manera regular.	752	1.243	1.367	1.307	1.366
Renda Mínima d'Inserció (*)	Accions d'orientació laboral i acompanyament a la inserció a totes les persones beneficiàries de la Renda Mínima d'Inserció regulada pel Decret 117/2001, de 28 de setembre.	1.579	1.009	974	1.502	-
TOTALS		6.048	5.742	5.823	6.301	5.533

(*) Extinció de la Renda mínima d'inserció a 31 de març de 2021

Font: Servei de seguiment 1. SOIB

Gràfic 5. Actuacions realitzades pels serveis de polítiques actives registrats al SISPE

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Per conèixer la tasca feta des del SOIB en matèria d'orientació laboral a partir dels diferents serveis, ens basam amb la informació gravada en els Sistemes Informatius dels Serveis d'Ocupació (SISPE). El gràfic 5 mostra l'evolució dels serveis registrats en el SISPE, en què l'any 2021 hi ha 361.674 actuacions registrades (+15,60 %). Això vol dir que cada vegada que es fa una interacció breu o una intervenció llarga amb els demandants d'ocupació cal que els professionals del SOIB ho codifiquin a la base de dades estatal per a facilitar la traçabilitat informàtica.

El SOIB fa servir 4 grans blocs de variables per a monitoritzar adequadament l'orientació laboral i les polítiques actives d'ocupació:

- **Actuacions principals d'orientació laboral des de les oficines del SOIB.** Són les actuacions en orientació laboral que apareixen en el quadre 5 i tenen a veure amb els itineraris personalitzats d'ocupació que elaboren els orientadors laborals de les oficines del SOIB en col·laboració amb el demandant d'ocupació qui pot tenir més d'una acció registrada al SISPE en torn el seu itinerari.
- **Persones ateses pel Servei d'Orientació Laboral de les oficines del SOIB.** Són les que apareixen en el quadre 6 i computa tots els demandants d'ocupació atesos que poden haver rebut més d'una política activa d'ocupació dins el marc dels itineraris personalitzats d'ocupació o bé de manera puntual.
- **Orientació laboral de les entitats especialitzades amb col·lectius vulnerables.** Són els demandants d'ocupació que pertanyen a col·lectius vulnerables i són atesos a través de programes d'orientació específics i gestionats en forma de convocatòria de subvenció per a entitats col·laboradores. És la informació que apareix al quadre 7.

- **Serveis de polítiques actives registrats al SISPE.** Són totes les actuacions de qualsevol política activa d'ocupació que s'hagi fet amb els demandants d'ocupació com per exemple una sessió d'orientació laboral, d'intermediació laboral, la participació a un programa de formació dual, un contracte de foment d'ocupació o suport a l'emprenedoria entre d'altres. En definitiva, és el volum total de registre al SISPE i la informació apareix a la gràfica 5.

A banda d'aquests nivells d'informació agregada es poden fer explotacions per programa d'ocupació específic, sempre que s'hagi registrat al SISPE. Alguns exemples de programes específics registrats al SISPE que tenen a veure amb l'orientació laboral són Eures, assessorament per a l'autoocupació o els programes adreçats a col·lectius vulnerables.

La major part de registre de polítiques actives al SISPE és generada pel Departament d'Orientació i Intermediació Laboral, atès el volum de persones ateses i el nombre d'actuacions que fan amb cadascuna els professionals assignats a les 13 oficines territorials d'ocupació i 2 sectorials que hi ha a les Balears.

El gràfic 5 de serveis de polítiques actives registrats al SISPE és una de les mesures de productivitat global emprades juntament amb la matriu d'acompliment d'objectius dels Plans Anuals de Política d'Ocupació.

També cal destacar el nombre de persones ateses per les oficines d'ocupació 75.273 i els 5.533 beneficiaris de programes específics adreçats a col·lectius vulnerables de l'any 2021. Respecte a l'any 2019, tot i que es dona una recuperació en el nombre d'actuacions realitzades respecte al 2020, la xifra suposa 4.673 actuacions d'orientació menys realitzades per les oficines del SOIB, en canvi el nombre de beneficiaris de col·lectius vulnerables s'ha incrementat (+15,30 %), sense comptar les accions d'orientació sociolaboral i acompanyament dels programes de la Renda mínima d'inserció, extingida el 31 de març de 2021.

Les oficines d'ocupació són la porta d'entrada del Servei d'Orientació Laboral de la CAIB. No obstant això, la perspectiva qualitativa i altament intensiva dels programes adreçats als col·lectius de major dificultat d'inserció i lliurats per entitats especialitzades obliga a entendre el conjunt de l'orientació laboral com un sistema complementari en què es conjuguen alhora les dimensions quantitatives i qualitatives d'ambdues línies d'intervenció en orientació laboral.

L'any 2021 continua amb la bretxa de gènere respecte de les persones beneficiàries d'orientació laboral perquè s'atenen més dones (62,96 %) que homes (37,04 %). Respecte l'edat, el grup més nombrós és el de persones menors de 25 anys (78,55 %), que porten menys de 12 mesos a l'atur (84,79 %). De les persones beneficiàries la majoria no cobra prestació (67,56 %) i això es un canvi significatiu respecte l'any anterior en què la situació de crisi sanitària i social va obligar a l'administració a adoptar un conjunt d'ajuts i subsidis desplegats per a fer front a les conseqüències econòmiques de la pèrdua de feina per raó COVID-19 que al 2021 no ha importat, per mor de la reactivació del mercat de treball illenc.

3.2. El Sistema Nacional de Garantia Juvenil a les Illes Balears i el programa SOIB Jove

L'OECD adverteix que un nivell educatiu més gran reporta millors perspectives laborals, millors ingressos i s'associa a una millor autopercepció de salut, capital social i participació política.

La Garantia Juvenil és una iniciativa europea que facilita l'accés dels joves al mercat de treball i estableix que els joves han de rebre una oferta d'ocupació, d'educació, de formació o de pràctiques de qualitat després d'haver acabat els seus estudis, i en tot cas abans que hagi transcorregut quatre mesos des que es quedaren aturats.

La complexitat inicial de la inscripció i dels requisits d'elegibilitat de la Garantia Juvenil que es relacionen en el quadre 8 en la Garantia Juvenil n'ha afectat el desenvolupament en els primers anys de la mesura. El Reial decret llei 6/2016 de mesures urgents per a l'impuls del Sistema Nacional de Garantia Juvenil va simplificar els processos d'inscripció i ha permès que els joves demandants inscrits en els serveis d'ocupació també quedessin inscrits en la Garantia Juvenil. Al mateix temps, ha facilitat la inscripció retroactiva i ha fet aparèixer més casos de joves susceptibles de ser beneficiaris de la Garantia Juvenil, tal com mostra el gràfic 6.

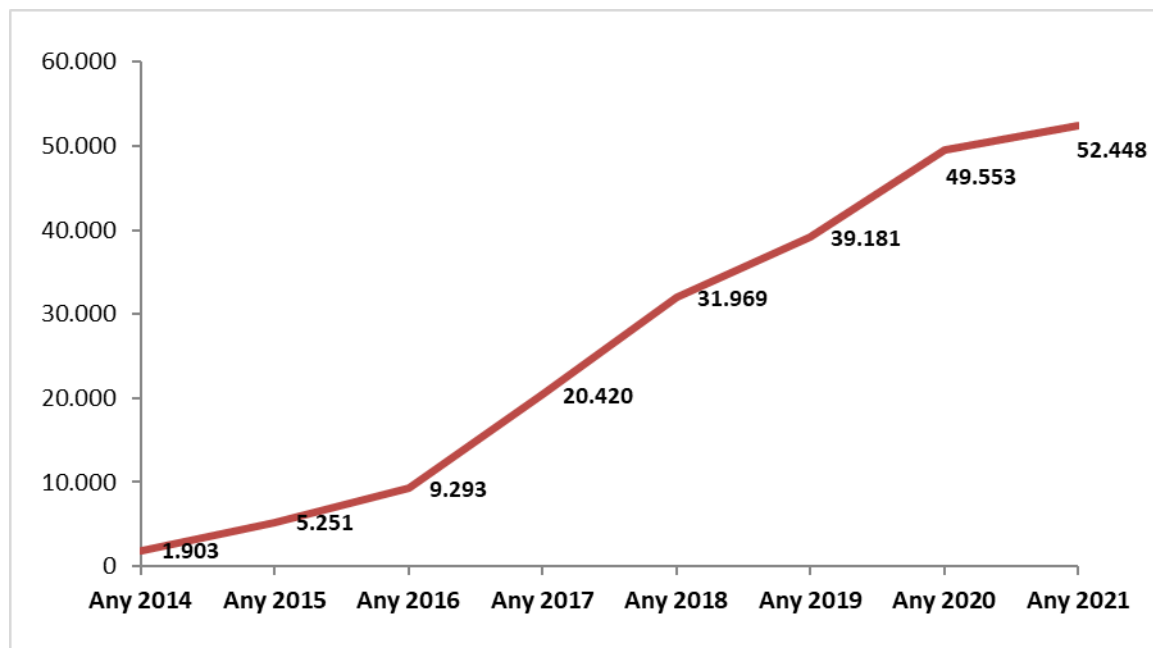
Quadre 8. Requisits accés Garantia Juvenil

Característiques dels joves per a ser beneficiaris del SN GJ
Ésser espanyol o ciutadans de la Unió Europea o dels Estats que participen de l'Acord sobre l'Espai Econòmic Europeu. També s'admeten ciutadans extracomunitaris titulars d'una autorització per a residir en territori espanyol que habiliti per treballar
Estar empadronat en qualsevol localitat del territori espanyol.
Tenir més de 16 anys i menys de 30 anys.
No haver treballat en el dia natural anterior a la data de presentació de la sol·licitud, ni haver rebut accions educatives en el dia natural anterior a la data de presentació de la sol·licitud
Presentar una declaració expressa de tenir interès a participar activament de les actuacions que es desenvolupin en el marc de la Garantia Juvenil. La demanda d'ocupació emesa pel SOIB es considera prova fefaent.

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

A l'hora d'analitzar les dades que s'inclouen en el fitxer nacional del sistema de la garantia juvenil, cal diferenciar entre persones beneficiàries i no beneficiàries. Les primeres són totes aquelles susceptibles de realitzar qualsevol programa de garantia juvenil o ser beneficiàries d'ajudes o contractes de treball que tinguin com a condició formar part del fitxer del sistema de la garantia juvenil. En canvi, les persones no beneficiàries són aquelles que per determinades circumstàncies no poden acollir-se a qualsevol acció destinada a persones incloses en el fitxer del sistema de la garantia juvenil malgrat estiguin inscrites.

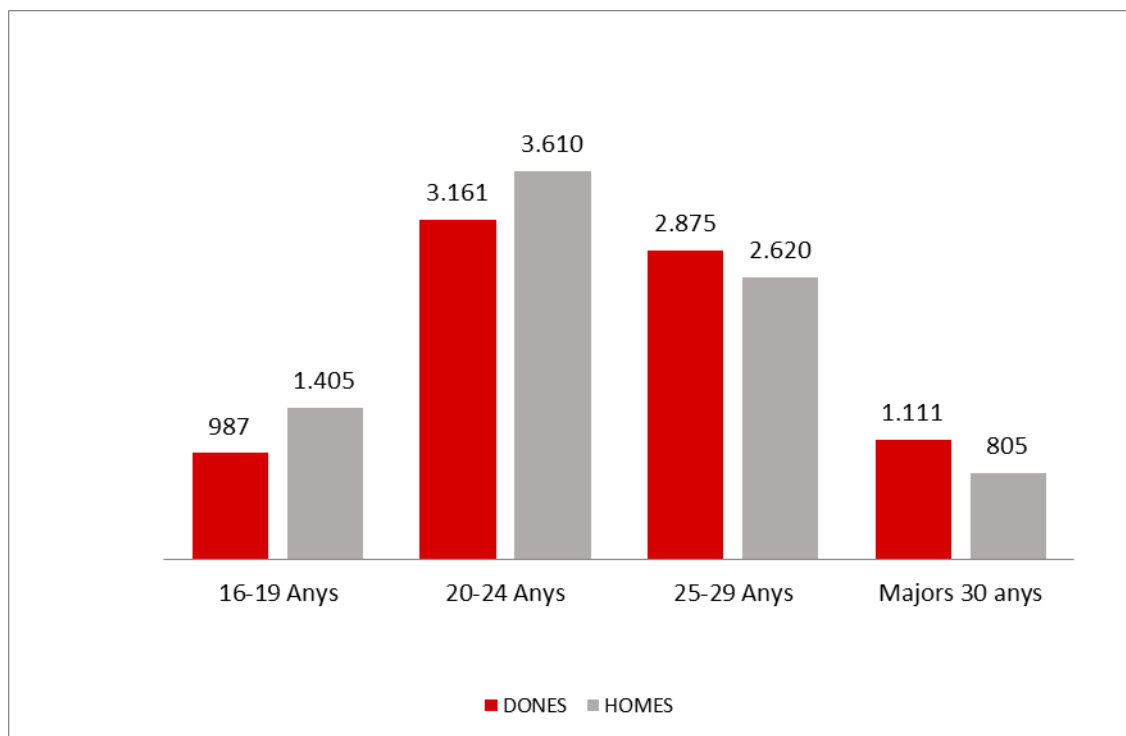
Gràfic 6. Sol·licituds d'inscripcions dels joves de Balears al Sistema Nacional de Garantia Juvenil

Font: SOIB i MEYSS

La inscripció en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil resulta clau perquè el jovent de les Illes Balears participi plenament del conjunt de polítiques actives d'ocupació, ja que se'ls ofereix un orientador laboral de referència per fer un diagnòstic i un itinerari personalitzat d'inserció d'acord amb les seves necessitats i expectatives. Les dades a desembre de 2020 confirmen l'esforç del SOIB per a convertir la Garantia Juvenil en una realitat atractiva pel jovent de Balears. L'evolució positiva en el nombre de sol·licitud d'inscripcions (52.448), de beneficiaris (16.574) i la distribució territorial a nivell municipal mostrada en el mapa 3 reforçarà el SOIB a continuar amb les actuacions dissenyades pel col·lectiu de joves en el pròxim Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears 2022-2025.

Gràfic 7. Distribució per edat i sexe dels beneficiaris de Garantia Juvenil 2021

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Quadre 9. Distribució per edat i sexe dels beneficiaris de Garantia Juvenil 2021

EDATS	DONES	HOMES	TOTAL
16-19 Anys	987	1.405	2.392
20-24 Anys	3.161	3.610	6.771
25-29 Anys	2.875	2.620	5.495
Majors 30 anys	1.111	805	1.916
TOTAL	8.134	8.440	16.574

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Gairebé no s'aprecien diferències entre el nombre d'homes (51 %) i dones beneficiàries (49 %), i la franja d'edat més destacada és la de 20 a 24 anys tant en els homes com en el cas de les dones, amb el 40,85 % del total de beneficiaris de Garantia Juvenil. Cal fer esment que hi ha beneficiaris majors de 30 anys perquè es van inscriure en el SNGJ abans de tenir 30 anys i el sistema els computa malgrat ja no són elegibles.

Totes les mesures relacionades amb el col·lectiu s'integren dins l'oficina especialitzada **SOIB Jove** que amb orientadores laborals i metodologies específiques d'atenció resolen les necessitats del

joves inscrits en la Garantia Juvenil. Un altra avantatge del Sistema Nacional de Garantia Juvenil és que permet cofinançar programes i actuacions amb càrrec al Programa Operatiu d'Ocupació Juvenil del Fons Social Europeu. De fet, el Banc Mundial ha considerat bona pràctica l'existència d'una oficina transversal pels joves a les Illes Balears i l'ha incorporada en l'assistència tècnica que va lliurar en el Sistema Nacional d'Ocupació per al desenvolupament del **Pla de Xoc per l'Atur Juvenil 2019-2021**.

3.3. El POAP

El **Punt d'Orientació Acadèmica i Professional** és una iniciativa conjunta entre el SOIB i la Direcció General de Formació Professional de la Conselleria d'Educació per la qual s'ofereix un servei d'orientació i d'informació en matèria de formació professional lliurat conjuntament entre l'administració educativa i la laboral tant per als demandants d'ocupació com per als estudiants. L'objectiu és facilitar la informació clau per a comprendre el Sistema Integrat de Qualificacions i Formació Professional, les vies d'accés a les titulacions reglades o a la formació basada en certificats de professionalitat i les convalidacions possibles.

Sens dubte, el POAP s'ha transformat en una de les iniciatives més innovadores recollides en el Pla de Formació Professional Integrada 2018-2021 i que endemés es considera bona pràctica per part de l'equip d'avaluadors de la Comissió Europea del 2n cicle de millora del programa EVADES en el Sistema Nacional d'Ocupació (Comissió Europea, 2018).

L'any 2021 es reformula el projecte POAP amb tres novetats importants:

- 1) Elaboració d'itineraris de qualificació.
- 2) Ampliació de la xarxa POAP afegint extensions POAP a les oficines del SOIB amb personal tècnic d'orientació de l'Administració laboral.
- 3) POAP central/territorials amb personal d'orientació laboral i educativa.

Quadre 10. Evolució de les atencions en els Punts d'Orientació Acadèmica Professional

	Definició	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
POAP	Atencions en els Punts d'Orientació Acadèmica Professional conjunts entre SOIB i Conselleria d'Educació	5.224	8.313	10.358	10.313	11.187	2.211

Font: Unitat gestora POAP. Departament d'Orientació i Intermediació. SOIB

Les dades registrades corresponen a les atencions fetes pels tècnics del SOIB que formen la Xarxa POAP, no es reflecteixen les dades dels tècnics d'Educació, com en anys anteriors. Aquest fet, suposa que el nombre d'atencions realitzades durant el 2021 no es pugui comparar amb les consultes realitzades els anys anteriors, ja que és un servei que s'ha modificat i encara està en procés de canvi.

Si analitzam la situació, el 2021 ha estat un any de canvis importants per al POAP, en què comença un nou projecte que destaca, entre d'altres, per:

- Un augment del nombre de tècnics que formen la Xarxa i un canvi en la ubicació dels tècnics del SOIB, que passen dels centres educatius a les oficines del SOIB.

Aquests canvis es produeixen amb l'objectiu d'arribar a un major i més variat nombre de persones, arran de les necessitats detectades en els anys anteriors: la necessitat de qualificar la població, facilitar l'accés a la informació sobre SIQFP i donar a conèixer el servei POAP a tota la població.

D'aquesta manera, amb la intenció d'ampliar el col·lectiu diana, s'ha creat la Xarxa i s'ha canviat la ubicació dels punts d'atenció, però encara no se'n pot valorar el resultat ja que aquest nou POAP encara no funciona com estava previst. A l'octubre es va començar a treballar en la creació d'un instrument jurídic de col·laboració entre les dues administracions i, en acabar l'any, aquest marc segueix en fase d'elaboració.

El fet que no s'hagi donat difusió d'aquest servei a la nova ubicació, les oficines del SOIB, fa que possiblement les persones ateses són quasi les mateixes que haurien estat ateses per orientació general del SOIB, però que han fet alguna consulta molt específica de formació, o bé perquè la via d'entrada els ha dut a ser atesos pels POAP territorials i que realment no s'ha arribat a la població diana, per aquest motiu el nombre d'atencions s'hauria vist reduït. És possible que moltes persones que es volen formar hagin acudit al centre educatiu o no hagin anat enlloc perquè no sabien quines possibilitats tenien, i que la població en general veu el SOIB com una entitat per cercar feina o bé fer algun "curset" i no una formació professional, per tant, la conclusió és que la difusió del nou POAP és crucial per poder arribar a la població diana que s'havia fixat i donar resposta a les necessitats detectades durant aquests anys que hi ha hagut POAP.

Per altra banda, a diferència dels anys anteriors, aquest any 2021 s'han realitzat Itineraris Personalitzats de Qualificació, que s'han codificat de manera diferent, ja que tots els serveis donats dins un itinerari no es registren al total d'atencions.

Quadre 11. Tipologia d'atencions del POAP l'any 2021

POAPS/Consultes	Servei d'orientació	Atencions puntuals	24/7 (codi 11-SNQFP)	Atenció a professionals	Grupals (xerrades i	TOTALS	%
Central - Conselleria Educació	-	571		26	0	597	27%
Extensió M. Marquès	0	31	6			37	1,70%
Extensió J. Villalonga	24	47	18			89	4%
Extensió M. E. Lladó	19	17	16			52	2,30%
Territorial Manacor	25	88		18	15	146	6,60%
Extensió Manacor	8	72	3			83	3,70%
Extensió Felanitx	14	4	4			22	1%
Territorial Inca	72	176		178	15	441	20%
Extensió Inca	34	10	13			57	2,60%
Extensió Alcúdia	0	14	1			15	0,70%
Territorial Menorca	6	80		47	85	218	9,80%
Extensió Ciutadella	0	33	11			44	1,90%
Extensió Maó	15	59	3			77	3,50%
Territorial Eivissa	12	90		5	56	163	7,40%
Extensió Eivissa	1	43	9			53	2,40%
Extensió S. A. Portmany	0	107	0			107	4,80%
Extensió Sta. Eulària	0	7	3			10	0,40%
TOTAL	230	1449	87	274	171	2.211	100,00%

Font: Unitat gestora POAP. Departament d'Orientació i Intermediació. SOIB

Al quadre anterior es recullen per cada punt POAP de la Xarxa, totes les dades registrades en funció del tipus de servei i col·lectiu. Les atencions del POAP són de caire presencial, telefònic i electrònic. Així mateix, també se segueixen fent tallers grupals i conferències a centres educatius. Es tracta d'acostar la realitat laboral al món educatiu i de promoure la formació professional en el món laboral.

Des de l'inici del nou projecte POAP el maig de 2021, els POAP Territorials i les Extensions POAP han incorporat el servei d'orientació realitzant Itineraris Personalitzats de Qualificació amb les persones ateses que han portat a terme un diagnòstic de qualificació i firmat un Acord Personal

de Qualificació. Els objectius d'orientació fixats s'han establert a partir de la jornada laboral imputada al projecte, és a dir, el personal orientador imputat al 100 % al projecte (POAP Territorials) tenien un objectiu de 120 itineraris anuals i, el personal orientador de les extensions POAP, que estava previst dedicar aproximadament un 25 % de la seva jornada tenien un objectiu de 50 itineraris

L'heterogeneïtat de demandes d'informació mostrades en el Quadre 10, el volum de consultes any darrere any fins arribar enguany a la xifra de 2.211 usuaris, tal com s'assenyala en el Quadre 11, impulsen el POAP com un programa estable de recorregut en el marc de l'aprenentatge continu al llarg de la vida.

4. INTERMEDIACIÓ LABORAL

4.1. La gestió d'ofertes de feina

La intermediació laboral té per objecte casar les ofertes de treball existents i els treballadors que busquen una ocupació adequada a les seves característiques. Al mateix temps facilita els treballadors més apropiats als requeriments productius de les empreses. És un procés bidireccional, que afecta tant el demandant d'ocupació com a l'empresa que vol cobrir vacants.

El Pla d'Ocupació de Qualitat té com a prioritat núm. 5 desenvolupar el Servei d'Intermediació Laboral i diversificar-ne les actuacions en matèria de detecció de necessitats de les empreses, captació i difusió d'ofertes, preselecció de candidats, assessorament en bonificacions a la Seguretat Social, gestió de la contractació, impuls de l'oferta privada i pública, dels programes de formació amb alternança amb l'ocupació, de les ofertes derivades dels programes de foment d'ocupació, i pràctiques no laborals o estades a altres països de la Unió Europea en col·laboració amb la xarxa Eures.

L'any 2021 es va donar servei a 1.453 empreses diferents cosa que implica una atenció menor (-34,19 %) que l'any anterior per raons, encara, de pandèmia a causa de la caiguda en el nombre d'ofertes gestionades.

Quadre 12 Evolució de les empreses ateses pel SOIB en matèria d'intermediació laboral

INTERMEDIACIÓ LABORAL	Definició	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Empreses	Conjunt d'empreses diferents que presenten ofertes d'ocupació	2.419	2.929	2.953	2.406	2.208	1.453

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

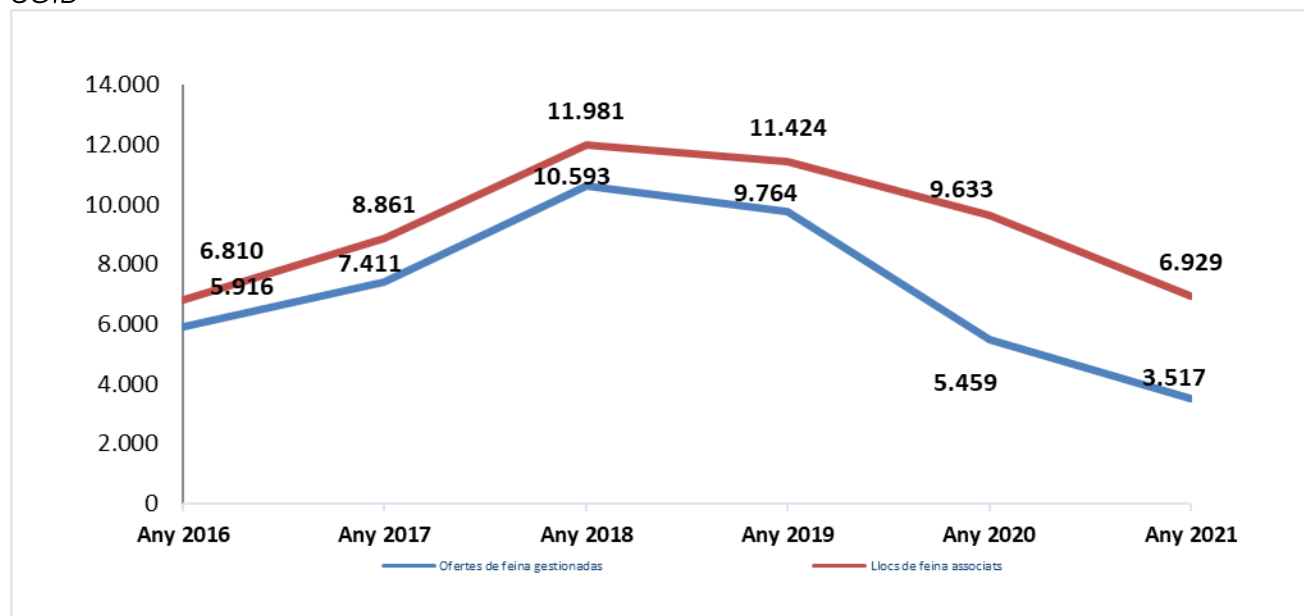
Per altra banda, el SOIB continua avançant cap a l'especialització i sectorialització de l'atenció a les empreses més enllà de la intermediació laboral a través de la unitat **SOIB Empreses** i de l'**Oficina Sectorial de l'Escola d'Hoteleria** alhora que manté l'atenció de proximitat a les empreses a través

de les **oficines territorials d'ocupació**. També promou actuacions de mobilitat i captació massiva de candidatures a través dels **jobdays** o de la **Xarxa Eures** i sobretot, en aquests dos darrers anys ha avançat cap a la digitalització a través de la implementació d'una app amb la intenció d'incrementar el nombre d'empreses i demandants usuaris, millorar l'atenció i mantenir els valors corporatius d'accés universal, igualtat i gratuïtat en la prestació del servei.

Des de la perspectiva dels demandants d'ocupació participar d'un procés d'intermediació laboral suposa una fita important dins el seu itinerari personalitzat d'ocupació, ja que implica que l'orientador de referència considera que compleix els requisits de l'oferta d'ocupació i està preparat per dur a terme adequadament la feina o participar de programes d'adquisició d'experiència laboral.

És fonamental facilitar a les empreses capital humà qualificat i informar-les del catàleg de serveis oferts pel SOIB, de manera que els ajudi a millorar-ne l'eficiència i la productivitat. Per una altra banda, una intermediació laboral adequada facilita l'adquisició d'experiència professional en els col·lectius amb majors dificultats d'inserció, bé sigui directament a l'empresa privada o a través de programes de mobilitat, de formació dual, de contractació i d'activació per evitar l'exclusió dins el mercat laboral.

Gràfic 8. Evolució de la intermediació laboral amb empreses del SOIB

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Quadre 13. Evolució dels beneficiaris de la intermediació laboral en el SOIB

Definició	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Número de demandants d'ocupació que han estat atesos i valorat la seva idoneïtat pel Servei d'Intermediació en relació a una oferta registrada al SOIB	25.836	27.940	29.272	26.186	33.919	33.548
Número de demandants que han estat preseleccionats pel Servei d'Intermediació en relació a una oferta registrada al SOIB. Implica la idoneïtat del perfil en relació amb els requeriments del lloc de feina ofertat i l'enviament posterior a entrevista amb l'empresa per a la selecció final	12.615	13.526	13.388	14.333	29.206	22.173
Número de demandants que han estat contractats i havien estat atesos pel Servei d'Intermediació en relació a una oferta registrada al SOIB per l'empresa privada	12.246	14.287	15.463	15.288	9.553	13.426
Número de demandants que han estat contractats i havien estat atesos pel Servei d'Intermediació en relació a una oferta registrada al SOIB a través d'administracions públiques i foment de la contractació: soib Visibles/reactiva, soib Jove/reactiva, soib Dona	822	1.315	1.041	987	1.610	2.982

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

La sèrie de dades sobre intermediació laboral mostra l'impacte significatiu en la volumetria d'ofertes i llocs de feina gestionats pel SOIB que han tingut les mesures restrictives per a combatre la COVID-19. S'ha passat de gestionar 9.633 llocs de feina a 6.929 i de 5.459 ofertes de feina a 3.517.

L'evolució de beneficiaris de la intermediació laboral mostrada en el Quadre 13 permet veure la caiguda relativa de la intermediació laboral és major en el nombre d'ofertes (-35,57 %) que en el de llocs de feina (-28,07 %) i això és causa de l'esforç extraordinari que ha fet el SOIB per a fomentar llocs de feina temporals a les entitats locals i així transferir part dels aturats a causa de la COVID-19 en el sector públic i compensar l'atonía de l'oferta privada de l'any 2021.

De fet, el programa SOIB Reactiva 2021 juntament amb el programa SOIB Dona ha suposat 2.982 llocs de feina i implica un creixement en la contractació pública interanual molt significatiu (85,22 %) que es complementa des de la perspectiva de polítiques actives d'ocupació amb actuacions per part dels serveis d'orientació laboral.

L'any 2021 es varen atendre 33.548 demandants d'ocupació per a ofertes de feina gestionades pel SOIB i es varen preseleccionar 22.173 candidatures valors superiors a la sèrie històrica a causa del canvi de criteri en la preselecció de les ofertes públiques que implica l'enviament sistemàtic de totes les candidatures a les administracions públiques contractants. Per altra banda, 13.426 demandants atesos pel Servei d'Intermediació van ser contractats per empreses.

La distribució territorial de l'oferta de feina gestionada pel SOIB indica que Palma, juntament amb Calvià i Eivissa així com els municipis amb major nombre d'habitants concentren més oportunitats de feina pels demandants d'ocupació la qual cosa ha d'ajudar a planificar de manera específica l'atenció a les empreses i la intermediació laboral en els territoris més dinàmics.

4.2. Les col·locacions gestionades

Les col·locacions gestionades pel SOIB van més enllà que els resultats aconseguits pel Servei d'Intermediació Laboral, ja que inclou els seus resultats i alhora els demandants d'ocupació que han estat atesos pel SOIB i han trobat una feina amb independència de la procedència de l'oferta.

És a dir, les col·locacions gestionades són totes les possibles situacions que es donen quan es registra una oferta laboral en el servei d'ocupació i es tanca per cobertura o quan un demandant d'ocupació causa baixa del SOIB perquè ha signat un contracte i havia rebut una política activa d'ocupació de qualsevol tipus i no només d'intermediació com màxim sis mesos abans de trobar la feina.

En definitiva, el tractament estadístic de les col·locacions gestionades pel SOIB mostra la mediació del servei d'ocupació, tant des de la perspectiva de la demanda d'ocupació com de l'oferta de feina i considera totes les possibles casuístiques associades.

Quadre 14. Evolució de les col·locacions gestionades pel SOIB

COL·LOCACIONS	Definició	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Mallorca	Col·locacions per compte d'un altre de demandants que estan d'alta, suspensió o de baixa inferior a sis mesos i han rebut un servei o política activa d'ocupació.	118.248	127.281	126.567	131.025	97.018	84.352
Menorca		19.275	18.592	18.479	17.695	14.993	14.235
Pitiüses		21.522	25.842	25.914	25.625	24.771	21.372
	TOTALS	159.045	171.715	170.960	174.345	136.782	119.959

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Les dades indiquen que l'any 2021 es van produir 119.959 col·locacions, cosa que implica una caiguda significativa interanual (-12,30 %), per regla general la intermediació del SOIB és més exigua que a d'altres comunitats autònomes, sobretot pel fet de tenir un mercat de treball amb

una de les millors taxes d'ocupació, fa que la quota d'intermediació laboral sigui inferior a la mitjana espanyola.

4.3. Els certificats d'insuficiència

L'Ordre TAS 1745/2005, de 3 de juny, regula administrativament els requisits per a l'expedició dels certificats d'insuficiència de demandants adequats i disponibles per cobrir ofertes de feina i que habiliten les empreses per dur treballadors extracomunitaris a Espanya amb permís de residència i de treball. La finalitat és autoritzar les empreses que incorporin personal extracomunitari perquè puguin continuar amb la seva activitat habitual quan no trobin demandants adequats en els requisits de l'oferta de feina registrada en el Servei d'Ocupació.

El certificat d'insuficiència de demandants adequats i disponibles és un indicador indirecte del desajust entre els demandants d'ocupació existents i les competències requerides per les empreses, així com també de l'eficàcia dels serveis d'ocupació per casar oferta i demanda eficaçment dins el mercat de treball.

Quadre 15. Evolució dels certificats d'insuficiència a Balears

	Definició	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
CERTIFICATS D'INSUFICIÈNCIA	Autoritzacions a empreses a què incorporin personal extracomunitari perquè pugin continuar la seva activitat habitual quan no trobin demandants adequats en els requisits de l'oferta de feina	98	110	98	216	100	192

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

El Servei d'Intermediació Laboral del SOIB va gestionar 6.929 llocs de feina l'any 2021, de quals 192 han acabat en l'emissió d'un certificat d'insuficiència (1,03 %) en línia amb els anys anteriors amb excepció del 2019 que es va disparar.

Les ocupacions que van demanar certificat d'insuficiència a l'any 2021 van ser principalment infermers de cures generals, formadors de formació per a l'ocupació, formadors de formació no reglada, cuiners i cantants.

4.4. Els programes de mobilitat laboral: Eures

El Servei d'Intermediació Laboral és agent actiu d'Eures que és la principal xarxa de cooperació creada per la Comissió Europea amb la finalitat de facilitar la lliure circulació de treballadors pels 27 estats membres de la UE més Suïssa, Islàndia, Liechtenstein i Noruega. El SOIB a través

d'Eures ofereix serveis d'informació, assessorament, formació, contractació i col·locació als treballadors i empresaris que vulguin fer feina a qualsevol país que forma part de la xarxa Eures.

Al llarg de l'any 2021 el Servei Eures-Balears no va disposar dels mitjans tècnics ni de personal per dur a terme el programa de mobilitat, la qual cosa va suposar que la gestió del programa fos assumida directament pel SEPE i no es disposa de dades desagregades per al territori de les Illes Balear, per a l'any 2021.

Quadre 16. El SOIB a la xarxa Eures

EURES	Activitats	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Adequació d'ofertes i demandes d'ocupació i col·locació de marc transnacional i transfronterer	Fires d'ocupació laboral europees amb la participació del servei d'ocupació alemany i de l'austríac	2	1	1	1	-	-
	Contactes personals amb demandants d'ocupació / treballadors del propi país (ajuda mitjançant intermediació i contractació)	600	300	200	1.191	2.013	-
	Contactes personals amb empleats d'un altre Estat membre EURES (ajuda mitjançant intermediació i contractació)	30	22	10	12	183	-
Organització i implementació d'esdeveniments de selecció a Espanya. Fet a mida segons les demandes	Events de reclutament de candidatures / orientació	2	2	1	8	6	-
	Informació sobre la situació del mercat de treball en els diferents països de la UE, característiques de la mobilitat laboral, ofertes de feina i suport en els processos de selecció internacionals en els demandants que lliuren CV perquè cerquen feina a un país de la Xarxa Eures	256	296	160	350	310	-
	Demandants d'ocupació registrats al SOIB que han estat contractats a un país Europeu com a resultat de la intermediació de la Xarxa Eures	20	2	1	44	84	-
	Atencions individuals a empreses d'altres països de la Xarxa Eures: suport, preselecció i reclutament	10	22	10	12	-	-
Informació i disseminació de les condicions de treball i vida a la Unió Europea	Interaccions informatives a través dels canals SOIB i SEPE: webs, facebook i altres	900	900	900	21.365	-	-
Mesures per a facilitar i animar a la mobilitat dels joves treballadors	Beques "El teu primer treball Eures"	7	5	8	8	-	-

Font: Unitat gestora EURES. Departament d'Orientació i Intermediació. SOIB

4.5. La plataforma contr@ta

El Servei d'Intermediació Laboral té la competència de registrar tots els contractes, renovacions i modificacions de relacions contractuals que es donin a les Illes Balears. Actualment, gran part de

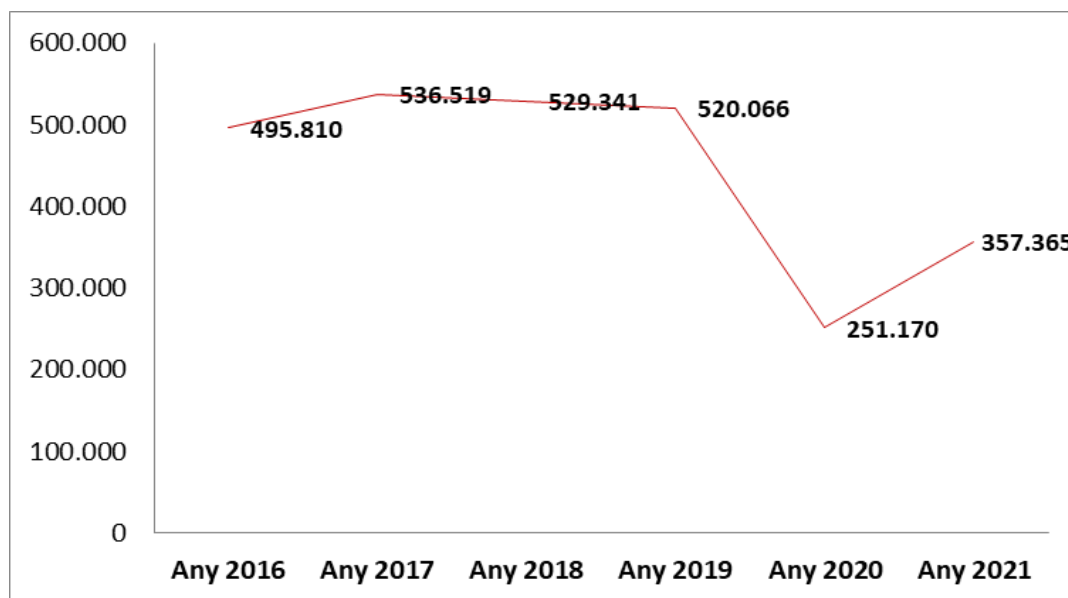
les gestions estan centralitzades de manera telemàtica a través de la plataforma contr@ta i algunes escasses encara es fan a les oficines d'ocupació del SOIB. Les comunicacions són variades i inclouen qualsevol modalitat de contracte, transformacions de contractes, pròrrogues, còpies bàsiques, crides a fixos discontinus i hores complementàries.

Quadre 17. Evolució de les actuacions de registre i assessorament de la plataforma contr@ta

	Definició	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
PLATAFORMA CONTR@TA	Registre de tots els contractes a les Balears	495.810	536.519	529.341	520.066	251.170	357.365
	Registre de totes les comunicacions a la plataforma i inclou contractes, transformacions, prorrogues, còpies bàsiques, crides fixes discontinus i hores complementàries	1.097.772	1.193.359	1.183.495	1.173.738	601.721	832.913

Font: Unitat de contractes. Departament d'Orientació i Intermediació. SOIB

Gràfic 9. Evolució de les comunicacions de contractes a les Balears a la Plataforma Contr@ta

Font: SOIB per comunicacions i OTIB per contractes

Les dades de contractes i de comunicacions relacionades indiquen un increment en el volum de contractes respecte a 2020 (+42,28 %) en què s'arriben a les 357.365 comunicacions. El mateix succeeix amb el registre de la totalitat de comunicacions, que puja de manera similar (+38,42 %).

L'any 2021 es tanca amb una mitjana de 473.763 treballadors d'alta a la Seguretat Social a les Illes Balears. Després de la forta caiguda de l'ocupació durant l'any 2020 arran de la pandèmia, es dona un increment de l'ocupació. Així, respecte al 2020 l'afiliació ha crescut en 11.151 efectius, que en

termes relatius suposa un increment del 2,4%. En comparació, en el conjunt d'Espanya les dades d'afiliació del 2021 experimenten un augment del 2,6 % en termes interanuals.

Per a una perspectiva panoràmica és recomana la lectura de l'Informe anual del mercat de treball de les Illes Balears que realitza anualment l'Observatori del Treball.

5. LA FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ

5.1. Estratègia Balear de Formació Professional per a l'Ocupació

La formació professional per a l'ocupació és la principal política activa d'ocupació que adequa la qualificació del capital humà a partir de les necessitats productives de l'economia. Els demandants d'ocupació formats són més ocupables, ja que incrementen les probabilitats d'aconseguir un lloc de feina respecte dels que no es formen (Alegre, 2010) i la formació professional és una bona sortida a les Balears per a la inserció en el mercat de treball (Guerrero, Ribas i Sendra, 2017). Les accions de la formació professional per a l'ocupació qualifiquen professionalment vers els requeriments productius i de serveis de les empreses.

A finals de 2015 es va posar en marxa l'Estratègia Balear de Formació Professional per a l'Ocupació que integra la formació professional reglada i l'ocupacional d'una manera pionera a l'Estat espanyol. És la prioritat 4 del Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears i inclou totes les línies d'actuació i accions de capacitació.

L'Estratègia es basa en un model en què s'activen i coordinen tots els recursos de la Xarxa pública educativa i laboral de Balears de formació professional de qualitat. L'any 2021 hem arribat a comptar amb 77 centres de formació propis.

A la xarxa des de l'Administració educativa participen els instituts d'educació secundària que imparteixen formació professional i els centres educatius per a persones adultes i, per part de l'Administració laboral, s'incorporen tots els centres propis de formació professional, els centres integrats de formació professional i els centres de referència nacional.

Per altra banda, la perspectiva pública es complementa adequadament amb els agents privats a través de la participació dels centres col·laboradors que estan degudament acreditats pel SOIB i incorporats en el Registre Estatal de Centres de Formació Professional per a l'Ocupació. Els centres de formació privats imparteixen formació professional per a l'ocupació i permeten arribar allà on no arriba la Xarxa pública. L'any 2021hi havia 140 centres col·laboradors acreditats i autoritzats. Es tracta de posar en marxa tots els recursos formatius de les Balears, però donant protagonisme als recursos públics i sense ànim de lucre.

Quadre 18. Evolució dels centres de formació professional per a l'ocupació pública a les Balears

CENTRES DE FORMACIÓ	Definició	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Propis	Són els IES que imparteixen FPO, CEPAS, Centres de formació del SOIB, Centres integrats de FP i Centres de Referència Nacional	71	71	66	66	70	77
Col·laboradors	Centres de formació de titularitat privada que estan acreditats per l'Administració laboral com a Garantia de Qualitat	212	201	179	169	154	140

Font: Servei de Planificació, Acreditacions i Certificats de Professionalitat. SOIB

L'objectiu de l'Estratègia és impulsar l'adquisició i la millora de les competències professionals, afavorir l'aprenentatge continu durant tota la vida per evitar l'obsolescència professional i millorar l'ocupabilitat dels demandants d'ocupació a través de la qualificació professional basada en certificats de professionalitat que faciliten el reconeixement de competències professionals de dins el marc del Sistema Nacional de Qualificacions.

Endemés, l'Estratègia ha creat una col·laboració positiva entre la formació professional impartida des de l'àmbit educatiu i la formació professional de l'àmbit laboral, alhora que es promou el retorn al sistema educatiu reglat de les persones amb menys qualificacions com a mecanisme de millora del capital humà.

Quadre 19. Descripció iniciatives de formació

	FORMACIÓ	Definició
OFERTA FORMATIVA ADREÇADA A PERSONES TREBALLADORES DESOCUPADES	Accions formatives per a desocupats	Formació professional per a l'ocupació basada en certificats de professionalitat i adreçada a la qualificació de persones desocupades perquè es reincorporin al treball.
	Programes específics per a col·lectius vulnerables	Formació professional per a l'ocupació que pot basar-se o no en certificats de professionalitat i adaptada a persones en risc d'exclusió o que formen part dels col·lectius més vulnerables respecte del mercat de treball.
	Formació especialitats formatives Catàleg Especialitats Formatives	El Catàleg d'especialitats formatives és un instrument que inclou l'ordenació de tota l'oferta de formació, formal i no formal, realitzada en el marc del Sistema de Formació Professional per a l'ocupació en l'àmbit laboral.
	Formació amb compromís de contractació	Formació professional per a l'ocupació basada en certificats de professionalitat i adreçada a la qualificació de persones desocupades perquè una vegada es qualifiquin en les competències requerides per les empreses siguin contractades, amb augment de plantilla.
OFERTA FORMATIVA ADREÇADA A PERSONES TREBALLADORES OCUPADES	Programes de formació sectorials	Formació professional per a l'ocupació adreçada a treballadors ocupats d'un sector productiu concret amb la finalitat d'actualitzar coneixements, satisfer necessitats específiques i mantenir-los adaptats en els
	Programes de formació transversals	Formació professional per a l'ocupació adreçada a treballadors ocupats de qualsevol sector productiu amb la finalitat d'actualitzar coneixements transversals
ALTRES INICIATIVES DE FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ	Formació dual per a persones vulnerables	Formació en alternança amb l'ocupació i basada en certificats de professionalitat adreçada a col·lectius en risc d'exclusió social i/o persones discapacitades que es qualifiquen amb contracte laboral.
	Formació per a l'ocupació en centres propis	Formació professional per a l'ocupació adreçada a treballadors desocupats. Formació amb compromís de contractació. Altres iniciatives de formació dual amb sectors estratègics adreçada persones joves desocupades
	Programes mixts de formació i ocupació	Formació basada en certificats de professionalitat adreçada a persones desocupades que es qualifiquen en alternança amb l'ocupació en el marc de contractes de formació i aprenentatge amb administracions locals.
	Accions no finançades pel SOIB i autoritzades	Formació professional per a l'ocupació basada en certificats de professionalitat que està autoritzada pel SOIB i és executada per part d'entitats privades sense suport de finançament del Servei d'Ocupació.
ACTUACIONS DE SUPORT A LA FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A L'OCUPACIÓ	Contractes per a la formació	Autoritzacions de la formació associada en els contractes de formació i aprenentatge acordats directament entre empreses i joves.
	Beques d'èxit	Programes d'incentius per a les persones joves incloses dins de la garantia juvenil per al retorn al sistema educatiu, a la formació professional i a la formació professional per a l'ocupació.
	Punts d'orientació acadèmica i professional (POAPS)	Servei d'orientació i d'informació en matèria de formació professional ofert conjuntament entre la Conselleria d'Educació i el SOIB per als demandants
	Consell General de Formació Professional de les Illes Balears	Organ col·legiat conjunt entre la Conselleria d'Educació, el SOIB i els agents socials més representatius on s'informen i s'acorden les principals actuacions en
	SOIB Desenvolupament Local	La Xarxa d'AODL finançada pel SOIB fa detecció de necessitats formatives locals i promou l'alineació dels recursos de formació des de la perspectiva municipalista.

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Al quadre anterior apareixen les diferents iniciatives de formació per a l'ocupació que preveu el SOIB. A més de la formació dirigida a persones desocupades en què poden obtenir un certificat de professionalitat amb l'objectiu d'aconseguir la reincorporació al mercat de treball, també es compta amb formació específica per a col·lectius vulnerables. La formació dirigida a persones ocupades (sectorial i transversal) vol facilitar l'actualització de coneixements per al lloc de feina.

Les iniciatives de formació que impliquen contractació o formació amb alternança amb l'ocupació són la formació dual, els programes mixts i també es pot incloure la formació amb compromís de contractació tot i que el contracte es produeix a un moment posterior de la formació quan l'alumne s'ha considerat apte.

Els Punts d'Orientació Acadèmica i professional (POAP), les beques d'èxit i les autoritzacions en els contractes per a la formació, la detecció de necessitats formatives per part dels AODL i el lideratge institucional del Consell General de Formació Professional són accions de suport a la formació professional per a la formació.

5.2. Famílies professionals, certificats de professionalitat i acreditació centres de formació

Des de l'any 2012, el SOIB elabora l'Informe Anual d'Avaluació de la Formació Professional per a l'Ocupació que segueix les directrius establertes pel RD 395/2007, de 23 de març, pel qual es regula el subsistema de formació professional per a l'ocupació, i per la Llei 30/2015, de 9 de setembre, que regula el Sistema de Formació Professional per a l'Ocupació en l'àmbit laboral i la posterior normativa de desplegament.

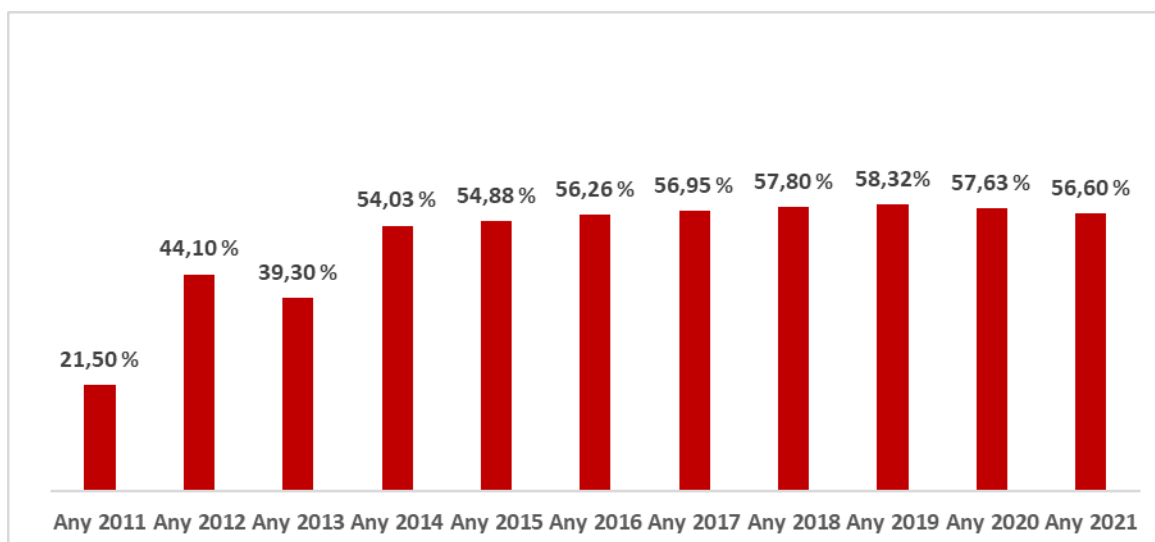
El RD 1128/2003, de 5 de setembre, pel qual es regula el Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals, articula la formació professional per a l'ocupació en torn a 26 famílies professionals, i el RD 34/2008, de 18 de gener, pel qual es regulen els certificats de professionalitat, promou que la formació professional per a l'ocupació s'imparteixi a través dels mòduls formatius vinculats als certificats de professionalitat per així acreditar les qualificacions professionals amb independència de la via d'adquisició, assegurar uns elevats estàndards de qualitat, permetre la validesa de l'expedició en tot el territori nacional i facilitar processos de transferència o d'homologació amb la formació professional que prové del sistema educatiu reglat.

El SOIB desenvolupa la seva oferta formativa a través dels certificats de professionalitat amb independència que la formació estigui adreçada a treballadors desocupats, ocupats, vulnerables o a través de programes formatius en alternança amb l'ocupació.

La finalitat és promoure, des de l'exigència administrativa, la millor formació possible i això ha obligat als centres de formació propis o col·laboradors a acreditar-se com a entitats amb capacitat per impartir certificats de professionalitat i s'han incorporat en el Registre oficial de centres de formació per a l'ocupació. Per altra banda, els docents també s'han d'incorporar en el Registre de formadors de les Illes Balears (REFOIB) on es comprova fefaentment que acrediten els requisits de coneixements i experiència professional rellevant per a impartir certificats de professionalitat segons la normativa estatal de referència.

La darrera dada disponible indica que el nombre de certificats de professionalitat vigents en el Catàleg d'especialitats formatives és de 583. A les Balears es poden impartir 330 cosa que suposa una disminució interanual (-1,79 %). La disminució és per processos interns de depuració del registre d'entitats acreditades i certificats de professionalitat existents. La taxa de cobertura de certificats de professionalitat en el territori és del 56,60 %.

Gràfic 10. Evolució de la taxa de cobertura de certificats de professionalitat a les Balears

Font: Servei de Planificació, Acreditacions i Certificats de Professionalitat. SOIB

Quadre 20. Taxa de cobertura de certificats de professionalitat per famílies professionals a Balears

FAMÍLIES PROFESSIONALS	Nº DE CP AL REPERTORI NACIONAL	Nº DE CP A CENTRES ACREDITATS	COBERTURA A LES BALEARS
ACTIVITATS FÍSQUES I ESPORTIVES	17	10	58,82%
ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ	14	14	100,00%
AGRÀRIA	45	45	100,00%
ARTS GRÀFIQUES	31	7	22,58%
ARTS I ARTESANIES	21	0	0,00%
COMERÇ I MÀRQUETING	19	18	94,74%
EDIFICACIÓ I OBRA CIVIL	24	17	70,83%
ELECTRICITAT I ELECTRÒNICA	31	31	100,00%
ENERGIA I AIGUA	16	7	43,75%
FABRICACIÓ MECÀNICA	28	2	7,14%
FUSTA, MOBLE I SURO	18	7	38,89%
HOTELERIA I TURISME	24	21	87,50%
IMATGE I SO	12	12	100,00%
IMATGE PERSONAL	14	14	100,00%
INDÚSTRIES ALIMENTÀRIES	27	7	25,93%
INDÚSTRIES EXTRACTIVES	18	0	0,00%
INFORMÀTICA I COMUNICACIONS	23	18	78,26%
INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT	18	5	27,78%
MARÍTIM PESQUERA	29	29	100,00%
QUÍMICA	27	2	7,41%
SANITAT	3	2	66,67%
SEGURETAT I MEDI AMBIENT	21	9	42,86%
SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT	24	24	100,00%
TÈXTIL, CONFECCIÓ I PELL	33	2	6,06%
TRANSPORT I MANTENIMENT DE VEHICLES	32	26	81,25%
VIDRE I CERÀMICA	14	1	7,14%
TOTAL	583	330	56,60%

Font: Servei de Planificació, Acreditacions i Certificats de Professionalitat. SOIB

Actualment, només hi ha dues famílies professionals que no tenen cap centre de formació acreditat i consegüentment, no es poden impartir a les Balears. Resta pendent acreditar centres per a impartir certificats de professionalitat d'arts i artesanies i de indústries extractives. En aquesta família professional l'alternativa per a incrementar el Catàleg d'oferta formativa a través de la formació en línia no sembla la més adient ateses les característiques pràctiques de moltes

de les competències que s'han d'adquirir en el si d'aquestes famílies professionals a través de certificats de professionalitat.

Quadre 21. Evolució certificats de professionalitat i acreditacions parcials acumulables expedides

CERTIFICATS DE PROFESSIONALITAT	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
CERTIFICATS DE PROFESSIONALITAT EXPEDITS ANUALMENT	2.342	2.225	1.733	2.398	1.485	2.368
ACREDITACIONS PARCIAIS ACUMULABLES EXPEDIDES ANUALMENT	153	162	273	346	251	295
TOTAL	2.495	2.387	2.006	2.744	1.736	2.663

Font: Servei de Planificació, Acreditacions i Certificats de Professionalitat. SOIB

L'evolució de l'expedició de certificats de professionalitat oscil·la anualment perquè les convocatòries de formació són biennals. Es va arribar a un valor màxim l'any 2015 amb 2.863 de certificats de professionalitat expedits. No obstant això, l'any 2021 s'han expedit 2.368 certificats de professionalitat i 295 acreditacions parcials acumulables. A l'any 2020 es donaren els valors més baixos de la sèrie històrica respecte dels certificats de professionalitat i la disminució és per les dificultats causades per la pandèmia alhora de gestionar la formació professional i l'acabament de la convocatòria biennal de desocupats.

Per altra banda, cal recordar que a través de les acreditacions parcials acumulables es pot aconseguir un certificat de professionalitat sencer quan s'han aprovat tots els mòduls formatius que donen dret a acreditacions parcials acumulables.

Quadre 22. Evolució de la distribució territorial dels certificats de professionalitat expedits

CERTIFICATS DE PROFESSIONALITAT	ANY 2016	ANY 2017	ANY 2018	ANY 2019	ANY 2020	ANY 2021
Mallorca	1.939	1.701	1.418	1.941	1.146	1.958
Menorca	204	264	163	200	159	176
Pitiüses	199	260	152	257	180	234
TOTALS	2.342	2.225	1.733	2.398	1.485	2.368

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques Actives i Desenvolupament Local i Servei de Planificació, Acreditacions i Certificats de Professionalitat. SOIB

Com es pot veure al Quadre 22, la majoria dels certificats de professionalitat s'expedeixen a Mallorca (82,69 %), seguit d'Eivissa i Formentera (9,88 %) i Menorca (7,43 %) en línia amb la distribució de demandants, centres i participants de formació.

Quadre 23. Distribució per famílies professionals dels certificats de professionalitat expedits l'any

Famílies professionals	ANY 2021	%
HOTELERIA I TURISME	509	21,49 %
SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT	382	16,13 %
ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ	269	11,36 %
SEGURETAT I MEDI AMBIENT	259	10,94 %
ACTIVITATS FÍSiques I ESPORTIVES	155	6,55 %
TRANSPORT I MANTENIMENT DE VEHICLES	126	5,32 %
ELECTRICITAT I ELECTRÒNICA	124	5,24 %
INFORMÀTICA I COMUNICACIONS	97	4,10 %
AGRÀRIA	94	3,97 %
COMERÇ I MÀRQUETING	89	3,76 %
IMATGE PERSONAL	59	2,49 %
INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT	49	2,07 %
SANITAT	38	1,60 %
ENERGIA I AIGUA	31	1,31 %
INDUSTRIES ALIMENTÀRIES	17	0,72 %
EDIFICACIÓ I OBRA CIVIL	17	0,72 %
IMATGE I SO	16	0,68 %
MADERA, MOBLE I SURO	11	0,46 %
FABRICACIÓ MECÀNICA	9	0,38 %
TÈXTIL, CONFECCIÓ I PELL	9	0,38 %
MARÍTIMO PESQUERA	6	0,25 %
QUÍMICA	2	0,08 %
TOTAL	2.368	100,00 %

Font: Servei de Planificació, Acreditacions i Certificats de Professionalitat. SOIB

La distribució de l'expedició de certificats de professionalitats a les Balears i de les unitats d'acreditacions parcials acumulables indica que els participants que assolixen la formació amb èxit han posat el focus en les famílies professionals amb més rellevància per al mercat de treball o de caràcter estratègic i amb bones perspectives per a l'ocupació.

Els certificats de professionalitat més freqüents obtinguts, tal com assenyalava el quadre 23 estan relacionats amb hoteleria i turisme, serveis socioculturals i a la comunitat, administració i gestió,

seguretat i medi ambient, activitats físiques i esportives, transport i manteniment de vehicles, electricitat i electrònica, informàtica i comunicacions.

Un dels grans reptes del SOIB és incrementar l'oferta de certificats de professionalitat amb centres acreditats arreu de les quatre illes per a facilitar la formació per a l'ocupació. L'altra opció és la promoció de la formació en línia a través de plataformes acreditades pel SEPE i pel SOIB.

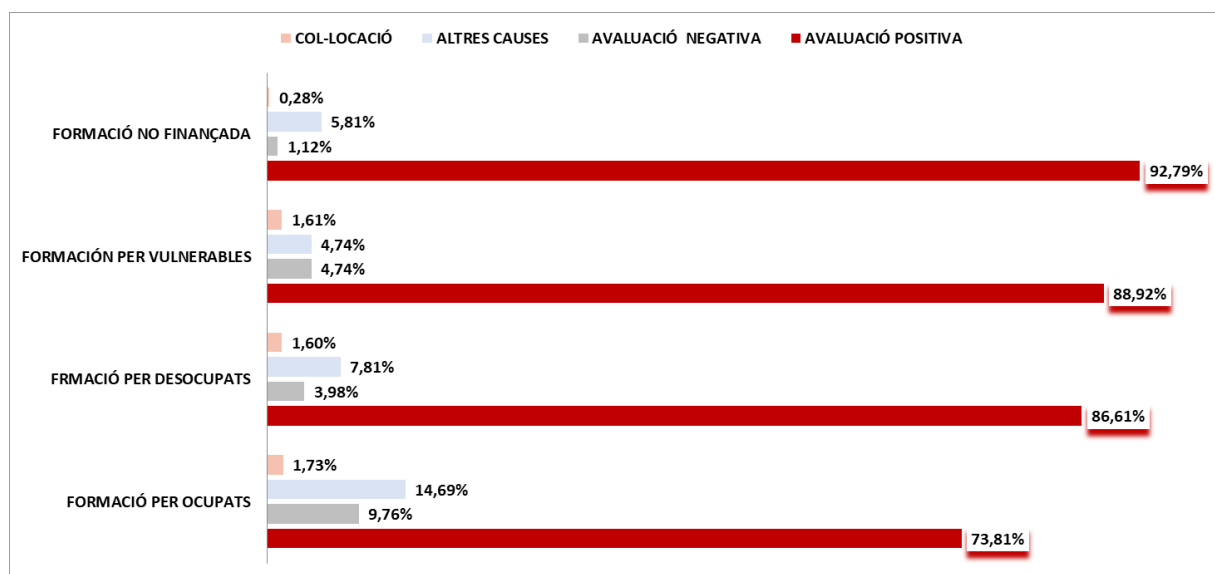
Quadre 24. Volum de participants segons la formació d'oferta que gestiona el SOIB

PARTICIPANTS ACCIONS FORMATIVES	DESCRIPCIÓ	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
ACCIONS FORMATIVES PERSONES TREBALLADORES EN ATUR	Formació professional per a l'ocupació basada principalment en certificats de professionalitat i adreçada a la qualificació de persones desocupades per a què es reincorporin al mercat de treball	8.437	7.620	7.888	7.709	6.754	9.996
ACCIONS FORMATIVES COL·LECTIUS VULNERABLES	Formació professional per a l'ocupació que pot basar-se o no en certificats de professionalitat i adaptada a persones en risc d'exclusió o que formen part dels col·lectius més vulnerables envers el mercat de treball	1.047	734	1.220	1.028	1.370	1.156
ACCIONS FORMATIVES PERSONES TREBALLADORES OCUPADES	Formació professional per a l'ocupació adreçada a treballadors ocupats amb la finalitat d'actualitzar coneixements i mantenir-los adaptats en els requeriments del seu lloc de feina	266	14	1.330	1.727	2.319	1.096
FORMACIÓ NO FINANÇADA	Formació professional per a l'ocupació basada en certificats de professionalitat que està autoritzada pel SOIB i és executada per part d'entitats privades sense suport de finançament del Servei d'ocupació	250	622	970	610	794	1.068
TOTAL		10.000	8.990	11.408	11.074	11.237	13.316

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Les dades de l'any 2021 indiquen que el nombre de participants a les distintes modalitats de la formació d'oferta que gestiona el SOIB va arribar a 13.316 persones, la qual cosa suposa un increment interanual (+18,50 %) pel major nombre de participants en les accions formatives per a persones desocupades (+48,00 %) i formació no finançada (34,51 %).

Gràfic 11. Resultats dels participants de la formació per a l'ocupació de l'any 2021

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

La majoria dels participants de la formació per a l'ocupació de l'any 2021 ha aconseguit una avaluació positiva conduent a l'obtenció d'un certificat de professionalitat o una acreditació modular parcial. Cal destacar que la formació no finançada té el major percentatge d'èxit (92,79 %) seguida de la formació per col·lectius vulnerables (88,92 %) i la formació de desocupats (86,61 %).

5.3. Accions formatives per a treballadors preferentment desocupats

La Llei 30/2015, de 9 de setembre, per la qual es regula el Sistema de Formació Professional per a l'Ocupació en l'àmbit laboral, estableix que l'oferta formativa per a treballadors desocupats va dirigida a cobrir les necessitats formatives detectades en els itineraris personalitzats d'inserció i en les ofertes d'ocupació. Amb caràcter general s'atorga prioritat als aturats amb baix nivell de qualificació i s'inclouen preferentment accions dirigides a l'obtenció de certificats de professionalitat.

Quadre 25. Participants d'accions formatives adreçades a desocupats, per famílies professionals i sexe any 2021

INICIATIVA DE FORMACIÓ	FAMÍLIA PROFESSIONAL	DONA	HOME	TOTAL
ACCIONS FORMATIVES DESOCUPATS	ACTIVITATS FÍSQUES I SPORTIVES	212	261	473
	ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ	798	165	963
	AGRÀRIA	203	142	345
	COMERÇ I MARKETING	281	203	484
	EDIFICACIÓ I OBRA CIVIL	28	209	237
	ELECTRICITAT I ELECTRÒNICA	22	426	448
	ENERGIA I AIGUA	11	220	231
	FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA	81	28	109
	HOTELERIA I TURISME	1.189	599	1788
	IMATGE I SO	78	54	132
	IMATGE PERSONAL	665	81	746
	INDUSTRIES ALIMENTÀRIES	143	115	258
	INFORMÀTICA I COMUNICACIONS	351	483	834
	INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT	1	201	202
	FUSTA, MOBLES I SURO	1	12	13
	TRANSPORT I MANTENIMENT DE VEHICLES	37	249	286
	MARÍTIM PESQUERA	36	81	117
	SANITAT	103	90	193
	SEGURITAT I MEDIAMBIENT	135	383	518
	SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT	1.184	435	1619
TOTAL		5.559	4.437	9.996

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Les dades de participants en accions formatives per a desocupats de l'any 2021 segons el quadre 25 indiquen que es manté la tendència de major participació de les dones (51,61 %) en la formació per a desocupats enfront els homes (44,39 %).

Respecte de les famílies professionals de les quals es deriven les accions formatives destaquen, hoteleria i turisme (17,89 %), serveis socioculturals i a la comunitat (16,20 %), administració i gestió (9,63 %), informàtica i comunicacions (8,34 %).

Són especialitats formatives molt demandades en l'àmbit de mercat laboral i hi ha una bona distribució territorial de centres de formació acreditats, alhora que moltes són accessibles per a persones amb nivells de qualificació baixos.

5.4. Formació per a col·lectius vulnerables

Els programes específics de formació per a col·lectius vulnerables gaudeixen de major flexibilitat en la impartició per adequar-se a la situació específica dels participants, tot i que també estan basats en certificats de professionalitat. La finalitat és incorporar en dinàmiques de formació a les

persones amb majors dèficits i dificultats per a la inserció. Sovint la formació per a col·lectius vulnerables s'imparteix en paral·lel i en les mateixes instal·lacions que la formació per a desocupats o ocupats, la qual cosa facilita la normalització del procés de formació per als participants.

Quadre 26. Participants en accions formatives per a vulnerables, per famílies professionals i sexe

INCIATIVA DE FORMACIÓ	FAMÍLIA PROFESSIONAL	DONA	HOME	TOTAL
ACCIONS FORMATIVES COL·LECTIUS VULNERABLES	ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ	55	9	64
	AGRARIA	9	28	37
	COMERÇ I MARKETING	2	5	7
	HOSTALERIA I TURISME	74	23	97
	ELECTRICITAT I ELECTRÒNICA	8	176	184
	INSTAL·LACIÓ I MANTENIMENT	5	87	92
	IMATGE PERSONAL	44	10	54
	SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT	126	11	137
	FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA	11	7	18
	TRANSPORT I MANTENIMENT DE VEHICLES	22	346	368
	FABRICACIÓ MECÀNICA	3	95	98
TOTAL		359	797	1156

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Amb les dades de l'any 2021 mostrades en el quadre 26 continua la tendència de major nombre d'homes en les accions formatives per a persones vulnerables i hi ha més homes (68,94 %) que dones (31,06 %) beneficiàries. La participació femenina va començar a baixar en el 2020. Les famílies professionals relacionades amb transport i manteniment de vehicles (31,86 %), electricitat i electrònica (15,92 %), serveis socioculturals i a la comunitat (11,85 %), fabricació mecànica (8,48 %) i hostaleria i turisme (8,39 %) han estat les més elegides. Mentre que administració i gestió ha baixat gairebé catorze punts percentuals (de 19,4 % fins a 5,54 %).

5.5. Programes de formació per a treballadors ocupats

Els programes de formació per ocupats de l'any 2021 varen facilitar que 1.096 persones treballadores es qualifiquessin en una àmplia varietat de famílies professionals, especialment les de serveis socioculturals, administració i gestió, hostaleria i turisme, informàtica i comunicacions. Tal com assenyala el quadre 27, les dades de participants a la formació per a ocupats interanual baixa un (-52,74 %).

Quadre 27. Participants en accions formatives per a ocupats, per famílies professionals i sexe, any 2021

INICIATIVA DE FORMACIÓ	FAMÍLIA PROFESSIONAL	DONA	HOME	TOTAL
ACCIONS FORMATIVES TREBALLADORS OCUPATS	ACTIVITATS FISIQUES I ESPORTIVES	12	3	15
	ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ	237	65	302
	FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA	10		10
	COMERÇ I MARQUETING	9	2	11
	EDIFICACIÓ I OBRA CIVIL	0	17	17
	HOSTALERIA I TURISME	99	41	140
	IMATGE I SO			0
	INFORMÀTICA I COMUNICACIONS	33	61	94
	SANITAT	54	9	63
	SEGURETAT I MEDI AMBIENT	0	7	7
	SERVEIS SOCIOCULTURALS A LA COMUNITAT	299	138	437
	TRANSPORT I MANTENIMENT DE VEHICLES			0
TOTAL		753	343	1.096

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

5.6. La formació no finançada

El fet de comptar amb centres col·laboradors acreditats pel SOIB fa que l'obtenció de certificats de professionalitat, a través de la formació no finançada, arribi a un segment més ampli d'alumnes. La formació no finançada, però autoritzada pel SOIB, va agafant força any darrere any. L'any 2021 hi va haver 1.068 persones (274 més que l'any 2020) que han optat per aquesta modalitat de formació amb poca diferència en participació entre homes (45,88 %) i dones (54,12 %) amb una especialització manifesta de les famílies professionals de Seguretat i Medi ambient, i també d'imatge personal.

Quadre 28. Participants en accions formatives no finançades, per famílies professionals i sexe

INICIATIVA DE FORMACIÓ	FAMÍLIA PROFESSIONAL	DONA	HOME	TOTAL
ACCIONS FORMATIVES NO FINANÇADES	Serveis socioculturals	2	6	8
	Electricitat i electrònica	11	44	55
	Hosteleria i turisme	55	30	85
	Imatge personal	370	63	433
	Sanitat	34	30	64
	Seguretat i medi ambient	106	317	423
TOTAL		578	490	1068

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

5.7. Formació en competències transversals: idiomes i TIC

Des de l'any 2016 el SOIB ha posat especial interès a oferir formació en competències transversals com els idiomes i les tecnologies de la informació i comunicació. Per això es va treure una convocatòria específica per a finançar especialitats formatives adreçades a treballadors desocupats d'anglès i d'altres idiomes i de noves tecnologies. Des de l'any 2017, aquesta oferta formativa en idiomes i informàtica ha quedat subsumida en altres convocatòries de formació però es manté el compromís d'oferta atesa la rellevància per a la inserció de qualitat en el mercat de treball.

En el quinquenni 2017-2021, el SOIB ha finançat i executat 326 cursos d'idiomes i hi han participat 4.902 demandants, en què s'han abastat les llengües d'anglès, alemany, francès, italià i rus. Cal destacar que la majoria de les persones participants dels cursos d'idiomes són dones (67,44 %) la qual cosa indica que els idiomes són un tipus de formació feminitzada.

Els idiomes no formen part de les especialitats conduents a certificats de professionalitat, però es basen en el Marc comú europeu de referència per a les llengües (MERC), com és el cas de l'anglès. Hi ha més participants en els cursos d'idiomes de nivell baix (A1 i A2) que en els cursos de nivell intermedi (B1) o superior (B2 i C1).

Això, és un indicador indirecte del nivell de llengua estrangera que tenen els treballadors desocupats, i consegüentment de l'oferta formativa que ha de desplegar el SOIB. Les dades de l'any 2018 i 2019 indiquen que no es va impartir formació en rus i tampoc en italià. Els darrers anys, la formació en idiomes s'ha centrat en anglès i alemany. De manera pilot, es va incorporar una acció formativa de francès l'any 2020 i ja fa més de dos anys que no s'imparteixen accions de rus i italià.

Quadre 29. Cursos d'idiomes i participants desocupats que finalitzen en el 2020-2021

IDIOMA	ANY 2020					ANY 2021				
	Núm. CURSOS	PARTICIPANTS	HOMES	DONES	AVALUACIÓ POSITIVA	Núm. CURSOS	PARTICIPANTS	HOMES	DONES	AVALUACIÓ POSITIVA
ANGLÈS	10	147	35	112	58 %	11	122	43	79	92 %
	12	186	60	126	57 %	13	133	40	93	92 %
	8	119	39	80	61 %	7	79	23	56	89 %
	6	89	34	55	40 %	4	47	18	29	66 %
	1	14	7	7	21 %	1	10	2	8	30 %
						2	17	8	9	65 %
ALEMANY	7	105	36	69	56 %	10	110	36	74	85 %
	5	73	24	49	47 %	6	60	18	42	58 %
	2	33	15	18	30 %					
FRANCES	1	16	2	14	63 %	1	15	6	9	100 %
ITALIÀ						1	6	1	5	100 %
RUS										
	52	782	252	530	46,25 %	56	599	195	404	77,57 %

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Per altra banda, els cursos d'idiomes de caire pràctic i no vinculats al MERC com Atenció al públic o Gestió comercial, són molt demandats perquè impliquen més flexibilitat curricular i orientació cap a les competències lingüístiques bàsiques requerides per a llocs de feina relacionats amb activitats de comerç i sector auxiliar. A més, obtenen resultats més positius a l'avaluació final respecte dels fonamentats en el MERC i una possible raó és el menor nivell d'exigència requerit.

Quadre 30 Cursos d'idiomes per a treballadors ocupats l'any 2021

IDIOMA	ANY 2021					
	ACCIÓ FORMATIVA	Núm. CURSOS	PARTICIPANTS	HOMES	DONES	AVALUACIÓ POSITIVA
ANGLÈS	A1	4	44	11	43	89 %
	A2	4	46	16	43	61 %
	B1	5	39	19	42	69 %
	B2	2	19	4	21	47 %
	C1	1	10	4	12	40 %
ALEMANY	A1	4	46	24	36	76 %
	A2	3	34	18	25	74 %
	B1	1	14	7	8	79 %
	B2	1	14	8	7	71 %
	C1	1	11	8	5	9 %
TOTALS		26	277	119	242	61,48 %

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Finalment, respecte als cursos dirigits a treballadors ocupats, cal fer menció que de les 26 accions formatives programades per a l'any 2021 amb un total de 277 participants, el 61,48 % varen finalitzar amb avaluació positiva i com assenyalava el Quadre 30 amb nivells de qualificació A1 i A2 d'anglès i alemany.

Quadre 31. Cursos d'informàtica i participants que finalitzen en els anys 2020-2021

INFORMÀTICA	ANY 2020					ANY 2021				
	Núm. CURSOS	PARTICIPANTS	HOMES	DONES	AVALUACIÓ POSITIVA	Núm. CURSOS	PARTICIPANTS	HOMES	DONES	AVALUACIÓ POSITIVA
Eines web 2.0						1	14	4	10	64%
Confecció i publicació pàgines web	1	10	8	2	90%	17	213	147	66	77%
Operacions auxiliars i manteniment sistemes microinformàtics	3	50	39	11	82%	4	62	47	15	95%
Seguretat informàtica						12	139	103	36	93%
Desenvolupament d'aplicacions amb tecnologies web	4	62	39	23	82%	2	31	23	8	65%
Alfabetització informàtica: Informàtica i internet										
Competències digitals bàsiques	3	50	8	42	80%	13	155	52	103	88%
Competències digitals avançades	3	52	11	41	90%	11	144	47	97	90%
Operació de sistemes informàtics	4	62	42	20	94%	1	13	9	4	100%
Sistemes microinformàtics	9	132	107	25	88%	5	63	51	12	87%
Administració de serveis d'internet	4	58	32	36	93%					
TOTALS	31	476	286	200	84 %	66	834	483	351	84 %

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Els cursos d'informàtica i tecnologies de la comunicació també són molt demandats pel mercat laboral però la major dificultat és l'alta especialització que requereixen les empreses, les dificultats de trobar centres acreditats per a la seva impartició i en darrer lloc, el fet que sovint els demandants d'ocupació no reuneixen les competències i nivells de qualificació prèviament requerits per a l'accés i participació en el curs.

Malgrat les dificultats de planificació de la formació relacionada amb les noves tecnologies, el SOIB en el quinquenni 2017 a 2021 ha finançat i executat 181 cursos relacionats amb continguts web, seguretat informàtica o manteniment de sistemes microinformàtics, i han finalitzat la formació 2.555 participants. És important assenyalar que s'ha reduït lleugerament la tendència de masculinització dels cursos d'informàtica amb un participació femenina més significativa que anys anteriors (42 %).

Quadre 32 Cursos d'informàtica per a treballadors ocupats l'any 2021

INFORMÀTICA	ANY 2021				
	Núm. CURSOS	PARTICIPANTS	HOMES	DONES	AVALUACIÓ POSITIVA
Confecció i publicació pàgines web	6	74	50	24	100%
TOTALS	6	74	50	24	100,00 %

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

També cal fer menció a que l'any 2020 van acabar els primers participants de cursos d'informàtica per a treballadors ocupats. L'any 2021 només es va programar una acció formativa amb 74 participants i una avaluació positiva del 100 %. S'ha de comentar que el SOIB té interès per a diversificar el seu catàleg d'actuacions en matèria de qualificació.

L'any 2020 com a la resta de la sèrie històrica, el nombre de participants a cursos d'idiomes superava amb escreix els participants de cursos d'informàtica, tot i que en aquest darrer cas, hi havia major taxa d'avaluació positiva (84 %) que amb els cursos d'idiomes (46,25 %). L'any 2021, no és una excepció i el nombre de participants a cursos d'idiomes (834) supera els d'informàtica (599).

5.8. Formació dual

Des de l'any 2015 el SOIB desenvolupa programes de formació dual amb el tercer sector i també amb empreses privades. El que es va considerar un projecte pilot ja està plenament consolidat en l'oferta de programes i serveis del SOIB i ofereix la possibilitat de millorar l'ocupabilitat, la qualificació i la inserció professional de les persones participants a través de contractes de formació i aprenentatge en un règim d'alternança d'activitat laboral retribuïda.

La formació dual és una alternativa real de capacitació i preparació cap a l'ocupació dels joves menors de 30 anys amb especials dificultats d'inserció laboral, així com de les persones amb discapacitat o en risc d'exclusió social sempre que compleixin els requisits administratius de contractació i participació.

Quadre 33. Evolució dels participants de programes de formació dual amb empreses

PARTICIPANTS PROGRAMES DE FORMACIÓ DUAL SEGONS ANY DE CONVOCATÒRIA	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
PARTICIPANTS PROGRAMES DE FORMACIÓ I OCUPACIÓ AMB EMPRESES I ONGS	409	255	362	328	581	49

Font: Servei de Seguiment i Programes d'Ocupació 6. SOIB

El nombre de participants acumulats entre 2016-2021 de programes de formació dual del SOIB arriba a 1.984. Els darrers 5 anys s'ha avançat molt en aquesta política activa d'ocupació i sense cap dubte serà una de les vies d'aprenentatge amb major progressió per la interrelació amb el món de del Sistema Educatiu reglat i pel major coneixement que la societat té sobre les avantatges de la dual com a porta d'entrada al món laboral per als joves.

Quadre 34. Històric de convocatòries, projectes i participants de la formació dual del SOIB

ANUALITAT	CONVOCATÒRIA	DEFINICIÓ	ALUMNES TREBALLADORS
Any 2016	DUAL SECTORS ESTRATÈGICS	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral en activitats econòmiques estratègiques; nàutica, hoteleria, TIC, moble, calçat i comerç	149
	DUAL VULNERABLES	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral adreçada a col·lectius en risc d'exclusió social i/o persones discapacitades	260
Any 2017	DUAL VULNERABLES	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral adreçada a col·lectius en risc d'exclusió social i/o persones discapacitades	65
	DUAL SECTORS ESTRATÈGICS AMB CENTRES PROPIS	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral en activitats econòmiques estratègiques on els centres de formació són públics i formen part de la Xarxa Balear de FPO	32
	DUAL SECTORS ESTRATÈGICS	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral en activitats econòmiques estratègiques; nàutica, hoteleria, TIC, moble, calçat i comerç	158
Any 2018	DUAL VULNERABLES	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral adreçada a col·lectius en risc d'exclusió social i/o persones discapacitades	61
	DUAL SECTORS ESTRATÈGICS AMB CENTRES PROPIS	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral en activitats econòmiques estratègiques on els centres de formació són públics i formen part de la Xarxa Balear de FPO	29
	DUAL SECTORS ESTRATÈGICS	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral en activitats econòmiques estratègiques; nàutica, hoteleria, TIC, moble, calçat i comerç	272
Any 2019	DUAL VULNERABLES	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral adreçada a col·lectius en risc d'exclusió social i/o persones discapacitades	88
	DUAL SECTORS ESTRATÈGICS	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral en activitats econòmiques estratègiques; nàutica, hoteleria, TIC, moble, calçat i comerç a través de centres de formació propis de caràcter públic i centres col·laboradors de naturalesa privada.	240
Any 2020	DUAL VULNERABLES	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral adreçada a col·lectius en risc d'exclusió social i/o persones discapacitades	398
	DUAL SECTORS ESTRATÈGICS	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral en activitats econòmiques estratègiques; nàutica, hoteleria, TIC, moble, calçat i comerç a través de centres de formació propis de caràcter públic i centres col·laboradors de naturalesa privada.	183
Any 2021	DUAL VULNERABLES	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral adreçada a col·lectius en risc d'exclusió social i/o persones discapacitades	33
	DUAL SECTORS ESTRATÈGICS	Formació basada en certificats de professionalitat amb contracte laboral en activitats econòmiques estratègiques; nàutica, hoteleria, TIC, moble, calçat i comerç a través de centres de formació propis de caràcter públic i centres col·laboradors de naturalesa privada.	16
TOTALS			1.984

Font: Servei de Seguiment i Programes d'Ocupació 6. SOIB

La formació dual s'ha consolidat a través de la renovació de les convocatòries de subvencions adreçades a col·lectius vulnerables i especialment per la implantació de formació dual en els sectors econòmics estratègics de l'economia balear com són la nàutica, hoteleria, TIC, calçat, moble, bijuteria i comerç en què es dona resposta a algunes de les necessitats del teixit productiu de les Illes Balears.

5.9. La formació vinculada en els contractes de formació i aprenentatge

El contracte per a la formació i l'aprenentatge té per objecte la qualificació professional dels treballadors, en un règim d'alternança d'activitat laboral retribuïda en una empresa, amb activitat formativa rebuda en el marc del sistema de formació professional per a l'ocupació o del sistema educatiu.

Quadre 35. Evolució de les autoritzacions dels contractes de formació i aprenentatge

CONTRACTE DE FORMACIÓ I APRENENTATGE	Definició	2016	2017	2018	2019*	2020**	2021
AUTORITZACIONS	El SOIB autoritza la formació associada al contracte de formació i aprenentatge presentat per l'empresa	309	606	879	988	1149	963
DESESTIMENTS	El jove desisteix de la formació vinculada pel contracte signat amb l'empresa i que prèviament a autoritzat el SOIB	36	28	-	-	-	-
DENEGACIONS	El SOIB denega la formació per no ajustar-se a la normativa contractual	162	64	-	-	-	-
TOTALS		507	698	879	988	1149	963

Font: Servei de Seguiment i Programes d'Ocupació 6. SOIB

El SOIB és l'òrgan encarregat d'autoritzar la formació associada en els contractes de formació i aprenentatge acordats directament entre empreses i joves a les Illes Balears. Les dades indiquen una disminució interanual (-16,18 %) en aquest tipus de contractes, en què s'arriba a 963 l'any 2021. La figura contractual de formació i aprenentatge és cada vegada més coneguda i emprada per les empreses com a instrument jurídic de concertació de la relació laboral amb joves.

Una línia de treball a futur és reforçar el paper de les entitats intermediadores en les capacitacions dels aprenents, tal com succeeix a altres països amb major experiència, bé sigui a través de les Cambres de Comerç o de dinàmiques d'agrupació temporal d'empreses o centres de formació per a facilitar l'accés a les pimes en els programes que combinen la formació i l'ocupació.

5.10. Els Programes Mixts de Formació i Ocupació

Els Programes Mixts d'Ocupació i Formació són l'evolució natural dels programes d'Escoles Taller, Tallers d'Ocupació i Cases d'Ofici (ETCOTO) que varen començar l'any 1985. És una de les polítiques d'ocupació i qualificació més veteranes de les Illes Balears (Caparrós, 2012) i el format actual té més flexibilitat i adaptació a les necessitats dels participants que les ordres de 14 de novembre de 2001 del Ministeri de Treball i Assumptes Laborals, per les quals es regulaven els programes ETCOTO.

Així doncs, els Programes Mixts d'Ocupació i Formació es caracteritzen per ser programes de formació en alternança amb l'ocupació en què s'executen obres o serveis d'interès general per part d'administracions, organismes autònoms, fundacions o associacions sense ànim de lucre.

Quadre 36. Evolució Programes Mixts SOIB

FORMACIÓ MIXTA	Definició	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Programes mixts de formació i ocupació per a beneficiaris de garantia juvenil i majors de 30 anys	Demandants que han fet programes de qualificació i ocupació en el marc de contractes de formació i aprenentatge amb administracions locals	409	405	487	490	426

Font: Servei de Seguiment i Programes d'Ocupació 6. SOIB

Tots els beneficiaris dels Programes Mixts d'Ocupació i Formació tenen un itinerari personalitzat en què es vertebrava el temps de treball efectiu, així com la formació vinculada a certificats de professionalitat, l'adquisició de carnets professionals, la formació complementària d'orientació, assessorament, informació professional, formació empresarial, prevenció de riscos laborals o qualsevol altre acció qualificadora existent en el catàleg d'especialitats formatives.

El volum acumulat de participants en els Programes Mixts dels darrers anys arriba a 2.217. El nombre d'alumnes ha anat augmentant any rere any, i s'ha arribat a 426 alumnes l'any 2021.

5.11. Formació amb compromís de contractació

Des de l'any 2018 el SOIB va implementar un programa de formació amb compromís de contractació, complementari a l'oferta formativa. S'ofereix a les empreses la possibilitat de formar demandants de feina en les ocupacions en què tenen necessitats manifestes de personal sempre que es comprometin posteriorment a contractar un percentatge significatiu dels participants aptes de la formació.

Quadre 37. Formació amb compromís de contractació

FAMÍLIA PROFESSIONAL AMB FORMACIÓ AMB COMPROMÍS DE CONTRACTACIÓ	Nº CURSOS	ALUMNES
Serveis socioculturals i a la comunitat	1	17
TOTALS	1	17

Font: Servei de Seguiment i Programes d'Ocupació 6. SOIB

L'any 2021 només s'ha realitzat 1 cursos de la família professional Serveis Socioculturals i a la Comunitat, amb 17 alumnes en total. Atesa la situació de pandèmia no s'han pogut realitzar altres cursos previstos, com es va fer l'any 2019 sobre Transport i manteniment de vehicles o Hoteleria i turisme.

5.12. Les Beques d'Èxit

El Programa Beques d'Èxit es va concebre com un programa d'incentius econòmic adreçat a joves entre 18 i 29 anys que per diferents motius no varen acabar l'ESO, que eren demandants d'ocupació i estaven inscrits en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil. És un programa pioner a l'Estat dissenyat perquè els joves sense estudis bàsics retornin al sistema educatiu reglat i aprovin les diferents assignatures pendents fins aconseguir el títol d'ESO; a canvi obtenen una contraprestació en forma de beca de 568 € per cada àmbit de coneixement aprovat.

També s'ha facilitat la possibilitat de gaudir d'una beca d'èxit quan es tracta de formació professional i s'han promogut beques per a persones majors de 30 anys en línia amb les actuacions de retorn a la qualificació previstes en el Pla Integral de Formació Professional 2018-2021 elaborat entre la Conselleria d'Educació i Universitat, la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria i el SOIB.

Com es pot veure al quadre 38, els incentius a la formació tenen molt bona acollida malgrat l'efecte de tancament que implica en els participants. L'acollida és positiva amb un total de 10.208 beques lliurades.

Quadre 38. Beques i incentius per a la tornada a la qualificació

PROGRAMA	CONVOCATÒRIA	ILLA	HOMES	DONES	TOTAL
BEQUES D'EXIT	2017-2018	Mallorca	246	241	487
		Menorca	19	4	23
		Eivissa	12	11	23
		Total'17	277	256	533
	2018-19	Mallorca	974	746	1.720
		Menorca	108	134	242
		Eivissa	69	90	159
		Total'18	1.151	970	2.121
	2019-2020	Mallorca	701	553	1.254
		Menorca	42	68	110
		Eivissa	39	52	91
		Total'19	782	673	1.455
	2020-2021	Mallorca	943	1.047	1.990
		Menorca	50	76	126
		Eivissa	28	55	83
		Total'20	1.021	1.178	2.199
TOTAL BEQUES D'EXIT			3.231	3.077	6.308
BEQUES MAJORS DE 30	2018-2019	Mallorca	143	271	414
		Menorca	36	63	99
		Eivissa	0	15	15
		Total'18	179	349	528
	2019-2020	Mallorca	306	615	921
		Menorca	33	94	127
		Eivissa	17	57	74
		Total'19	356	766	1.122
	2020-2021	Mallorca	1.156	659	1.815
		Menorca	143	67	210
		Eivissa	108	21	129
		Total'20	1.407	747	2.154
TOTAL BEQUES MAJORS DE 30			1.942	1.862	3.804
BEQUES DONES VÍCTIMES DE LA VIOLENCIA MASCLISTA	2018-2019	Mallorca	0	17	17
		Menorca	0	4	4
		Eivissa	0	5	5
		Total'18	0	26	26
	2019-2020	Mallorca	0	15	15
		Menorca	0	2	2
		Eivissa	0	2	2
		Total'19	0	19	19
	2020-2021	Mallorca	0	38	38
		Menorca	0	8	8
		Eivissa	0	5	5
		Total'20	0	51	51
TOTAL BEQUES VVG			0	96	96
TOTAL GENERAL ACUMULAT			5.173	5.035	10.208

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

La mesura d'especial rellevància en un dels territoris de la Unió Europea amb major taxa d'abandonament primerenc del sistema educatiu i la bona acceptació per part de la comunitat

educativa ha impulsat el desplegament del Programa de Beques d'Èxit cap a altres col·lectius com les víctimes de violència masclista.

5.13. L'avaluació de les competències clau

El RD 34/2008, de 18 de gener, pel qual es regulen els certificats de professionalitat, estableix els requisits d'accés a la formació vinculada en els certificats de professionalitat i determina que correspon a l'administració laboral comprovar que els alumnes tenen els requisits formatius i professionals mínims i necessaris per cursar amb aprofitament la formació.

Quan els alumnes no tenen els nivells de qualificacions requerits per a l'accés a la formació de certificat de professionalitat s'han de dur a terme proves de competència matemàtica, de comunicació en llengua castellana, catalana i estrangera si així ho requereix l'especialitat formativa per a què es pugui cursar.

El SOIB és l'administració responsable de verificar que els participants dels cursos tenen els nivells de qualificació necessaris per al correcte seguiment dels cursos oferts en el marc del subsistema de formació professional per a l'ocupació.

Quadre 39. Evolució de les avaluacions de competències clau amb resultat positiu a través de CEPA

CEPAS	Avaluació de Competències clau	Definició	NIVELL 2	NIVELL 3
Any 2016	Català	Les competències clau són aquell conjunt bàsic d'habilitats, actituds i comportaments necessaris per desenvolupar una ocupació de manera adequada i/o per seguir la formació per a l'ocupació amb garanties d'aprofitament.	63	5
	Castellà		86	6
	Matemàtiques		53	2
	Anglès		30	3
Any 2017	Català		12	0
	Castellà		11	0
	Matemàtiques		13	0
	Anglès		11	0
Any 2018	Català		15	0
	Castellà		15	0
	Matemàtiques		15	0
	Anglès		15	0
Any 2019	Català		88	33
	Castellà		117	39
	Matemàtiques		82	24
	Anglès		48	17
Any 2020	Català		80	20
	Castellà		115	25
	Matemàtiques		81	20
	Anglès		44	18
Any 2021	Català		55	12
	Castellà		76	9
	Matemàtiques		32	6
	Anglès		40	5
TOTAL APTES			1197	244

Font: Servei de Gestió de Programes d'Ocupació 5. SOIB

El nivell 2 de qualificació implica la competència per fer un conjunt d'activitats professionals ben determinades amb la capacitat d'utilitzar els instruments i les tècniques pròpies que concerneixen treballs d'execució de caire autònom dins els límits operatius de les tècniques esmentades. També cal tenir coneixements dels fonaments tècnics i científics de l'activitat i capacitats de comprensió i aplicació pràctica del procés. Els certificats de professionalitat associats a nivell de qualificació 2 requereixen que el participant tingui, com a mínim, el títol de graduat en ESO o, s'haurà d'avaluar les competències clau del beneficiari per determinar si podrà seguir adequadament el curs de formació. L'any 2021 es van lliurar 203 certificats de competències clau de nivell 2.

Per altra banda, el nivell 3 de qualificació implica més complexitat, ja que pressuposa tenir la competència en un conjunt d'activitats professionals que requereixen el domini de diverses tècniques, pot ser executat de manera autònoma, comporta responsabilitat de coordinació i supervisió de treball tècnic i especialitzat. A més, exigeix la comprensió dels fonaments tècnics i científics de les activitats i l'avaluació dels factors del procés, així com de les seves repercussions econòmiques.

Els certificats de professionalitat associats a nivell de qualificació 3 demanen com a requisit d'accés el títol de batxiller, una formació professional de grau mitjà o l'aptitud en la prova d'accés a la universitat per a majors de 25 anys. Atesa la dificultat, el SOIB planifica menys accions formatives de nivell 3 però l'any 2019 es va reprendre i el 2021 es van donar 32 resultats d'apte de competències clau de nivell 3 a través dels CEPA.

La decisió d'avaluar les competències clau a través dels CEPA forma part de l'Estratègia Balear per a la Formació Professional per a l'Ocupació i suposa un sistema comú de validesa permanent de les competències clau, a través de convocatòries periòdiques i que donen dret a l'expedició de certificat d'apte per part de la direcció del SOIB amb independència de la vinculació o no en els requisits d'accés a cursos de formació professional per a l'ocupació.

5.14. L'acreditació de l'experiència laboral

L'Institut de les Qualificacions Professionals de les Illes Balears (IQPIB) és l'òrgan responsable d'assessorar, avaluar i acreditar les competències professionals de les persones treballadores adquirides a través de la pràctica professional i sense tenir titulació.

L'IQPIB convoca periòdicament procediments d'acreditació de competències professionals atenent a les necessitats del mercat laboral. Des de l'any 2009 ha desenvolupat 21 convocatòries diferents abastant moltes ocupacions diverses de famílies professionals com serveis sociosanitaris, hoteleria, imatge personal, transport de vehicles o agrària, entre d'altres.

El procediment inclou l'assessorament especialitzat per part de professionals del sector degudament habilitats per l'administració que analitzen les competències professionals dels sol·licitants. Posteriorment s'avaluen les competències a través de les proves fefaents que presenten els sol·licitants com són els contractes laborals, certificats de serveis prestats, cartes de recomanacions, diplomes formatius, i en cas que no hagin quedat prou justificades es fan demostracions pràctiques en situació similar al lloc de treball.

Si l'avaluació és positiva s'obté una acreditació de competència professional basada en certificat de professionalitat de caràcter homologable en el sistema educatiu i que facilita l'obtenció d'un títol educatiu oficial sempre que es cursi amb aprofitament la formació complementària.

Quadre 40. Evolució de l'acreditació de l'experiència laboral

ACREDITACIÓ EXPERIÈNCIA LABORAL	Definició	Any 2009	Any 2010	Any 2011	Any 2012	Any 2013	Any 2014	Any 2015	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Persones	Nº de persones que passen per un procés reconeixement de les competències professionals adquirides per experiència laboral o de vies no formals de formació	32	0	141	525	151	671	546	391	377	315	419	336	1.092
Unitats de competència	Conjunt mínim d'habilitats, coneixements i actituds susceptible de reconeixement i acreditació	200	0	622	2.047	599	2.667	2.478	1.747	1.590	1.428	1.636	1.414	4.109

Font: SEPE, IQPIB i SOIB

El Quadre 40 mostra una evolució creixent al llarg dels anys, llevat de l'any 2020 degut a la crisi de la COVID-19. L'any 2021 experimenta el major increment interanual de tota la sèrie. La sèrie històrica arrenca a l'any 2009 i des de llavors l'IQPIB ha avaluat favorablement les competències professionals de 4.996 persones i ha acreditat 20.537 unitats de competència professional bàsica. En aquestes dades, es nota l'esforç de l'IQPIB en la facilitació dels processos de reconeixement de capital humà i retorn en el sistema educatiu a través de l'acreditació de les competències professionals adquirides per vies no formals.

6. MESURES DIRECTES DE FOMENT I CREACIÓ D'OCUPACIÓ

El foment de la contractació és una política activa d'ocupació que retorna les persones aturades amb majors dificultats d'inserció al mercat laboral, millora l'ocupabilitat dels participants i facilita que cotitzin en el Règim General de la Seguretat Social. La participació de manera inclusiva en el mercat laboral a través de programes temporals de creació d'ocupació té múltiples avantatges per als beneficiaris, tant des de la perspectiva de les habilitats laborals com de la recuperació de l'autoestima a través de l'adquisició de noves experiències de feina després de llargs períodes de desocupació. Per això, resulta fonamental acompanyar el foment de la contractació amb altres accions complementàries d'orientació, formació i qualificació amb la intenció que l'efecte final sigui multiplicador i permeti al beneficiari aconseguir les fites plantejades en l'itinerari individual d'ocupació.

Des del 2015 el SOIB va posar en marxa una línia de subvencions a la contractació per part d'entitats locals dels aturats de llarga durada i/o majors de 45 anys anomenada **SOIB Visibles**. Un any després va promoure la contractació de joves amb estudis per a l'adquisició d'experiència laboral com a part del programa **SOIB Jove Qualificat**. L'any 2018 va engegar **SOIB Dona** que és un programa pioner a l'Estat per a fomentar la contractació de dones víctimes de la violència masclista

Quadre 41. Evolució de les mesures de foment de la contractació amb els ens locals i de la CAIB.

FOMENT D'Ocupació	Definició	Any 2015	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Programa SOIB Visibles i Reactiva	Aturats de llarga durada i/o afectats pel COVID que han gaudit d'un contracte amb administracions locals o entitats sense ànim de lucre per a millorar la seva ocupabilitat a través d'obres o serveis d'interès general	546	533	558	664	532	868	453
Programa SOIB Joves (Qualificats i Reactiva)	Joves aturats inscrits en el Sistema Nacional de garantia Juvenil que han gaudit d'un contracte amb administracions locals, sector públic instrumental de la CAIB o entitats sense ànim de lucre per a millorar la seva ocupabilitat a través d'obres o serveis d'interès general	-	289	750	290	180	515	2.164
Programa SOIB Dona	Dones víctimes de la violència masclista que reben un contracte amb administracions locals per a millorar la seva ocupabilitat a través d'obres o serveis d'interès general	-	-	-	87	275	227	365
TOTAL		546	822	1.308	1.041	987	1.610	2.982

Font: Servei de Seguiment 1. SOIB

Les dificultats d'incorporació al mercat de treball de les persones majors, dels aturats de llarga durada, de les persones en risc d'exclusió i dels joves inscrits en el Sistema Nacional de Garantia Juvenil promouen des del SOIB una especialització del foment de la contractació directa cap aquests grups de demandants d'ocupació.

No obstant això, cal tenir present que els efectes recents de la pandèmia produïda per la COVID-19 va suposar el redisseny dels programes de foment i creació de l'ocupació que desenvolupa el SOIB i endemés el nombre de llocs de feina creats s'ha incrementat significativament (63,12 %) al 2020 i segueix creixent al 2021 (85,21 %) de manera interanual tal com mostra el Quadre 41.

Per altra banda, la Direcció General de Treball i Salut Laboral també desenvolupa diversos programes d'ajuts a la contractació de col·lectius prioritaris per part de les empreses privades i posa especial atenció en la subvenció a la contractació de persones discapacitades, joves, majors de 45 anys, els aturats de llarga durada i les persones en risc d'exclusió social.

6.1. SOIB Reactiva

L'any 2020, davant la situació de pandèmia produïda per la COVID-19 el SOIB juntament amb la Direcció General de Treball i Salut Laboral varen incrementar els esforços en matèria de foment de l'ocupació per a donar assistència en els col·lectius habituals i d'altres emergents que han quedat molt malmesos per l'aturada de l'activitat econòmica. Per part del Servei d'Ocupació, les mesures anomenades SOIB Qualificats i SOIB Visibles s'han integrat i expandit pressupostàriament en un únic programa de contractació que actua com element clau de foment que està emmarcat dins el Pla de Xoc per l'Ocupació 2020-2021.

SOIB Reactiva és el nou programa de foment que té l'objectiu de finançar la contractació temporal de persones aturades a través d'entitats locals i que actualment no es poden inserir en el mercat laboral com a conseqüència de la crisi causada per la COVID-19. El programa permet la contractació de persones que formen part dels col·lectius amb dificultats d'inserció com els joves, els majors de 45 anys i els aturats de llarga durada com també de les persones que s'havien quedat sense feina per raons pandèmiques.

Per a l'any 2021, el crèdit de la convocatòria de SOIB Reactiva ascendia a 12.874.000,00 €, el pressupost total adjudicat fou de 8.015.402,29 €, la qual cosa suposa una consolidació de la convocatòria amb un important nivell de pressupost executat al llarg d'aquests dos anys de pandèmia COVID19, per un import de més de trenta milions d'euros, amb l'objectiu de fomentar l'ocupació i les contractacions amb la doble intenció de donar cobertura al major nombre de persones desocupades, alhora que assegura el període mínim de cotització per a accedir, si escau, a la percepció d'un subsidi amb posterioritat de l'acabament de la contractació temporal. Hi ha tres grans línies d'actuació:

Línia 1. Dirigida a joves desocupats menors de 30 anys

Línia 2. Dirigida a desocupats de 30 anys aturats de llarga durada

Línia 3. Dirigida a la resta de desocupats de 30 anys o més, que no compleixin la condició d'aturat de llarga durada

El projecte vol evitar que les persones sense feina per raó de la COVID-19 pateixin deteriorament de les seves habilitats laborals per falta d'ús i que els col·lectius d'aturats de llarga durada o de joves entrin en una dinàmica de professionalització i adquisició d'experiència a través d'activitats d'utilitat pública o interès social, al mateix temps que n'afavoreix la reinserció en el mercat de treball mitjançant el suport de l'orientació laboral que reben els participants en el Programa amb l'objectiu final de millorar-ne l'ocupabilitat.

Quadre 42. Tipologia de serveis i obres d'interès general i social finançats amb SOIB Reactiva

Àmbits preferents d'actuació del Programa SOIB Reactiva	
Serveis relacionats amb la vida diària	Serveis socials a domicili Serveis personals i a la col·lectivitat Tercera edat i persones amb discapacitat Noves tecnologies de la informació i la documentació Joves amb dificultats especials d'inserció Serveis de prestacions personals sociosanitàries de la Llei de dependència
Medi ambient	Gestió de residus, mitjançant la recollida i el tractament Gestió i tractament d'aigües Zones naturals (conservació d'espais forestals, millora de parcs i jardins, platges, rius, deveses i camins rurals) Prevenió d'incendis, mitjançant la vigilància i la recuperació de zones afectades Desenvolupament d'energies alternatives
Promoció de la cultura	Oci i cultura Turisme Cultura local, creació d'activitats culturals mitjançant dinamitzadors socials Esports Sector audiovisual, mitjançant la promoció d'emissores de ràdio locals i televisions locals

Font: Servei de Gestió de Programes d'Ocupació 3. SOIB

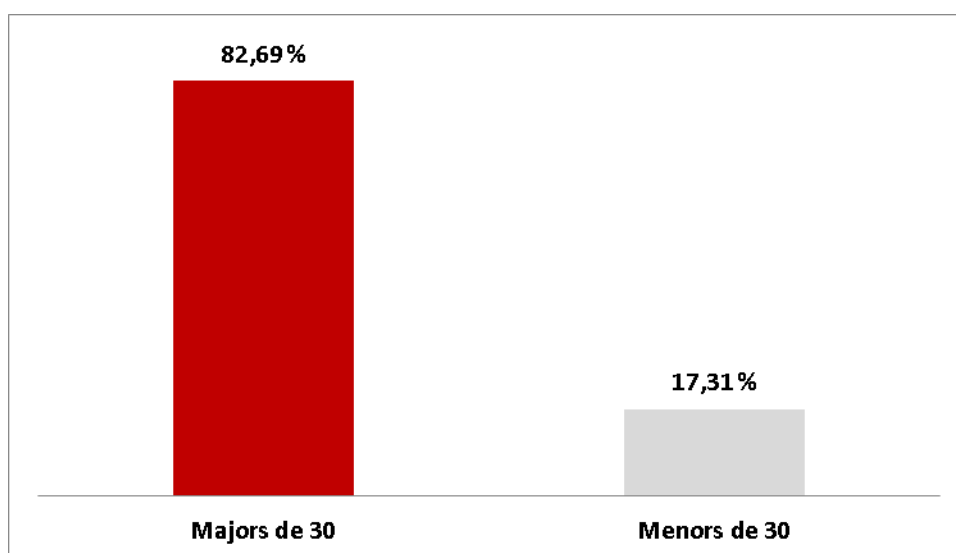
Els àmbits d'actuació han de donar resposta a obres i/o serveis d'interès general des de la perspectiva de les entitats locals i atesa la diversitat competencial que tenen els ajuntaments i els consells insulars es permet la incorporació de persones desocupades amb trajectòries professionals molt diverses.

Quadre 43. Distribució territorial i per sexe del programa Reactiva 2021

DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL	DONES	HOMES	TOTAL
Eivissa	281	182	463
Formenta	18	5	23
Mallorca	904	966	1.870
Menorca	138	123	261
TOTAL	1.341	1.276	2.617

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Quadre 44. Distribució per edat del programa Reactiva 2021

Font: Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques i Desenvolupament Local. SOIB

Des de la perspectiva territorial, els beneficiaris del programa Reactiva van en línia amb la distribució asimètrica de població i de demandants d'ocupació que hi ha a les Illes Balears amb Mallorca (76,54 %), Menorca (7,8 %), Eivissa (14,36 %) i Formentera (1,3 %).

6.2. SOIB Dona

SOIB Dona és un programa de foment d'ocupació adreçat a les dones que han estat víctimes de violència masclista, se subvencionen els costos salarials derivats de la seva contractació a entitats del sector públic i entitats socials sense ànim de lucre. El principal objectiu és la inserció laboral. Per aquest motiu, les dones reben orientació i suport específic de la Xarxa de tutores del SOIB. Cal recordar que les oficines del SOIB compten amb orientadores especialitzades a atendre el col·lectiu de dones víctimes de violència de gènere.

Quadre 45. Evolució de la contractació SOIB Dona 2019-2021

SOIB DONA	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Llocs de feina ofertats	275	227	365

Font: Departament d'Orientació i Intermediació Laboral. Unitat Dona. SOIB

Es tracta d'una iniciativa innovadora, pionera a tot l'Estat, per apoderar econòmicament les dones víctimes de violència de gènere, amb llocs de feina que s'adaptin al seu perfil professional i interessos. Una vegada la dona participant acaba la seva contractació temporal, tenen prioritat per accedir a intermediació laboral, ajuts per fomentar la seva contractació a empreses privades, ajuts per a l'autoocupació o formació professional per a l'ocupació.

L'itinerari integral d'ocupació amb les beneficiàries no acaba amb la seva contractació amb el programa SOIB Dona. És un itinerari continu, revisable i que construeix lligams de complicitat entre la dona i la tutora per assegurar la plena incorporació en el mercat de treball.

Quadre 46. Ocupacions que s'han ofert a les participants del programa SOIB Dona

TIPOLOGIA D'Ocupacions QUE S'OFEREIXEN A SOIB DONA		ACUMULAT
ADMINISTRACIÓ	Administratives, aux adtves, recepcionistes, Telefonistes, informadores, bidells i similars	41,37%
NETEJA	Peones brigada, operaries taller, jardineria, bugaderia, aux de serveis	44,03%
LLOCS QUALIFICATS	La majoria relacionats amb sector sociosanitari	1,11%
EDUCACIÓ	Monitores, ajudants menjador, aj. treballadores familiars, aj. educació infantil	0,22%
SOCIOSANITARI	Cuidadores, perruqueres, cuineres, aj. cuina	7,74%
COMERÇ I MÀRQUETING	Dependents, comunicació	5,53%
TOTAL		100%

Font: Departament d'Orientació i Intermediació Laboral. Unitat Dona. SOIB

L'any 2021, s'han ofert 365 llocs de feina a través d'ens locals, entitats sense ànim de lucre, entitats del sector públic instrumental, associacions empresarials i sindicats. És una xifra superior (60,79 %) a les contractacions de l'any 2020, però segueix essent molt rellevant i demostra l'esforç en matèria d'ocupació de les administracions davant la situació de pandèmia que ha paralytitzat el mercat laboral.

Quadre 47. Distribució per illes de les contractacions del programa SOIB Dona l'any 2021

ILLES	LLOCS DE FEINA	ENTITATS LOCALS PARTICIPANTS
MALLORCA	43	4
MENORCA	267	58
PITIUSES	55	9
TOTAL	365	71

Font: Departament d'Orientació i Intermediació Laboral. Unitat Dona. SOIB

Les entitats amb les quals es coordina periòdicament la Xarxa d'Orientació per a les dones víctimes de violència masclista del SOIB són els serveis socials municipals, l'Institut Municipal d'Afers Socials, el Centre d'Informació de la Dona (Consell de Mallorca), l'Institut Balear de la Dona, el Centre Assessor de la Dona i Serveis Socials (Menorca), l'Oficina de la dona (Eivissa i Formentera), el Servei d'Atenció Integral a Víctimes de Violència de Gènere de l'Ajuntament de Palma, l'Oficina d'Atenció a víctimes de delictes dels Jutjats, la Fundació IRES, el Casal Petit, PalmaActiva, el Casal Ariadna, el SEPE, la Creu Roja, el Servei Acollida Municipal, el Centre d'Atenció a Drogadependències, la Policia Municipal, INTRESS i el Projecte socioeducatiu NAÜM.

Les tutores especialitzades en dones víctimes de la violència masclista han promogut 497 itineraris integrals d'inserció que complementen el programa SOIB Dona. No totes les dones estan en condició immediata d'incorporar-se a un lloc de feina i per això cobra especial importància la tasca de les orientadores especialitzades i l'itinerari elaborat conjuntament. La taxa d'inserció a l'any de finalització de la participació en el programa de foment és del 52,49 %.

En darrer lloc, cal dir que el programa SOIB Dona es considera bona pràctica en matèria d'ocupació per part de la Comissió Europea a través de la Xarxa Europea de Serveis Públics d'Ocupació (EU PES NETWORK).

6.3. Programes de bonificacions i suport a la contractació

La Direcció General de Treball i Salut Laboral gestiona diverses convocatòries d'ajuts per fomentar la integració de les persones que tenen majors dificultats en incorporar-se en el mercat laboral tant ordinari com protegit.

Resulta fonamental que les persones en risc d'exclusió social, els joves amb especials dificultats, aturats de llarga durada i les persones amb discapacitat s'incorporin en el mercat laboral per evitar que tornin inactius (OIT, 2015). És un pas clau per a la seva adequada integració social.

Quadre 48. Evolució del Foment d'Ocupació de la Direcció General de Treball i Salut Laboral

FOMENT D'Ocupació	DEFINICIÓ	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Programa de foment de creació i manteniment de l'ocupació de persones discapacitades mercat protegit	Ajudes a la contractació a través de centres especials d'ocupació de persones discapacitades o en risc d'exclusió social que endemés són aturats de llarga durada	1.250	1.369	1.250	1.454	1.310	1.627
Programa de foment de creació i manteniment de l'ocupació de persones discapacitades mercat ordinari	Ajudes a la contractació indefinida a través d'empreses privada de persones discapacitades tant jornada parcial com total.	92	105	100	63	-	76
Programa de foment de creació i manteniment de l'ocupació en col·lectius prioritaris; risc d'exclusió, joves, aturats de llarga durada	Ajudes a la contractació a través d'empreses privades de persones joves, majors o aturats de llarga durada o en risc d'exclusió social	126	9	140	3	-	-
Programa de recolzament a les empreses i autònoms per al manteniment de l'ocupació post Covid-19	Ajudes extraordinàries pel manteniment de l'ocupació en el sector de transport públic discrecional	-	-	-	-	1009	-
TOTAL		1.468	1.483	1.490	1.520	2.319	1.703

Font: Direcció General de Treball i Salut Laboral

Les dades indiquen que des de l'any 2016 la Direcció General de Treball i Salut Laboral ha fet un esforç considerable per subvencionar la contractació de les persones amb majors dificultat d'inserció laboral a través de quatre programes clau en què s'ha arribat a 9.983 demandants d'ocupació en tota la sèrie històrica.

L'esforç per a la contractació i manteniment de la inserció laboral s'ha centrat principalment en les persones discapacitades dins el mercat de treball protegit a través de 43 centres especials d'ocupació i 13 unitats de suport.

La clau de volta de la inserció laboral de les persones amb discapacitat s'articula entorn als centres especials d'ocupació, empreses que en la seva estructura i organització s'ajusten a qualsevol empresa ordinària, però que tenen com a objectiu principal proporcionar als treballadors amb discapacitat la possibilitat de fer una tasca productiva i remunerada que sigui adequada a les seves característiques. Per altra banda, les unitats de suport són equips multidisciplinaris que donen suport als treballadors que per raó del seu tipus de discapacitat puguin necessitar-lo, com els que tenen paràlisi cerebral o acrediten un grau del 65 % de discapacitat o superior.

L'any 2021 estaven previstes 5 convocatòries i es van publicar 4 convocatòries per desenvolupar actuacions de subvencions en mercat ordinari i per a col·lectius de persones discapacitades ocupades en centres especials d'ocupació. El nombre de beneficiaris d'aquestes 4 convocatòries gestionades per la Direcció General de Treball i Salut Laboral, fou de 2.126 persones físiques i 69 persones jurídiques.

7. SUPORT A L'EMPREDORIA I AL TEIXIT EMPRESARIAL

El suport a l'empredoria complementa la cartera bàsica de serveis i programes que executa el SOIB. Atesa la complexitat dels processos de promoció de l'empredoria cal que intervinguin altres agents especialitzats de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball com la Direcció General de Promoció Econòmica, Empredoria i Economia Circular i Social, la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral i també l'Institut d'Innovació Empresarial (IDI).

Totes les actuacions queden emmarcades dins el Pla de Foment de l'Autoocupació i Promoció de l'Emprenedoria 2017-2020 que reforça la cooperació entre els diferents agents i l'aprofitament de la perícia dels professionals en empenedoria alhora d'alienar recursos de finançament.

El SOIB detecta a les oficines d'ocupació els demandants d'ocupació interessats a emprendre a través d'accions de motivació i informació bàsica per a l'autoocupació. Posteriorment, són derivats a l'IDI on reben un suport especialitzat per a la clarificació de l'idea de negoci, l'elaboració del pla d'empresa, la recerca i sol·licitud de subvencions, la millora de les competències empresarials o els processos de gestió, la internacionalització o qualsevol altre demanda que tingui l'emprenedor o empresa ja constituïda.

De manera complementària, la Direcció General de Treball i Salut Laboral així com la Direcció General de Promoció Econòmica, Emprenedoria i Economia Circular i Social desenvolupen diverses convocatòries de subvencions per a fomentar l'autoocupació, la incorporació de socis treballadors a societats laborals o cooperatives i la consolidació de l'economia social com a mecanisme de creació d'ocupació i promoció econòmica.

El Pla d'Autoocupació dona prioritat a rebre finançament els projectes que han estat avaluats i assessorats per l'IDI, la qual cosa ajuda a incrementar la probabilitat de supervivència del projecte empresarial i l'optimització de recursos públics. No obstant això, el finançament previst per a l'emprenedoria a l'any 2020 s'ha desvinculat respecte de l'assessorament i viabilitat del projecte empenedor per a concentrar-lo en els judes per a reiniciar l'activitat per compte propi i consolidar el projecte d'autoocupació davant la COVID-19.

Quadre 49. Resum d'actuacions en autoocupació, empenedoria i economia social pendent d'empresa

EMPREDERORIA, AUTÒNOMS I ECONOMIA SOCIAL	Definició	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Informació i Motivació per a l'autocupació des del servei d'orientació del SOIB	Demandants que han rebut a les oficines del SOIB un servei d'informació i motivació a l'autocupació o derivació a una entitat especialitzada en empenedoria	354	52	56	125	64	339
Assessorament especialitzat en empenedoria des de l'oficina de l'emprenedor i l'empresa de l'IDI	Demandants que han rebut assessorament i sessions d'orientació especialitzada en matèria d'empenedoria: assistències tècniques, localització fonts de finançament i formació en competències empenedores	286	279	637	653	758	714
Validacions Plans d'empresa	Projectes empresarials viables una vegada ha estat analitzada i revisada la idea empenedora de manera consensuada entre el demandant i l'IDI la qual cosa dona accés a subvencions pel foment de l'autocupació	-	-	234	421	0	27
Jornades IEMPREN	Formació en empenedoria a joves del sistema educatiu reglat, alumnes de formació professional i de programes de mixtes de formació i ocupació del SOIB	3.004	3.366	2.838	2.816	294	0
Ajudes en els autònoms per a l'inici de l'activitat empenedora des de la DGT	Ajuts econòmics per a fomentar la creació d'ocupació autònoma amb la finalitat de facilitar la constitució de persones desocupades en treballadors autònoms o per compte propi	221	247	350	351	0	0
Ajudes a la incorporació de socis en cooperatives i foment de l'economia social des de la DGT	Ajudes destinades a fomentar la incorporació de persones desocupades i inscrites com a demandants d'ocupació i de treballadors vinculats a l'empresa mitjançant contractes de treball de caràcter temporal com a persones sòcies treballadors de cooperatives i societats laborals	17	21	6	7	18	55
Ajudes pel suport a les empreses i autònoms pel manteniment de l'ocupació davant COVID19	Ajudes destinades a donar suport en els autònoms que tenen treballadors afectats per EERTO per a mantenir els llocs de feina	-	-	-	-	1.009	0
Ajudes per a reiniciar l'activitat per compte pròpia i consolidar el projecte d'autocupació davant COVID19	Ajudes destinades a reiniciar i consolidar l'activitat arran del procés de desescalada posterior en el confinament estricte a causa del COVID19	-	-	-	-	4.177	9
TOTALS		3.882	3.965	4.121	4.373	6.320	1.144

Font: SOIB, Direcció General de Treball i Salut Laboral, Direcció General d'Emprenedoria i Economia Social i l'IDI

El SOIB endemés finança, desplega i coordina la Xarxa d'Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL), que són personal tècnic incorporat als municipis de Balears amb l'encomana de dinamitzar l'emprenedoria, donar suport a l'empresa i treballar en actuacions de dinamització econòmica i amb les noves oportunitats d'ocupació que puguin sortir en les activitats econòmiques tradicionals o emergents del territori.

Les dades indiquen que l'actuació integral per al foment de l'emprenedoria i l'autoocupació feta des de les diferents unitats administratives de la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball ha arribat a les 1.144 actuacions de l'any 2021 cosa que implica una baixa interanual (-81,90 %) significativa.

Pel que fa als ajuts destinats a consolidar l'activitat econòmica, s'ha d'indicar que 9 empreses van ser beneficiàries dels ajuts de desescalada, 9 empreses i autònoms van rebre suport econòmic durant any molt complicat per les restriccions sanitàries a causa de la COVID-19 i, durant l'any 2021 no hi va haver ajuts a la promoció del treball autònom. La previsió és que al llarg de l'any 2022 es puguin validar prop de 200 expedients.

7.1. L'Oficina de l'Emprenedor i l'Empresa de l'IDI: Servei iempren

El Servei iempren és el principal servei d'informació empresarial de la CAIB i bàsicament està dirigit a persones interessades a iniciar una activitat empresarial i també a les empreses que volen fer créixer el seu negoci. Ofereixen assessorament específic consistent en l'anàlisi de viabilitat de la idea de negoci, estructuració del pla d'empresa, formació per a emprenedors, informació sobre la tramitació necessària per a la posada en marxa de l'activitat econòmica, localització de finançament, internacionalització, consolidació i suport al creixement de l'empresa.

Quadre 50. Actuacions d'impuls de l'emprenedoria

IMPULS D'EMPREDORIA	Any 2016	Any 2017	Any 2018	Any 2019	Any 2020	Any 2021
Assessorament i assistències emprenedors	286	279	637	653	758	714
Validacions plans d'empreses subvencions autocupació	-	-	234	421	-	-
Visites municipi i formació AODL	8	10	4	56	4	18*
Fires especialitzades en emprenedoria i participació institucional a premis	-	-	8	10	5	4
TOTAL	294	289	883	1140	767	718

Font: Servei iempren. IDI

Cada servei d'atenció a l'emprenedor implica de mitjana dues hores d'anàlisi de negoci amb mapes mentals i un informe dels tràmits necessaris de caràcter personalitzat. A més a més, també es fa assessorament tècnic in situ, es visiten municipis i teixit productiu local i s'imparteixen jornades de formació a l'emprenedor. El Servei està format per 3 experts a Mallorca i 1 a Eivissa. Les dades indiquen que el Pla de Foment de l'Autoocupació i Promoció de l'Emprenedoria 2017-2020 ha esperonat l'impuls de l'emprenedoria durant la seva vigència però enguany s'ha vist molt

afectat per la incertesa produïda per la COVID-19 i la manca d'idoneïtat o moment econòmic a l'hora d'engegar projectes emprenedors.

Així doncs, les dades d'Impuls a l'emprenedoria mostren una disminució global de les actuacions (-6,39 %) perquè no s'han validat i consegüentment lliurat subvencions a l'autoocupació. Les accions destinades a l'assessorament i assistència als emprenedors, es redueixen lleugerament (-0,05 %).

Per una altra banda, cal destacar que actualment la Xarxa d'AODL fa parcialment de suport a les actuacions de l'IDI, ja que actua de dinamitzador local de les oportunitats econòmiques a petita escala.

7.2. El Programa ICAPE

El Programa Impuls a les Capacitats Emprenedores (ICAPE) és una iniciativa de l'IDI per la qual imparteix jornades formatives sobre emprenedoria i autoocupació en el sistema educatiu reglat i en el subsistema de formació professional per a l'ocupació. L'objectiu del programa és fomentar l'esperit emprenedor, veure l'autoocupació com una opció a tenir en compte, explicar les nocions bàsiques d'un projecte empresarial i els recursos a l'abast de l'emprenedor a les Illes Balears.

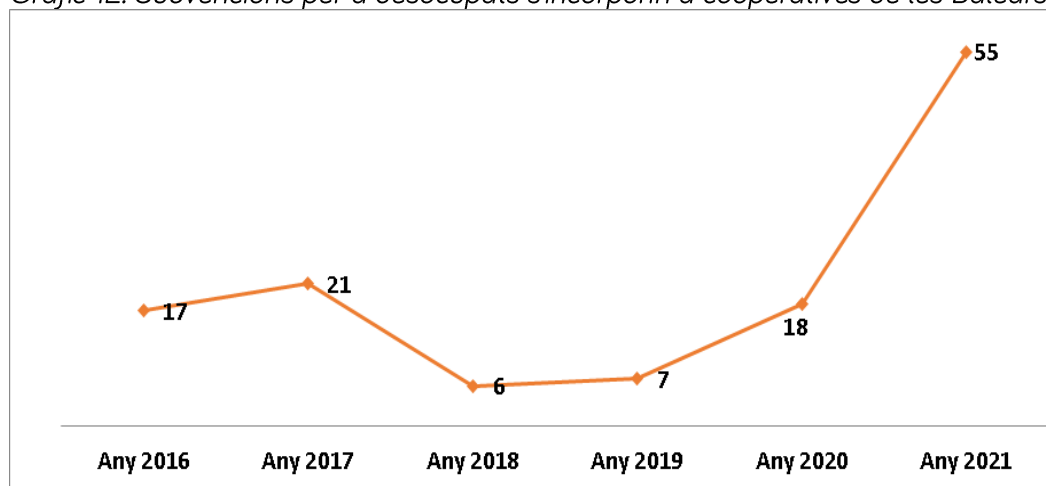
EL nombre de participants del programa ICAPE ha caigut significativament, també, al llarg de l'any 2021 perquè s'impartien presencialment i s'ha vist afectat per les restriccions de pandèmia.

Dins el programa ICAPE també s'inclouen les Jornades formatives sobre emprenedoria i autoocupació adreçades als participants que cursen programes Mixts de formació i ocupació així com els que fan accions formatives adreçades a persones desocupades i que tenen perfil emprenedor. No obstant això, enguany no s'ha fet cap curs del SOIB amb taller ICAPE.

7.3. El programa de subvencions a l'economia social

Consisteix en la concessió de subvencions dirigides a fomentar la incorporació amb caràcter indefinit com a socis treballadors en cooperatives i/o societats laborals a persones aturades o a treballadors amb contracte temporal dins la mateixa cooperativa o societat laboral en la qual s'integren com a socis. El programa també té una línia de suport a la creació i modernització d'empreses de l'economia social, sanejament financer, difusió del model i manteniment d'estructures organitzatives.

Gràfic 12. Subvencions per a desocupats s'incorporin a cooperatives de les Balears

Font: Direcció General de Treball i Economia Social

L'informe del Parlament Europeu sobre l'economia social (Toia, 2009) destaca la importància del model cooperativista com a sistema productiu i de serveis propi de l'economia mixta de la Unió Europea que es caracteritza per una elevada ràtio d'estabilitat laboral i qualitat en l'ocupació.

Malgrat que a les Balears hi ha altres fórmules jurídiques més emprades per emprendre i desenvolupar iniciatives empresarials, la Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball promou la diversificació i el sosteniment de les iniciatives basades en el model de l'economia social amb el programa de foment de l'ocupació en cooperatives i societats laborals.

L'any 2021 es van lliurar 55 subvencions per a incorporar cooperativistes i ajuts per a difondre l'economia social i l'associacionisme de cooperatives, societats laborals i d'empreses d'inserció afectades per les conseqüències en la producció i prestació de serveis arran de les limitacions imposades per la COVID-19.

8. DESENVOLUPAMENT LOCAL

El Desenvolupament Local és una iniciativa activa, dinàmica i de cooperació, que té entre els seus objectius enfortir l'ocupació existent, fomentar la plena ocupació, identificar recursos i possibles àrees de desenvolupament econòmic territorial, promoure l'autoocupació i facilitar la inserció laboral de col·lectius desfavorits a partir de la posada en marxa de programes, projectes i accions a nivell local, establint sinergies amb la resta de territoris (Sánchez, Moreno 2010).

El desenvolupament implica canvi i activació, i per això és necessari comptar amb una estratègia endògena, tant des d'una perspectiva econòmica com social, cosa que implica conèixer els elements diferencials dels territoris a escala local, aquells sectors que poden constituir la punta de

llança pel canvi, així com les altres potencialitats que, per diverses raons, encara no estan explotades.

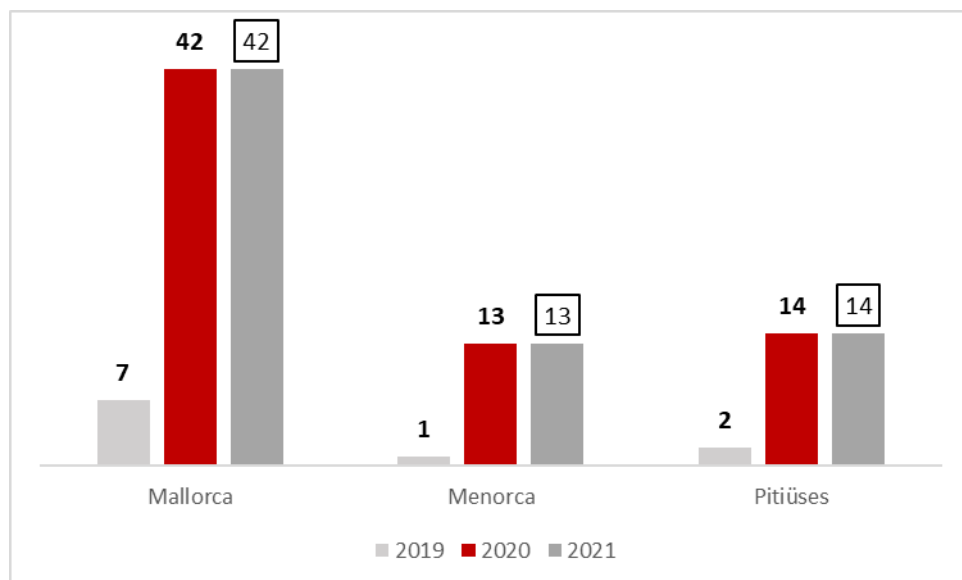
El programa **SOIB Desenvolupament local** constitueix l'apropament sistemàtic de les polítiques actives d'ocupació i l'emprenedoria a l'àmbit territorial local de les Illes Balears a través de la incorporació d'**Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL)**.

Els AODL són treballadors de les entitats locals com ajuntaments, mancomunitats i consells insulars i/o de les entitats dependents o vinculades. La seva missió és la promoció i la implantació de les polítiques actives d'ocupació, el foment de l'ocupació i l'orientació per a la generació d'activitat empresarial, dins un marc de sostenibilitat, equitat i visió de gènere. La col·laboració es desenvolupa en el marc de l'actuació conjunta i acordada de l'entitat contractant i el SOIB.

8.1. Convocatòria SOIB - Desenvolupament local 2020-2023

A partir de la posada en marxa de la nova convocatòria de subvencions (BOIB, 31/10/2019) per a la contractació d'AODL s'ha pogut recuperar el nombre d'AODL que conformen la **Xarxa de Desenvolupament local de les Illes Balears** tal com es reflecteix al quadre 50 i al gràfic 14. La situació de precarietat estructural a totes les Illes s'ha superat respecte anys anteriors i s'ha entrat en un període d'estabilització de la Xarxa d'AODL. La Xarxa d'AODL al llarg de l'any 2021 s'ha mantingut en el nombre de professionals contractats l'any anterior, per tant consolidam una **Xarxa de 69 treballadors**, encara que amb canvis de professionals en alguns territoris.

Gràfic 13. Estructura de la xarxa d'AODL a les Illes Balears, any 2021

Font: Secció de Desenvolupament Local. SOIB

L'any 2021 la convocatòria s'ha estructurat en **3 pilars**:

- 1) La continuïtat dels AODL com a treballadors locals en la posada en marxa dels projectes lligats a les convocatòries de subvencions del SOIB en polítiques actives d'ocupació i l'emprenedoria;
- 2) El disseny dels 41 plans estratègics d'ocupació local en tots els territoris on hi ha AODL subvencionat;
- 3) L'inici de l'execució dels projectes inclosos dins els plans territorials d'ocupació.

Els plans estratègics territorials s'han dissenyat a partir de la formació intensa de l'acció formativa interna promoguda pel SOIB i destinada a la formació dels AODL *Programa d'acompanyament a la Xarxa de Desenvolupament Local del SOIB: Conceptes bàsics, Introducció a la planificació estratègica, realització de la Diagnosi i elaboració del Pla Estratègic d'Ocupació Local*, amb una durada total de 140 hores en què van participar 81 AODL, a través de la formació i la tutorització personalitzada amb l'objectiu d'adquirir nous coneixement i competències adequades a les seves funcions.

L'aprovació de la totalitat dels plans estratègics territorials basats en polítiques actives d'ocupació i l'emprenedoria suposa establir una eina de treball permanent i estable, encara que permeable a canvis, a cada territori que permet oferir als municipis la necessària visió estratègica a l'hora de territorialitzar els programes i serveis del SOIB.

Els PEOL aprovats suposen establir una nova forma de treballar ja que es compta amb una nova eina dins el marc del desenvolupament local a la vegada que impulsa el treball col·laboratiu entre les administracions territorials fent que tot plegat es tradueixi en una major eficàcia en la implantació de polítiques actives d'ocupació a les Illes Balears.

A l'empara de la nova convocatòria es reformula la Xarxa d'AODL amb 69 professionals finançats pel SOIB i es fa efectiva de manera definitiva la línia d'actuació d'impuls de polítiques de desenvolupament local com a part de la prioritat número 7 de modernització del SOIB del Pla d'Ocupació de Qualitat de les Illes Balears.

Quadre 51. Estructura de la Xarxa d'AODL a les Illes Balears, any 2021

XARXA DESENVOLUPAMENT LOCAL 2021		
ILLES	ENTITATS	AODLS
Mallorca	28	42
Menorca	8	13
Eivissa	4	12
Formentera	1	2
TOTAL	41	69

Font: Secció de Desenvolupament Local. SOIB

La Xarxa d'AODL segueix donant cobertura territorial a les quatre illes en què es cobreix la majoria de municipis directament i també a través mancomunitats o dels consells insulars.

El mapa 6 mostra com la Xarxa d'AODL finançats pel SOIB arriba a la majoria de municipis de les Balears. Per illes, a Mallorca s'inclou el Consell Insular de Mallorca, les Mancomunitats del Pla, del Raiguer i Tramuntana i la majoria de municipis. A Menorca, hi ha el Consell Insular de Menorca acompanyats dels AODL de cada municipi; finalment, Eivissa té una distribució territorial d'AODL a nivell municipal.

Es promou la idea de treball col·laboratiu entre el SOIB i les administracions territorials, amb l'objectiu d'intercanviar informació, establir sinergies i donar coherència a les actuacions fetes, aconseguint com a resultat final més eficàcia en la implantació de projectes innovadors que desenvolupin les PAO alhora que cada territori executi un PEOL internament rellevant i externament harmonitzat amb els territoris veïnats.

El SOIB reforça l'observança de les funcions dels AODL que s'empara en l'Ordre del Ministeri de Treball i Assumptes Socials, de 15 de juliol de 1999 i que determina les funcions de:

- **Prospecció de recursos** ociosos o infrautilitzats, de projectes empresarials de promoció econòmica local i iniciatives innovadores per a la generació d'ocupació en l'àmbit local, identificant noves activitats econòmiques i possibles emprenedors.
- **Difusió i estímul de potencials oportunitats de creació de activitat** entre els aturats, promotors i emprenedors, així com institucions col·laboradores.
- **Acompanyament tècnic** en la iniciació de projectes empresarials per a la seva consolidació en empreses generadores de noves ocupacions, assessorant i informant sobre la viabilitat tècnica, econòmica i financera i, en general, sobre els plans de llançament de les empreses.
- **Suport a promotors de les empreses**, una vegada constituïdes, acompanyant tècnicament durant les primeres etapes de funcionament, mitjançant l'aplicació de tècniques de consultoria en gestió empresarial i assistència en els processos formatius adequats per a coadjuvar a la bona marxa de les empreses creades.
- Qualsevol altres que contribueixin a garantir la missió principal d'implementar **polítiques actives d'ocupació**.

En el cas del Programa SOIB Desenvolupament les funcions dirigides a l'elaboració i execució del PEOL s'engloben dins l'eix estratègic de la tasca de l'AODL que suposa treballar una diagnosi territorial, un pla d'acció i un sistema de valoració a través d'indicadors de les actuacions que s'impulsin.

Per altra banda, les funcions relacionades amb la posada en marxa de programes i serveis de polítiques actives d'ocupació formen part del pla d'acció, són les mesures dins els àmbits del foment de l'ocupació, l'orientació laboral, la intermediació laboral, la formació, l'emprenedoria i el suport a l'empresa que condueixi a una millora de l'ocupació i de la situació econòmica.

8.2. Els Plans Estratègics Ocupació Local (PEOL): l'eina de desenvolupament de les PAO i l'emprenedoria

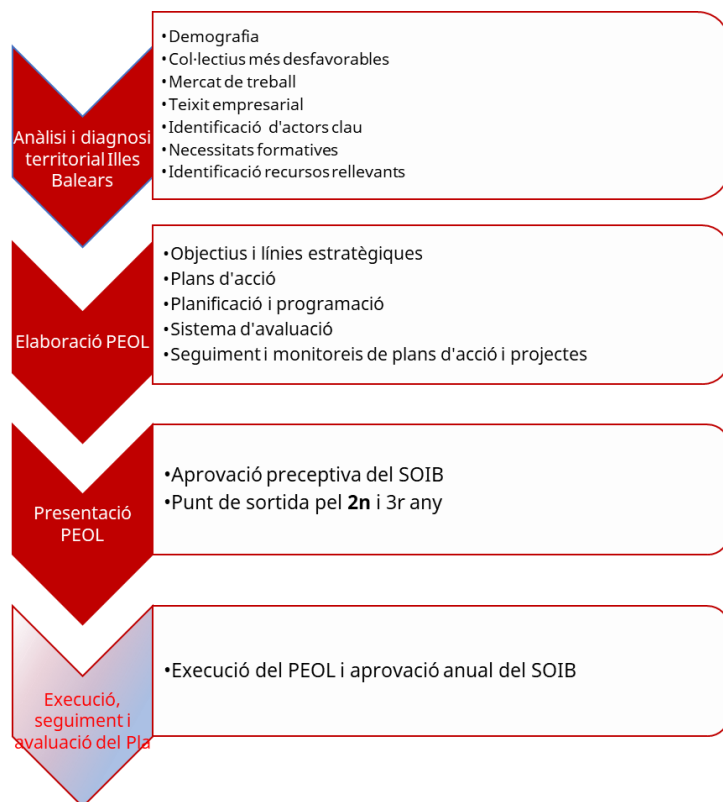
Atendre la realitat territorial local de les Illes suposa analitzar sistemàticament les principals característiques sociolaborals i tenir en compte els elements endògens que defineixen el mercat

de treball del territori per a posteriorment implantar les actuacions que la Xarxa d'AODL ha d'aplicar en el territori, fer seguiment, fer canvis si escauen i avaluar-ne l'eficàcia.

En consonància, SOIB-Desenvolupament local treballa a partir del disseny de plans estratègics d'ocupació local que inclouen una diagnosi territorial i aporten informació desagregada de la realitat socioeconòmica a cada municipi/territori d'actuació on hi ha els AODL contractats, a la vegada que s'implementen les PAO i l'emprenedoria, com mostra el gràfic 15.

En aquest gràfic ja es pot veure una evolució respecte l'any l'anterior en què es van començar a treballar els PEOL. A partir dels coneixements en anàlisi i diagnosi territorial, rebuts a la formació rebuda, es va conduir a l'elaboració dels plans, ja que aquests es van presentar al SOIB per ser aprovats i es van començar a executar el darrer quadrimestre de l'any, majoritàriament.

Gràfic 14. Fases de desenvolupament del PEOL

Font: Secció de Desenvolupament Local. SOIB

L'any 2021 s'ha començat l'execució dels PEOL, a partir de l'assistència tècnica complementària i el suport intensiu del SOIB ha servit per a capacitar els AODL i acompanyar els PEOL al llarg dels anys 2022 i 2023.

Els PEOL han començat l'execució entre el març i l'octubre 2021 amb el suport tècnic del SOIB, tant de l'àrea tècnica de cada servei responsable de convocatòries de subvencions com del mateix

Servei d'Avaluació i Estratègia de Polítiques Actives i de Desenvolupament Local, el qual és el responsable de la coordinació i d'oferir suport transversal dins el SOIB.

Aquest segon any del programa SOIB Desenvolupament Local permet fer una valoració positiva pel que fa al nombre d'AODL, al nombre de PEOL, a l'alta aposta territorial de les polítiques actives d'ocupació i emprenedoria lligades al suport en la dinamització econòmica de la mà dels agents d'ocupació i desenvolupament local i a la continuïtat de la Xarxa a través d'eines de treball estructurades que donen un sentit al treball d'aterrar un major nombre d'actuacions des de la perspectiva local perquè empeny el SOIB cap a una nova conceptualització de la distribució i execució de les polítiques actives d'ocupació a les Balears.

9. CONCLUSIONS

L'Informe Polítiques Actives d'Ocupació és el principal exercici anual de divulgació de l'acció de Govern en matèria de formació i ocupació que enguany cobra especial importància per les conseqüències que van tenir les mesures de prevenció de la transmissió de la COVID-19 en el mercat de treball de les Illes Balears.

Endemés, l'Informe Anual de Polítiques Actives d'Ocupació permet retre comptes sobre les actuacions públiques desenvolupades en el full de ruta adaptat a la pandèmia a partir del Pla de Xoc per a l'Ocupació 2020-2021 i en el nou marc del Pla d'Ocupació de Qualitat 2017-2020.

L'evolució de les polítiques actives d'ocupació en el marc temporal de l'anterior Pla d'Ocupació de Qualitat 2017-2020 i el nou Pla d'Ocupació de Qualitat 2022-2025, confirma l'aposta decidida que ha fet el Govern de les Illes Balears els darrers anys. En general, s'observa un increment generalitzat en el nombre de beneficiaris i una major diversitat de programes i serveis adreçats a combatre l'atur, millorar la qualificació dels treballadors i facilitar l'activitat del teixit empresarial de les Balears amb independència de la situació viscuda durant els anys 2020 i 2021 per les mesures de confinament i caiguda de l'activitat econòmica davant la COVID-19.

El SOIB com a unitat administrativa responsable de les polítiques actives de les Illes Balears desplega un catàleg ampli d'actuacions que inclou solucions especialitzades en orientació laboral, formació professional per a l'ocupació, intermediació laboral, foment de l'ocupació, suport a l'emprenedoria i desenvolupament local.

També cal destacar la varietat d'organitzacions col·laboradores en l'execució de polítiques actives d'ocupació ja que abasta les associacions empresarials i sectorials, les entitats sense ànim de lucre, les fundacions, el sector públic instrumental, les administracions locals i els seus ens dependents, els centres de formació públics i privats, les grans empreses, les mitjanes i les microempreses. Totes i cada una col·laboren en el catàleg de serveis que finança el Govern de les Illes Balears per fer un mercat laboral més inclusiu i eficaç.

L'Enquesta de població activa (EPA) estima 552.900 persones ocupades a les Illes Balears de mitjana el 2021. Aquesta xifra representa un increment de 24.675 efectius ocupats respecte al 2020, que en termes relatius equival a un increment del 4,7 %. D'aquestes persones, 75.273 van

fer servir el serveis d'orientació laboral la qual cosa demostra la importància del SOIB com a agent estratègic en les transicions laborals que es donen a les Balears.

A més a més, la transició cap a un model d'atenció basat en itineraris personalitzats d'ocupació ja s'ha complert i suposa una millora qualitativa en l'atenció en els demandants d'ocupació. S'han realitzat 13.978 diagnòstics d'ocupabilitat (un increment molt considerable del 92,4 % respecte a l'any 2020), 16.948 accions d'Assessorament per a l'ocupació, 11.371 acompanyaments cap a l'ocupació i 142.603 accions d'informació professional. En general, són xifres d'atenció majors que l'any 2020 després de l'impacte econòmic i social de la COVID-19.

L'any 2021 s'ha continuat amb la consolidació de la sectorialització i aplicació de metodologies específiques en diferents col·lectius com els programes SOIB aturats de llarga durada, SOIB Joves, SOIB Dona i l'oficina especialitzada en l'Escola d'Hoteleria de les Illes Balears dins el marc més general d'actuació anomenat SOIB Empreses.

També és important destacar els bons resultats aconseguits amb el programa d'Itineraris Integrals d'Inserció, en què s'ha arribat als 5.533 beneficiaris. Els itineraris són executats per part d'entitats col·laboradores sense ànim de lucre que de manera complementària en el SOIB atenen altres col·lectius de demandants amb casuístiques molt complicades i fent servir metodologies innovadores.

El SOIB permet a les empreses i dels demandants casar les seves necessitats a través de la intermediació laboral. L'any 2021 va atendre a 33.548 demandants d'ocupació pels 6.929 llocs de feina, i va preseleccionar 22.173 candidatures. S'han gestionat les necessitats de personal de 1.453 empreses. Dels total de llocs de feina gestionats, el 2,77 % han acabat en l'emissió d'un certificat d'insuficiència en línia amb els anys anteriors.

La formació professional per a l'ocupació és el braç qualificador del SOIB i s'articula en torn a una varietat de programes que dona cobertura a múltiples casuístiques i promou l'aprenentatge continu al llarg del cicle laboral. Així doncs, s'ofereix formació per a desocupats, ocupats, col·lectius vulnerables, formació en idiomes i noves tecnologies, avaluació en competències clau, acreditació de l'experiència professional. Els resultats són encoratjadors perquè hi va haver 13.316 persones formades l'any 2021 i endemés l'acumulat de beques d'èxit ja arriba a 6.308 beneficiaris.

També és important destacar que 719 persones varen gaudir d'un contracte de formació i aprenentatge a través de les diferents línies de SOIB Dual, Programes Mixts de Formació i Ocupació i SOIB Compromís de Contractació perquè permeten en els beneficiaris tenir feina alhora que aprenen una ocupació, aquesta dada suposa un descens important (-32,87 %) respecte de l'any 2020, la raó d'aquest descens és que tots els alumnes dels projectes d'entitats sense ànim de lucre (dual vulnerables) es varen veure afectats per ERTO, la suspensió va provocar que la finalització dels projectes fos posterior al 2021.

El foment de la contractació temporal com a política activa d'ocupació ha sofert una transformació important en qualitat i quantitat l'any 2021. Tots les actuacions de foment s'ha integrat dins el programa SOIB Reactiva dissenyat per a donar resposta a la recuperació del mercat de treball per mor de la COVID-19, així doncs, es van oferir 2.982 llocs de feina a través d'entitats locals, sector públic instrumental de la CAIB i SOIB Dona. L'acumulat de foment de l'ocupació des de l'any 2015 ja implica 9.296 contractacions.

Per altra banda, la Direcció General de Treball i Salut Laboral ha gestionat el Programa de foment de creació i manteniment de l'ocupació de persones discapacitades mercat protegit, a través de la concessió d'ajuts en risc d'exclusió social que endemés són aturats de llarga durada, amb un total de 1.627 ajuts; aquesta dada suposa un increment important (+ 24,2 %) respecte de l'any 2020.

Pel que fa als ajuts destinats a consolidar l'activitat econòmica, s'ha d'indicar que 9 empreses van ser beneficiàries dels ajuts de desescalada, 9 empreses i autònoms van rebre suport econòmic durant any molt complicat per les restriccions sanitàries a causa de la COVID-19 i, durant l'any 2021 no hi va haver ajuts a la promoció del treball autònom. La previsió és que al llarg de l'any 2022 es puguin validar prop de 200 expedients.

El suport a l'emprenedoria del Govern de les Illes Balears es desenvolupa de forma conjunta a través del SOIB, l'IDI i la Direcció General de Promoció Econòmica, Emprenedoria i Economia Social i Circular. El nombre de participants dels distints programes han caigut significativament l'any 2021 perquè s'han vist afectat per les restriccions de pandèmia. Aquestes actuacions es reprogramaran una vegada superada la crisi sanitària i social provocada per la COVID-19.

S'ha consolidat al llarg del 2021 la línia de SOIB Desenvolupament Local amb la intenció de reforçar la Xarxa d'Agents d'Ocupació i Desenvolupament Local i vertebrar a llarg termini les diferents estratègies d'ocupació i creixement econòmic local.

Després de la situació sorgida per la crisi de la COVID-19, és l'hora de plantejar-se la viabilitat de noves propostes, per contra, però, també s'han evidenciat les dificultats i la necessitat de millorar la regulació en alguns aspectes.

Les polítiques transformadores l'àmbit laboral poden obrir un cercle virtuos que permetrà millorar la qualitat de vida de les persones, al mateix temps que fa les empreses més productives i arrelades al territori. L'objectiu hauria de ser passar de la contingència, en matèria de polítiques d'ocupació, a la proactivitat, al lideratge de l'ecosistema laboral i empresarial.

10. BIBLIOGRAFIA

ALEGRE, Joaquín (2010): «Valoració de l'efecte sobre la inserció laboral dels cursos de formació professional dirigits a persones en atur». Estudis Laborals OTIB, 9.

ALOMAR, Laura; CAPARRÓS, Francisco; GAYÀ, Antoni; MATEU, Josep; RIBAS, Maria del Mar i SENDRA, Joan (2016): «Anàlisi de la precarietat laboral a les Illes Balears». Estudis Laborals OTIB, 22.

ALOMAR, Laura; MARTORELL, Catalina; QUETGLAS, Miquel i RIBAS, Maria del Mar (2021): «Informe anual de mercat de treball». OTIB.

ALOMAR, Laura; QUETGLAS, Miquel i RIBAS, Maria del Mar (2020): «Perfilado de las personas desocupadas en las Islas baleares. Los efectos de la COVID19 en el paro y las probabilidades de inserción de nuevos parados». Focus econòmic, 14.

ALOMAR, Laura i RIBAS, Maria del Mar (2020): «Els Expedients de Regulació temporal de l'Ocupació: Evolució i perfil dels treballadors afectats a les Illes Balears». Focus econòmic, 16.

ARELLANO, Alfonso (2010): «Do training programs get the unemployed back to work? A look to Spanish experience». Revista de economía aplicada, 52.

BETCHERMAN, Gordon; OLIVAS, Karina i DAR, Amit (2004): «Impact of active labour market programs: new evidence from evaluations with particular attention to developing and transition countries». World Bank Social Protection Discussion Paper, 402.

CALIENDO Marco i SCHMILD, Ricardo (2016): «Youth unemployment and active labor market policies in Europe». Iza Journal of Labor Policy.

CAPARRÓS, Francisco (2012): «Les Escoles Taller, Cases d'Ofici i Tallers d'Ocupació a les Illes Balears: un quart de segle de formació en alternança amb l'ocupació (1985-2011). Valoració i propostes de futur». Politics and territories, 2.

CUETO, Begoña i SUAREZ Patricia (2014): «A review of active and passive labour market policies in Spain». Munich Personal RePEc Archive MPRA Paper, 60648.

DE LA RICA, Sara (2016): «Políticas activas de empleo: una panoràmica». Fedea Policy Paper, 1.

EUROPEAN UNION. EUROSTAT (2014): «Eurostat Regional yearbook 2014. Statistical books». Luxemburg: Publications Office of the European Union.

EUROPEAN UNION. DGMARE (2018): «Lifelong learning, mobility and new training programs in the blue economy: Best practices and user stories ». Luxemburg: Publications Office of the European Union.

FUNDAE (2019): «La formación en las empresas».

GUERRERO, Carmen; RIBAS, Maria del Mar i SENDRA, Joan (2017): «Anàlisi de la inserció laboral dels titulats en formació professional a les Illes Balears». OTIB.

JANSEN, Marcel (2016): «El reto de la inserción de los desempleados de larga duración». Fedea Policy Paper, 6.

IDI (2016): «Mapping clusters de les Illes Balears».

KHUN, Peter (2014): «Internet as labor market matcher». Iza Journal of Labor Policy, 14.

KLUGE, Jochen (2010): «The effectiveness of European active labor market programs». Labour Economics, 17.

LUNDSTRÖM, Andres i STEVENSON, Louis (2005): «Entrepreneurship Policy: Theory and Practice». Springer Science.

MARTIN, John (2015): «Activation and ALMPs in OECD countries: stylised facts and evidence on their effectiveness». Iza Journal of Labor Policy, 44.

MARTIN, John i GRUBB, David (2001): «What works and for whom: a review of OECD countries' experiences with active labour market policies». Working Paper 2001:14, Paris: OECD, 2001.

MARTORELL, Catalina i RIBAS, Maria del Mar (2021): «Informe anual del mercat de treball a les illes Balears». OTIB.

OIT (2014): «España. Crecimiento con empleo». Studies on growth with equity – Ginebra: OIT, 2015.

OIT (2015): «Trabajo decente para personas con discapacidad: promoviendo derechos en la agenda global de desarrollo». Oficina Internacional del Trabajo – Ginebra: OIT, 2015.

ICON (2018): «Evaluación externa de la iniciativa del aprendizaje comparado del SNE. Informe de síntesis sobre el 2º ciclo España» Red Europea de Servicios Públicos de Empleo. Comisión Europea.

POU, Llorenç (2017): «Els reptes de les polítiques actives d'ocupació en el context de reactivació econòmica». Anuari del Treball de les Illes Balears. Govern de les Illes Balears.

RIBAS, Maria del Mar; ALOMAR, Laura i QUETGLAS, Miquel (2021): «Evolució del teixit empresarial en temps de COVID19». Focus econòmic, 17.

ROSHOLM, Michael (2014): «Do case workers help the unemployed? Evidence for making a cheap and effective twist to labor market policies for unemployed workers». Iza World of Labor, 72.

SÁNCHEZ, C, MORENO, A (2010): «Mercados de trabajo locales y desarrollo territorial sostenible». Publicaciones Universidad de Huelva.

SOIB (2016): «Informe d'avaluació de la Formació Professional per a l'Ocupació de les Illes Balears».

TOIA, Patricia (2009): «Informe sobre economia social». Comissió d'Ocupació i Assumptes Socials, Unió Europea.

11. LLISTA DE QUADRES

Quadre 1. Actuacions extraordinàries en matèria de polítiques actives d'ocupació davant la COVID-19.

Quadre 2. Resum actuacions en polítiques actives d'ocupació fetes quadrienni 2017-2020.

Quadre 3. Evolució pressupostària per a Polítiques Actives d'Ocupació per Programes de despesa.

Quadre 4. Evolució històrica de l'atur i demanda registrada al SOIB.

Quadre 5. Actuacions principals d'orientació laboral des de les oficines del SOIB.

Quadre 6. Persones ateses pel Servei d'Orientació Laboral de les oficines del SOIB.

Quadre 7. Orientació laboral de les entitats especialitzades amb col·lectius vulnerables.

Quadre 8. Requisits accés Garantia Juvenil.

Quadre 9. Distribució per edat i sexe dels beneficiaris de Garantia Juvenil 2021.

Quadre 10. Evolució de les atencions en els Punts d'Orientació Acadèmica Professional.

Quadre 11. Tipologia d'atencions del POAP l'any 2021.

Quadre 12. Evolució de les empreses ateses pel SOIB en matèria d'intermediació laboral.

Quadre 13. Evolució dels beneficiaris de la intermediació laboral en el SOIB.

Quadre 14. Evolució de les col·locacions gestionades pel SOIB.

Quadre 15. Evolució dels certificats d'insuficiència a les Balears.

Quadre 16. El SOIB a la xarxa Eures.

Quadre 17. Evolució de les actuacions de registre i assessorament de la plataforma contr@ta.

Quadre 18. Evolució dels centres de formació professional per a l'ocupació pública a les Balears.

Quadre 19. Descripció iniciatives de formació SOIB.

Quadre 20. Taxa de cobertura de certificats de professionalitat per famílies professionals a les Balears.

Quadre 21. Evolució certificats de professionalitat i acreditacions parcials acumulables expedides.

Quadre 22. Evolució de la distribució territorial dels certificats de professionalitat expedits.

Quadre 23. Distribució per famílies professionals dels certificats de professionalitat expedits l'any 2021.

Quadre 24. Volum de participants segons la formació oferta que gestiona el SOIB.

Quadre 25. Participants accions formatives adreçades desocupats, per famílies professionals, sexe i 2021.

Quadre 26. Participants en accions formatives per a vulnerables, per famílies professionals i sexe.

Quadre 27. Participants en accions formatives per a ocupats, per famílies professionals i sexe, any 2021.

Quadre 28. Participants en accions formatives no finançades, per famílies professionals i sexe.

Quadre 29. Cursos d'idiomes i participants desocupats que finalitzen en el 2020-2021.

Quadre 30. Cursos d'idiomes per a treballadors ocupats l'any 2021.

Quadre 31. Cursos d'informàtica i participants que finalitzen en els anys 2020 i 2021.

Quadre 32. Cursos d'informàtica per a treballadors ocupats l'any 2021.

Quadre 33. Evolució dels participants de programes de formació dual amb empreses.

Quadre 34. Històric de convocatòries, projectes i participants de la Formació Dual del SOIB.

Quadre 35. Evolució de les autoritzacions dels contractes de formació i aprenentatge.

Quadre 36. Evolució Programes Mixts SOIB.

Quadre 37. Formació amb compromís de contractació.

Quadre 38. Beques i incentius per a la tornada a la qualificació.

Quadre 39. Evolució de les avaluacions de competències clau amb resultat positiu a través de CEPA.

Quadre 40. Evolució de l'acreditació de l'experiència laboral.

Quadre 41. Evolució de les mesures de foment de la contractació amb els ens locals i de la CAIB.

Quadre 42. Tipologia de serveis i obres d'interès general i social finançats amb SOIB Reactiva.

Quadre 43. Distribució territorial i per sexe del programa Reactiva 2021.

Quadre 44. Distribució per edat del programa REACTIVA 2021.

Quadre 45. Evolució de la contractació SOIB Dona 2019-2021.

Quadre 46. Ocupacions en què s'insereixen les participants del programa SOIB Dona.

Quadre 47. Distribució per illes de les contractacions del programa SOIB Dona l'any 2021.

Quadre 48. Evolució del Foment d'Ocupació de la Direcció General de Treball i Salut Laboral.

Quadre 49. Resum d'actuacions en autoocupació, emprenedoria i economia social pendent d'empresa.

Quadre 50. Actuacions d'impuls de l'emprenedoria.

Quadre 51. Estructura de la xarxa d'AODL a les Illes Balears, any 2021.

12.LLISTA DE GRÀFICS

- Gràfic. 1. Evolució de l'atur i les demandes registrades a les Illes Balears.
- Gràfic. 2. Evolució atur registrat per oficines del SOIB.
- Gràfic. 3. Evolució demandes registrades per oficines del SOIB.
- Gràfic. 4. Evolució despesa en PAO per aturat registrat en el SOIB.
- Gràfic 5. Actuacions realitzades pels serveis de polítiques actives registrats al SISPE.
- Gràfic 6. Sol·licituds d'inscripcions dels joves de les Balears al Sistema Nacional de Garantia Juvenil.
- Gràfic 7. Distribució per edat i sexe dels beneficiaris de Garantia Juvenil 2021.
- Gràfic 8. Evolució de la intermediació laboral amb empreses del SOIB.
- Gràfic 9. Evolució de les comunicacions de contractes a les Balears a la Plataforma Contr@ta.
- Gràfic 10. Evolució de la taxa de cobertura de certificats de professionalitat a les Illes Balears.
- Gràfic 11. Resultats dels participants de la formació per a l'ocupació de l'any 2021.
- Gràfic 12. Subvencions per a què desocupats s'incorporin a cooperatives de les Balears.
- Gràfic 13. Estructura de la xarxa d'AODL a les Illes Balears, any 2021.
- Gràfic 14. Fases de desenvolupament del PEOL.

13.LLISTA DE MAPES

- Mapa 1.Taxa d'atur registrat per municipi.